

Hekimlerden Anılar
Bursa Tabip Odası Yayınları

Kapak
Nejla Akgün

1. Basım
Mart 2012

ISBN 978-605-5867-58-4

Baskı-Cilt
Özal Matbaası
Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 18/39
Tel: (0 212) 565 25 99 Topkapı/İSTANBUL
Sertifika No: 12024

BURSA TABİP ODASI
Odonluk Mah. Akademi Cad. No: 8 A/2 Blok Kat: 2
Nilüfer/BURSA
Tel: (0 224) 453 52 10

e-posta: bto@bto.org.tr
www.bto.org.tr

HEKİMLERDEN ANILAR

ÖNSÖZ

Değerli meslektaşımız,

Bilindiği gibi, hekimliğin amacı kişinin, olanakların elverdiğince uzun bir yaşamı, sağlık, mutluluk ve verimli bir çalışma içinde sürdürebilmesini sağlamaktır. Hekimler bu amaca uygun olarak öncelikle sağlığın korunması ve hastalıkların önlenmesi için uğraş verirler.

Tıp hem bir bilim, hem de sanattır. Bilim gözlemlenebilen ve ölçülebilenle uğraşır ve yetkin bir hekim hastalığın belirtilerini ve onu nasıl iyileştirebileceğini iyi bilir. Ancak özellikle insanın bireyselliği, kültür, din, özgürlük, haklar ve sorumluluklar gibi kişisel özellikler göz önüne alındığında, bilimsel tıp sınırlılıklar içerir. Tıp sanatı ise hiçbiri bir diğerinin aynısı olmayan hastalar, aileler ve toplumlara tıp bilimleri ve teknolojisinin uygulanmasını içerir. Bireyler, aileler ve toplumlar arası farklılıkların büyük bölümü fizyolojik değildir ve etikle birlikte sanat ve sosyal bilimler bu farklılıkların tanınması ve dikkate alınması için temel bir rol oynarlar. Hekimler özellikle tıbbın sanat yanını, tıp fakültesindeki yetiştirilme döneminden başlayarak bir usta-çırak ilişkisi içerisinde öğrenir.

Hekimlik mesleği yalnızca hasta-hekim ilişkisinden ve meslektaşlar arasındaki ilişkiden oluşmaz, aynı zamanda toplumsal ilişkileri de içerir. Bu ilişki, toplumun hekimlik mesleğine belli hizmetler sağlaması ve mesleğin büyük oranda kendi kendisini denetlemesi gibi ayrıcalıklar tanınması karşılığında, mesleğin bu ayrıcalıkları birincil olarak başkalarının yararına ve yalnızca ikincil olarak kendi yararına kullanmayı kabul etmesini içeren bir çeşit toplumsal sözleşmedir. Tıp bugün her zamankinden daha fazla oranda toplumsal bir etkinliktir.

Geleneksel olarak tıp mesleğinin üyeleri olan hekimlerin, birbirlerine

yabancı, hatta arkadaş gibi değil, bir ailenin üyeleri olarak davranmaları beklenir. Bu nedenle mesleğe başlamadan önce “meslektaşlarımı kardeşlerim sayacağım” sözü verilir.

Elinizde bulunan *Hekimlerden Anılar* kitabı meslektaşlarımızın hekimlik bilim ve sanatı ile ilgili deneyimlerinin gelecek kuşaklara aktarılması ve kendilerinde iz bırakan anıların okuyucuyla paylaşılması amacıyla hazırlandı.

Bu kitapta yer alan tıp eğitiminden, sağlık politikalarına; hekim-hasta ilişkisinden, hekim sağlık yöneticileri ilişkisine ve meslektaşlar arasındaki ilişkiye kadar mesleğimizin yetiştirilme ve uygulanma alanlarında tanıklık eden her anı, hekimliğin yalnızca bir meslek değil, aynı zamanda bir yaşam biçimi olduğunu bir kez daha ortaya koyuyor.

Keyifle okumanız umuduyla, hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz.

Bursa Tabip Odası Yönetim Kurulu

İÇİNDEKİLER

DR. İ. ÇETİN TOR

Nereden nereye...	
Evvel zaman içinde Bursa Tabip Odası...	12

DR. AHMET İHSAN FUTACI

Bir bakışta teşhis	20
Hamam sorusu	21
Hamam kesesi	21
“Mezarlık büyümeye başladı!”	22
Nissen’in ameliyatları	22
“Öğrenci esnerken sorarım!”	22

DR. NURETTİN ÇELİKAKSOY

Mardin’de hekimlik	24
Selahattin Duman’ı nasıl sünnet ettirdim?	25

DR. AYDIN BİLGİÇ

1955-1957 Hakkâri anıları	28
Bir yanda tıp bilimi, diğer yanda hocanın nefesi!	29
Otopsi maceralarım	33

DR. NECLA KİTAY YAZICIOĞLU

Bir çocukluk anısı	42
Çarşaf	42
Sağlık olsun	42
Şuuraltı	43

Şişman hasta	44
Gebelik ve oruç	44
Karacabeyli hasta	45
Gönenli hasta	45
Kız çocuk	46
Sezaryen isteyen anne	47
“Bir erkek çıktı!”	48
Başörtüsü	48
Türk Eğitim Vakfı’na bağış	49
Yılın annesi seçiliyorum	49
22 Eylül 1999 Aktur, Datça	50
Nişan Töreni, 28 Temmuz 2002, Bursa’da Almira Oteli	51
İmam nikâhı	51
Muhsin Çolak’ın şiiri	52

DR. NEVZAT İSPİR

Mardin’de trahomla mücadele	54
Midyat’ta hayat	56
Bacın köyüne ayak basan ilk doktor bendim	57
Keferzi köyünde gördüklerim	58
1950’lerden bugünlere, değişen tablo... ..	60

DR. MİTAT YILDIRIM

Hekimlik erdemi	62
Tanı’ya giderken	63

PROF. DR. TURGUT ÖZEKE

Hekimlik, toplumsal bir meslek	64
Kahraman pilot	65

OPR. DR. REFİK TUNCAY

Zafer’in babası	70
Aysel	72

DR. ÜLKÜ BALBAN

“Doktorumu gömücem!”	74
Kumanda veremiyormuş!	74
Aminogodun iğnesi!	75
Çomakçı!	75
Son nefes	76
“Telgrafla da olur!”	76
Ca	77
“Bana ne yapicek?”	77
Hep boncuk takıyormuşum!	77
Acil	77

HASTA ÖYKÜLERİ

Belma Hanım’ın öyküsü	78
Kadir Bey’in öyküsü	79
Müteahhit firma işçilerinin hikâyesi	80
13 yaşındaki Faruk’un hikâyesi	82
M. Kahraman’ın hikâyesi	84
Köylü kadın ile köylü adamın hikâyesi	84

DR. MUSTAFA YEŞİL

Uzak köyde kızamık salgını	86
----------------------------------	----

DR. MEHMET MURAT KAÇAR

Yemeden böyleyse!	90
Öksürüğün öğrettiği	92
Hekimlik mesleği hakkında	92

DR. NEVZAT PEHLİVAN

Nereden nereye?	94
-----------------------	----

DR. HİLMİ GÜVEN

Tetanos ve ıspanak	98
“Bak bakalım, ölecek mi?”	99

DR. ÜMMİYE LELOĞLU

Normal hekim	100
“Şip şip şeyyom!”	101
Okumak ne güzel şey	102

DR. FERHUNDE ÖZTÜRK

Düzce’de 2 yıl	104
----------------------	-----

DR. AYDIN ÖZBİLGİN

Altı parmaklı bebek	108
---------------------------	-----

DR. EMİNE NURAN ÖZBİLGİN

“Boyun minicik kalmış!”	110
“Çoktan cennete gitmiş olursun!”	111

PROF. DR. ERGÜN ÇİL

“Yanlış görmüşüm!”	112
Çocuk kardiyoloji uzmanı	113
“Bizim kamyonumuz var!”	113
Viagra’nın iyisi	114
“Deliksiz uyuyabilmesi için”	114
Zor kaçtım... ..	114
Labirent	115
Kuran hocası	115
Üç öğün	115
MR	115

DR. SİREM AYDINLAR

Küçük kız çocuğu	116
------------------------	-----

DR. ZÜLFİYE ALTINDAĞ GÜNÖVEN

“Böğrüm ağrıyor!”	118
Bu kaçınıcı son?	119
“Kollarım kısa geliyor!”	119

Ayı cevabını verdi!	120
“Tanrıma şükürler olsun, her şeyim var!”	120
“Sen de kocamışsın!”	121
“Köpeğimi nereye bırakayım?”	122
“Dediğinizi yapıyorum”	122
DR. ÖMER FARUK TABAR	
Herdemteze.....	124
DR. KENAN ERGUS	
“Zorla bağış alanı yakarım!”	134
Eğitim kimlere emanet?	136
“İlaçları kullanmadım ki!”	137
“Kible ne tarafta?”	138
Mahalle baskısı	138
DR. BİRSEN ERGUS	
Boşta olmak	140
“Doktor götümüzün altında!”	141
DR. BÜLENT KAVUŞTURAN	
“Koçali Merkez Sağlık Ocağı, Adıyaman”	142
DR. GÖNÜL MALAT	
Olmak ya da olmamak!	148
DR. DİLEK YEĞİN	
O küçük yüreği hiç unutmadım	152
DR. MERİÇ UTKU	
Af	158

DR. İ. ÇETİN TOR

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı

19 Temmuz 1949'da Eskişehir'de doğdu. İlkokulu İzmir'de (Güzelyalı İlkokulu) başlayıp Mersin'de (İleri İlkokulu), ortaokulu Mersin'de (Tevfik Sırrı Gür Lisesi Orta Kısım) başlayıp Diyarbakır'da (Ziya Gökalp Lisesi Orta Kısım), liseyi Diyarbakır'da (Ziya Gökalp Lisesi) başlayıp Ankara'da (Atatürk Lisesi) tamamladı. 1966 yılında girdiği Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden 1973 yılında mezun oldu. Yaklaşık bir yıl kadar Nevşehir ili Uçhisar kasabasında sağlık ocağı hekimi olarak çalıştı. 1974 yılında İstanbul Üniversitesi'ne bağlı olarak açılan Bursa Tıp Fakültesi'nin Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kürsüsü'nde asistan olarak uzmanlık eğitimine başladı. 1980 yılında Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı oldu. 12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra 3 Kasım 1980 tarihinde Bursa Üniversitesi Tıp Fakültesi'ndeki görevinden ayrıldı. 1981-2010 yılları arasında Bursa'da muayenehane hekimi olarak serbest çalıştıktan sonra aktif

Nereden Nereye...

Evvel Zaman İçinde Bursa Tabip Odası...

Nevşehir Uçhisar Sağlık Ocağı'nda görevli iken, 1974 yılı Mayıs'ında, o zamanki adı ile İstanbul Üniversitesi Bursa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kürsüsü'nde asistanlığa başladım. Bursa'ya gelmeden önce, 1973 yılında, Kayseri-Kırşehir-Nevşehir-Niğde Tabip Odası'na üye olmuşum. O zamanki Türk Tabipleri Birliği Yasası'na göre, kamu/özel çalışma ve asker/

hekimlik yaşamını sonlandırdı. Evli ve iki çocuk babasıdır.

1967-1968 AÜ Tıp Fakültesi Talebe Derneği Yönetim Kurulu Üyeliği, bir süre İl Başkanlık, 1968-1969 AÜ Tıp Fakültesi Sosyalist Fikir Kulübü Üyeliği, 1969-1971 AÜ Tıp Fakültesi Devrimci Gençlik Derneği (DEV-GENÇ) Üyeliği, 1973-1974 Kayseri-Kırşehir-Nevşehir-Niğde Tabip Odası Üyeliği, 1974-1976 Bursa Tıp Fakültesi Yardım Derneği Yönetim Kurulu Üyeliği, 1974-1980 Bursa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kürsüsü, Kürsü Kurulu Asistan Temsilciliği, 1975-1980 Tüm Üniversite, Akademi ve Yüksek Okul Asistanları Birliği (TÜMAS) Bursa Şubesi Üyeliği, 1975-1978 Tüm Üniversite Akademi ve Yüksek Okul Asistanları Birliği (TÜMAS) Bursa Şubesi Başkanlığı ve TÜMAS Genel Yönetim Kurulu Üyeliği, 1977-1979 ve 1979-1981 Bursa-Bilecik Tabip Odası Türk Tabipleri Birliği Büyük Kongre Delegeliği, 1978-1980 Bursa Tıp Fakültesi Yönetim Kurulu Üyeliği, Asistan Temsilciliği, 1979-1981 Bursa-Bilecik Tabip Odası Türk Tabipleri Birliği Büyük Kongre Delegeliği, 1992-1994 ve 1994-1996 Bursa Tabip Odası Yönetim Kurulu Başkanlığı, 1994-1996 ve 1996-1998 Bursa Tabip Odası Türk Tabipleri Birliği Büyük Kongre Delegeliği, 1996-1998 Türk Tabipleri Birliği Yüksek Onur Kurulu Üyeliği, 1999-2001 Cumhuriyet Halk Partisi Üyeliği, Bursa İl Yönetim Kurulu Üyeliği, İl Başkan Yardımcılığı, 2001-2004 Solda İlkeli Siyaset Çalışma Grubu Üyeliği, 2002-2004 Çağdaş Eğitim Kooperatifi Yönetim Kurulu Üyeliği, 2008-2010 ve 2010-2012 Bursa Tabip Odası Türk Tabipleri Birliği Büyük Kongre Delegeliği yapmıştır.

1974 yılından bu yana Türk Tabipleri Birliği Bursa Tabip Odası Üyeliği, 1995 yılından bu yana kurucusu olduğu Çağdaş Eğitim Kooperatifi ve Atatürkçü Düşünce Derneği Bursa Şubesi Üyeliği, 2002 yılından bu yana 68'liler Birliği Vakfı Üyeliği, 2010 yılından bu yana DiSK Emekli Sen Üyeliği ve Cumhuriyet Halk Partisi Üyeliği halen devam etmektedir.

sivil olma durumu fark etmeksizin, mesleğini icra eden tüm hekimler, tabip odalarına üye olmak zorunda idi. O nedenle, mezun olduktan sonra, 1973 yılı Temmuzunda atandığım Nevşehir Uçhisar Sağlık Ocağı'nda, göreve başladıktan kısa bir süre sonra, bölge tabip odası merkezinin bulunduğu Kayseri'ye giderek Oda'ya üye olmuştum.

Bursa'ya geldiğimde, yeni kurulan Bursa Tıp Fakültesi'nde yoğun işler içinde, tabip odasını düşünmeye bile zamanım olmadı. Tabip Odası'na üye olmamız veya önceden var olan üyeliğimizi nakletmemiz için herhangi bir uyarı ya da hatırlatma da yapılmadı. Ankara Yolu'nda Duaçınarı mevkiinde

Göğüs Hastalıkları Hastanesi olarak yapılmış bir binayı (şimdiki Sağlık Bakanlığı Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi) Tıp Fakültesi'ne çevirmeye çalışıyorduk. Asistan ve başasistanlar olarak sorunlarımız her geçen gün artıyordu. Bir süre sonra, 1975 yılı başında, 12 Mart 1971 askeri darbesinde kapatılan Üniversite Asistanları Sendikası (ÜNAS)'nın yerine Ankara'da kurulan Tüm Üniversite, Akademi ve Yüksek Okul Asistanları Birliği (TÜMAS)'nin Bursa Şubesi'ni kurduk. Bursa Tıp Fakültesi'nin yanı sıra İktisadi Ticari İlimler Akademisi ve İktisadi İdari Bilimler Fakültesi asistan ve başasistanları da daha sonra TÜMAS'a üye oldular. Ben, TÜMAS Bursa Şubesi Başkanı ve Genel Yönetim Kurulu Üyesi seçildim.

O yıllarda Bursa'daki hekimler, kanımca, Tıp Fakültesi Hastanesi'nin açılmasını hoş karşılamadılar. Tıp Fakültesi'nde görevli hekimlerle kentteki hekimler arasında belirgin bir soğukluk vardı. Oysa, Bursa'da Tıp Fakültesi açılmasını Bursalılar istemişti ve bu amaçla bir dernek bile kurmuşlardı.

1975 yılı Mart ayında, o zamanki adıyla Bursa-Bilecik Tabip Odası Genel Kurulu'nun yapılacağını duyduk. Genel Kurul'u, Tabip Odası'ndan kimse bize haber vermediği gibi katılmamız konusunda bir davet de almamıştık. Bursa Tıp Fakültesi'nde görevli hekimler olarak Tabip Odası yönetimini almaya karar verdik. Genel Kurul'dan önce, hastanenin yemekhanesinde yaptığımız toplantıda oda kurullarında görev alacak arkadaşları belirledik. Tıp Fakültesi'nde görevli tüm hekimleri Genel Kurul'a davet ettik. Genel Kurul, hafta içi bir gün akşam saatlerinde Heykel'de, Merkez Verem Savaş Dispanseri'nin konferans salonunda toplandı. Acil hastalar için birkaç nöbetçi bırakıp, hastanede kalmakta olan asistanları da (Tıp Fakültesi'nin kuruluş döneminde asistanların bir kısmı hastanenin çatı katındaki odalarda kalıyorlardı) tuttuğumuz minibüslerle Genel Kurul'a taşıdık. Tıp Fakültesi hekimleri olarak salonda çoğunluktaydık. Genel Kurul'u yönetmek üzere divana gösterdiğimiz adayların seçilmesi salonda gerilimi artırdı. Sert tartışmalardan sonra kentteki hekimler salonu terk etti. Daha sonra Genel Kurul'a biz bize devam ettik. Aday isimlerini bir tahtaya yazarak, el kaldırmak sureti ile oyladık ve Tabip Odası kurullarının asıl ve yedek üyelerini belirledik. Bursa-Bilecik Tabip Odası Yönetim Kurulu'na, Bursa Tıp Fakültesi Farmakoloji ve Klinik Farmakoloji Kürsüsü öğretim üyesi Doç. Dr. Burhan Kıran, Nöroloji Kürsüsü başasistanı Dr. Sadık Sadıkoğlu, Genel Cerrahi Kürsüsü başasistanı Dr. Mesut Özcan, serbest dişhekimisi Dt. Bülent Uğurel ve pratisyen hekim Dr. Mirat Olgaç seçildi. Doç. Dr. Burhan Kıran başkan ve Dr.

Sadık Sadıkoğlu genel sekreter oldu.

Bursa-Bilecik Tabip Odası'na seçilen arkadaşlar başarılı bir yönetim gösteremedi. Tabip Odası seçimi, kentteki hekimlerle aramızın daha da açılmasına neden oldu. Oda'nın önceki yönetimi ile doğru dürtüst bir devir-teslim yapılmadı. Oda'nın beş kuruş parası olmadığı gibi çalışmalarını sürdüreceği belirli bir yeri, telefonu, sekreteri de yoktu. Üye listesi, üyelerin aidat durumu, ek görevleri vs. bilinmiyordu. Yönetim Kurulu üyelerinden Dr. Sadık Sadıkoğlu ve Dr. Mesut Özcan'ın askere gidiş i ile zorlukla yürütölen işler tamamen durma noktasına geldi. 1975 yılı sonuna doğru Doç. Dr. Burhan Kıran da istifa etti. Kentteki hekimler 1976 yılı Ocak ayında Olağanüstü Genel Kurul topladılar. Bizler, Tıp Faköltesi hekimleri bu Genel Kurul'a katılmadık.

Yeni Tabip Odası'nın da varlığı yokluğu belli değildi. Muhtemelen yukarıda belirttiğim sorunlar bu Yönetim Kurulu içinde geçerliydi. Tabip Odası'nın ne durumda olduğunu yaşıadığım bir olay nedeniyle iyice anladım.

1975 yılı Haziran ayında oğlum Deniz dünyaya gelmişti. Bir süre aile büküklerimizde desteği ile bakımı kolaylıkla sağlandı. Daha sonraları bir çocuk bakıcısına ihtiyacımız oldu. Tıp Faköltesi'nde asistan olan eşim de benim gibi gúnaşırı nöbete kalıyordu. Bazen nöbetlerimiz çakışıyordu. Aklımız, evdeki bebekte kalıyordu. O yıllarda, şimdiki gibi cep telefonları yoktu. Ev için sabit telefon almak da çok zordu. Acil bir durum olduğunda üst kattaki komşumuzun telefonundan yararlanıyorduk. 1976 Eylül'ünde oturduğumuz eve telefon almak için PTT Müdürlüğü'ne başvurduğumda, telefon santralinde hat olmadığı gerekçesi ile telefon veremeyeceklerini, ancak doktor olduğuma dair Tabip Odası'ndan bir yazı getirmem durumunda "tercihli telefon" için sıraya girebileceğimi söylediler. Tabip Odası'nın nerede olduğunu bilmiyordum. Benim durumumda olup benden önce telefon almak için başvurmuş olan arkadaşlar Merkez Verem Savaş Dispanseri'ne gitmemi, orada çalışan bir müstahdemin yardımcı olacağını söylediler. Merkez Verem Savaş Dispanseri'ne gittim. Ana giriş kapısının solunda merdivenin altındaki duvarda TC Bursa-Bilecik Tabip Odası levhasını görönce doğru yere geldiğimi düşündüm. Orada gördüğüm bir görevliye Tabip Odası'nın nerede olduğunu sorduğumda burada böyle bir yer olmadığını, birazdan engelli bir müstahdemin geleceğini, ona sormamı söyledi. Gerçekten bir süre bekleyince aksayarak yürüyen bir müstahdem geldi. Tanımlanan kişinin o olduğunu düşünerek kendisine sordum, yanılmamıştım, durumu anlattım. Bana "PTT Bölge Müdürlüğüne" başlıklı, "doktor olduğumu

ve hastanede çalıştığımı, bu nedenle tercihli telefon verilmesini” belirten, altında da “Bursa-Bilecik Tabip Odası Başkanlığı” yazan bir yazı hazırlayıp getirmemi söyledi. Dediğini yaptım, hastanede daktiloda böyle bir yazı yazdırdım ve tekrar gittim, aynı müstahdemi buldum. “Tamam” dedi, cebinden küçük bir kese ve onun içinden metal bir mühür çıkardı. Stampa yoktu, mühre “hoh” diye sıcak nefesini üfleyerek Bursa-Bilecik Tabip Odası Başkanlığı yazısının üzerine bastı. Sonra da mührün üzerine kalemle imzaya benzer bir karalama yaptı, “al götür” dedi. Yazıyı PTT Bölge Müdürlüğüne götürdüm ve tercihli telefon sırasına girdim. Ancak yine de eve telefon bağlanmadı. Eve ancak 1981 yılında, telefon hattını satışa çıkaran birisinden, yüklü bir para ödeyerek hat satın aldım, telefon bağlattım.

O yıllarda Tabip Odası işte böyle bir şeydi. “tercihli telefon” olayını hastanede arkadaşlarla değerlendirdik ve ilk Genel Kurul’da Tabip Odası yönetimini tekrar almaya karar verdik. Bursa-Bilecik Tabip Odası Genel Kurulu 02.03.1977 tarihinde Merkez Verem Savaş Dispanseri’nde toplandı. Yönetim Kurulu’na Tıp Fakültesi’nden Kadın Hastalıkları ve Doğum Kürsüsü asistanı Dr. Ahmet Doğan, Halk Sağlığı Kürsüsü başasistanı Dr. Hamdi AYTEKİN, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kürsüsü asistanı Dr. Murat Kaçar, Deri ve Zührevi Hastalıklar Kürsüsü başasistanı Dr. Ahmet Karaman ve serbest dişhekimisi Dt. Erhan Sevimli seçildi. Görev paylaşımı sonucu Yönetim Kurulu’nda Dr. Ahmet Doğan başkan, Dr. Hamdi AYTEKİN genel sekreter, Dr. Murat Kaçar muhasip ve Dt. Erhan Sevimli veznedar oldu.

Bu seçim, Çağdaş Hekim Grubu olarak katıldığımız ve kazandığımız ilk seçimdir. İlk olarak Tabip Odası’nın yer sorununu çözümlenmeyi düşündük. Kiralar oldukça yüksekti. Bu nedenle Bursa-Bilecik Tabip Odası ve TUMAS Bursa Şubesi olarak ortak bir yer tutmaya karar verdik. Sonunda Altıparmak Caddesi üzerinde No: 42’de bulunan Çınar Apartmanı’nın birinci katındaki daire tipi büroyu tuttuk. Oda’nın parası olmadığından, ilk ay kirası olan 2.500 lirayı Dr. Ahmet Doğan’la ben, asistan maaşımızdan ortaklaşa ödedik. Acilen aidat toplamamız, Oda’ya masa, sandalye vs. almamız, büroda var olan telefonu açtırmamız gerekiyordu. Yönetim Kurulu’ndaki arkadaşlar ancak saat beşten sonra Oda’ya gelebiliyorlardı. Oda’yı açık tutmak için bir elemana ihtiyaç vardı, ancak ücretini nasıl ödeyecektik? 1977 Ağustos başında rahmetli babamı cüzi bir ücretle işe aldık. Babam emekliydi, zamanı vardı. Belirli saatlerde Oda’yı açıyor, belirli saatlerde muayenehaneleri, hastaneleri vs. dolaşarak Oda’ya üye

olmayanları üye yapıyor, aidat topluyordu. Bazı günlerde ilçelere gidiyordu. Yönetim Kurulu, işleri yürütmek için bana, Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Asistanı Dr. Birol Ciner'e, Göz Kürsüsü Asistanı Dr. Onur Uslu'ya, Ortopedi ve Travmatoloji Kürsüsü Asistanı Dr. Bülent Kavaklı'ya imza yetkisi vermişti. Bazı günler Oda'ya bizler geliyorduk. Babam bir yıl kadar bizlerle çalıştı. İşleri büyük ölçüde yoluna koydu. Üyelikleri dosyaladı. Hekimlerle ilgili bilgi, aidat ve ek görev formlarını düzenledi. 1978 yılı Ağustos ayında Bursa'dan ayrılması nedeniyle işi bıraktı. Yerine yine emekli bir personel istihdam edildi.

1980 yılı sonuna doğru kira yönünden daha uygun olan, caddenin karşısında bulunan Petek İşhanı'na taşındık. Ancak 12 Eylül askeri darbesinde TÜMAS kapatıldı. TÜMAS Bursa Şubesi ile birlikte Tabip Odası da mühürlendi. 1981 yılında Tabip Odası Atatürk Caddesi Yenil İşhanı'nda bulunan bir odalı büroya taşındı. 1983 sonunda yapılan Genel Kurul'da Tabip Odası Yönetim Kurulu Başkanı olan Doç. Dr. Erhan Yöney döneminde Oda 1984 yılı sonunda Bursa Belediyesi'nden kiralanarak restore edilen Atatürk Caddesi Setbaşı Belediye Pasajı Zemin Katı'na (Setbaşı Belediye Pasajı'nın Atatürk Caddesi'ne bakan tarafı Belediye Nikâh Dairesi'ydi, orta katta bir dizi dükkân bulunuyordu, bina 1995 yılı sonunda boşaltılmış, daha sonra restore edilmiş ve kütüphane olmuştur) taşındı. Burada büro hizmetlerinin görüldüğü bir Oda'nın yanı sıra lokal olarak tefriş edilen büyük bir alan, teras ve mutfak mevcuttu. Lokal, Gökdere'ye bakıyordu. Terasın manzarası çok güzeldi. Lokal'in iç kısmında dışarı açılımı olmayan bir oda vardı. Yönetim Kurulu ile diğer bazı toplantılar havasız ve kış aylarında rutubet nedeniyle duvarlarından sular akan bu odada yapılırdı. 1989 yılında Oda'ya bilgisayar alındı ve bilgiler güncellenerek bilgisayara kaydedilmeye başlandı. Personel sayımız ikiye çıkarıldı. İşlerin yoğun olduğu zamanlarda geçici eleman görevlendirildi. 1995 yılında Belediye büro ve lokali tahliye etmemizi isteyince Oda'ya yer aramaya başladık. Oda Yönetim Kurulu Başkanı olarak ben ve Genel Sekreter Dr. Kayıhan Pala günlerce Bursa'nın cadde ve sokaklarını arşınıladık. Sonunda Gazlılar Caddesi'nde Petek Bozkaya İş Merkezi C Blok'taki 213 nolu 65 m2 olan büroyu fiyatının üçte birini peşin vererek aldık. Büro üç oda, mutfak ve WC'den oluşuyordu. Burası Tabip Odası'nın kendi mülkü olan ilk yeridir. Kalan borcumuzu altıya bölerek taksitlendirdik. Oda adına senetleri kabul etmeyen mal sahibine kişisel senetler vererek borcu üstlendik. Büroda gerekli değişiklikleri yaptık, kullanılabilir hale getirdik ve taşındık. Paramız kalmadığından eşyaları bile kendimiz taşımak zorunda kaldık.

1996 yılı başında Tabip Odası burada hizmet vermeye başladı. Daha sonra 1996 yılında Prof. Dr. Hamdi AYTEKİN'in Yönetim Kurulu Başkanı olduğu dönemde bitişikteki 30 m²'lik 214 nolu büro alınarak, 213 nolu büro ile birleştirildi. 1997 yılında da 30'ar m²'lik 207 ve 208 nolu bürolar satın alınarak birleştirildi, eğitim ve toplantı salonu olarak kullanılmaya başladı. Odaların tefrişi yapıldı, gerekli teknolojik büro cihazları alındı.

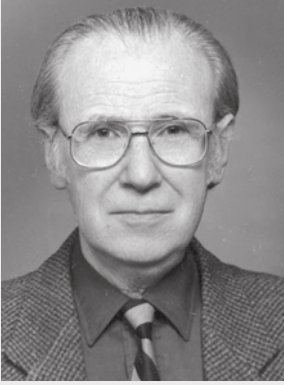
2000 yılında gündeme gelen meslek odalarının bir arada olacağı bir bina yapımı düşüncesi sonraki yıllarda hayata geçirildi ve 2006 yılında temel atıldı. Binada Bursa Tabip Odası'na ayrılan ve başlangıçta 600 m² olan yer, ödeme güçlüğü nedeni ile 2007 yılında 150 m²'ye düşürüldü. 14 Mart 2010 Tıp Bayramı'nda, tefrişi yapılan yeni yerimize taşındık.

Açılışa Yönetim Kurulu başkanı Dr. Bülent Aslanhan ile birlikte hayatta olan eski Oda Başkanları katıldılar. Binada Tabip Odası, Eczacı Odası, Dişhekimleri Odası, Veteriner Hekimler Odası ve Noterler Odası ile birlikte kullanılacak 100 kişilik bir salon, tüm meslek odaları tarafından kullanılacak 300 kişilik bir konferans salonu ve 600 kişilik bir oditoryum mevcuttur. Yine binada 300 araçlık kapalı otopark vardır. Binanın resmi açılışı ise 24.12.2011 tarihinde yapıldı.

Bursa Tabip Odası şimdi bu güzel ve ferah binada üyelerine hizmet vermekte. Yerimiz yetmeyince aynı katta 120 m²'lik bir büro daha kiralandı. Personel sayımız dört olarak devam etmektedir.

Nereden nereye geldik. 1975 yılından bu yana Bursa Tabip Odası sürecini yakından izledim. Bu süreçte Tabip Odası'nda aktif olarak 18 yıl çalıştım. Yönetim Kurulu Başkanlığı, Türk Tabipleri Birliği Yüksek Onur Kurulu Üyeliği, Bursa Tabip Odası Türk Tabipleri Birliği Büyük Kongre Delegeliği yaptım, komisyonlarda çalıştım. Yıllarca üyesi olmadığım halde Yönetim Kurulu toplantılarına dışarıdan katıldım. Aktif hekimlik yaşamımın sona ermesine rağmen Oda'da çalışmaya devam ediyorum. Halen bir siyasi parti, bir dernek, bir kooperatif, bir sendika ve bir vakıf üyesi olmakla birlikte, Türk Tabipleri Birliği ve Bursa Tabip Odası benim biricik meslek örgütümdür ve öyle de kalacaktır.

DR. AHMET İHSAN FUTACI

İç Hastalıkları Uzmanı

1924 yılında Bursa'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Bursa'da tamamladı. 1942'de girdiği İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni 1948'de bitirdi. Zonguldak'ta yedek subay hekim olarak askerlik hizmetini tamamladı. Bir süre Posof ve Eskişehir Çifteler hükümet tabipliklerinde ve Mudanya Sıtma Mücadele Tabipliği'nde çalıştı. 1955-1958 yılları arasında Ankara Numune Hastanesi'nde iç hastalıkları dalında uzmanlık eğitimi yaptı. SSK Bursa Merinos Sağlık İstasyonu'na atandı. 1964'te SSK Bursa Hastanesi'ne geçti. 1982 yılına değin bu hastanede iç hastalıkları uzmanı olarak çalıştı. 1982'de baştabip yardımcısı iken kendi isteğiyle emekliye ayrıldı.

1987-1999 yılları arasında Türkiye İş Bankası hekimi olarak görev yapan Futacı'nın çeşitli tıp dergilerinde kırk dolayında bilimsel makalesi yayımlanmıştır.

Bir Bakışta Teşhis

Bundan 15 sene önce, muayenehaneme babasının elinde kalınca bir dosya ile, 12 yaşında bir erkek çocuk getirdiler. Şikâyeti şu: Her 13 günde bir şiddetli karın ağrıları ve eklem ağrıları ateşi yükseliyor, 2-3 gün devam ettikten sonra geçiyor. Nöbet aralarında tam sağlıklı. Bursa'nın o zamanki, aralarında fakülte öğretim görevlileri de olan bütün çocuk doktorlarını gezmişler, ellerindeki dosyada raporlar ve reçeteler dolu. "Romatizmal ateş" diye tedavi edilmiş. Aldığı kortizonlardan Cushingoid bir tablo teşekkül etmiş. "Aydede yüzü" bu tedavilerin hiçbir faydası olmamış. Nöbetler tam vaktinde gelerek devam etmiş. Aile çocuktan tam ümidini kesmişken bir

tavsiye ile bana gelmişler. Anamnezden teşhis o kadar aşikâr ki hemen teşhisi koyuyorum: “Ailevi Akdeniz ateşi - Periodik hastalık”. Yazdığım bir Colchicine preparatı ile nöbetler hemen kesiliyor.

Çocuk büyüdü, askerliğini yaptı. Halen sağlıklı. Burada benim anlayamadığım nokta, meslektaşlar arasındaki “kolektif basiret bağlanması”dır. Çünkü bu anamnez karşısında “periodik hastalık” teşhisi koymak büyük marifet isteyen bir iş değil. Akla getirmek kâfi. Benim böyle bir bakışta teşhis koymamda (snap diagnosis), vaktiyle bir tıp mecmuasında neşrettiğim “Bir Periodik Febris Vak’ası Dolayısıyla Biyolojik Hastalıklar” makalemın bilinçaltı etkisi olabilir.

Hamam Sorusu

Sene 1957, Ankara Numune Hastanesi’nde erkek dahiliye asistanıyım. Şefimiz zamanın Ankara’sının en meşhur doktoru; Ahmet İhsan Aksan. Sertliği ve disiplini ile tanınmış, fakat bu sert mizacının altında ince bir mizah duygusu yatan bir insandı. Vizitelerde bizi çok güldürdü.

O tarihlerde Ankara Tıp Fakültesi’nin Çocuk Kliniği, Ankara Numune Hastanesi’nin bir pavyonunda idi. Geceleri, nöbetlerde, bazı büyücek çocuklar, çocuk kliniğine mi, dahiliye kliniğine mi yatacak diye münakaşalar çoğalıp şikâyetler başhekimliğe intikal etmiş. Bunun üzerine başhekim ilgili şeflerle bir toplantı yapıyor. Herhalde toplantıda kesin bir karara varılmamış olacak ki, hocamız biraz kızgın olarak geldi, biz asistanları etrafına topladı ve yarı şaka yarı ciddi: “Bakın çocuklar” dedi, “bundan sonra böyle bir durum hasıl olduğunda hastaya soracaksınız. ‘Annenle mi hamama gidiyorsun, babanla mı?’ ‘Annemle’ derse çocuk kliniğine yatacak, ‘Babamla’ derse dahiliye kliniğine yatacak!”

Hamam Kesesi

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi’ndeki Dahiliye Hocamız, Atatürk’ün doktoru Ord. Prof. Dr. Neşet Ömer İrdelp. Hoşsohbet ve renkli şahsiyeti, meslektaş hocalarına takılmaları, ilginç hatıraları, süslü anlattığı dersleri ile tanınmıştı.

Hocamız, obeziteyi anlattığı bir derste ilginç bir hatırasını aktarmıştı.

Aksaraylı Kadriye Hanım diye şişman bir hastası varmış. Bu hanım bir gün Aksaray Hamamı'na gidiyor. Çıkarken, hamam kesesi kayboluyor ve bir türlü bulunamıyor. Üç ay sonra karın ağrıları ile hastalanıyor. Keseyi karnının kıvrımları arasında bulup çıkarıyorlar.

“Mezarlık Büyümeye Başladı!”

Tıp Fakültesi, Eski Haydarpaşa Lisesi binasında iken hocamız, Karacaahmet Mezarlığı'na bakan bir hasta koğuşunda asistanları ile vizite yaparken, bir ara gözleri mezarlığa takılmış, uzun uzun baktıktan sonra asistanlarına dönmüş: “Yahu çocuklar, bu mezarlık, fakülte bu binaya taşındıktan sonra daha hızlı büyümeye başladı!” demiş.

Nissen'in Ameliyatları

Hitler'in zulmünden kaçan Alman hocaların tıp fakültelerine gelmeye başladığı 1930'lu yıllarda, o zamanın Avrupa'sının meşhur cerrahı Prof. Nissen Cerrahpaşa Hastanesi'nde çalışıyordu.

Bir gün hocaya “Efendim, Nissen Cerrahpaşa'da beyin ameliyatlarına başlamış” demişler.

Hoca, çoktandır aradığı cevabı bulmuş bir tavırla, “Tevekkeli değil, hastanenin imamı başını kaşıyacak vakit bulamıyor!” demiş.

“Öğrenci Esnerken Sorarım!”

Zamanın ünlü cerrahı, Cerrahpaşa Hastanesi Cerrahi Kliniği hocası Doç. Dr. Hazım Bumin, bir gün derste; “Ben ders anlatırken sorduğum sorulara hiçbir öğrenci cevap veremez” dedi.

“Neden hocam?” diye sordüğümüzde, şu cevabı verdi:

“Ben soruyu öğrenci tam esnerken sorarım, o anda üstaki borusu tıkanmış için soruyu duyamaz da ondan!”

DR. NURETTİN ÇELİKAKSOY

Genel Cerrahi Uzmanı

1925 Afyon doğumluyum. İlk, orta ve lise tahsilimi Afyon'da yaptım. 1942 yılında İstanbul Tıp Fakültesi'ne girdim. 1948 yılında mezun oldum. Askerliğimi Küçükçekmece'de yaptım. Kısa bir serbest hekimlikten sonra Genel Cerrahi asistanlığına girdim. 1955 yılında Genel Cerrahi uzmanı olarak Mardin Devlet Hastanesi'ne atandım. Beş yıl Mardin Devlet Hastanesi'nde Genel Cerrahi Uzmanı ve Başhekim olarak görev yaptım.

Kendi isteğimle Afyon Devlet Hastanesi'ne tayin oldum. 1960-1965 arası Afyon'da görev yaptım. Afyon Sağlık Koleji'ni kurdum.

Yine kendi isteğimle Mart 1965 tarihinde Bursa Devlet Hastanesi'ne atandım. Bursa Devlet Hastanesi'nde 4. Hariciye Şefi olarak, yaş haddinden emekli oluncaya kadar 25 yıl görev yaptım.

Altı aylık aradan sonra Bursa Kızılay Şube Başkanlığı'ndan gelen teklif üzerine Kızılay Polikliniği'ni organize ettim. Kendi hekim kadromu kurdum. Kızılay Polikliniği'nde Genel Cerrahi Uzmanı ve Başhekim olarak kuruluşundan 1998 yılı sonuna kadar çalıştım.

Artık dinleme zamanı gelmişti, 1999 yılında hekimliği bıraktım.

Mardin'de Hekimlik

1955-1960 yılları arasında Mardin Devlet Hastanesi Başhekimliği görevinde bulundum. O yıllarda cerrahi branşlarında hekim yoktu. Birçok ortopedi ve diğer cerrahi branşlarına da müdahale etmek zorunda kaldım. O

yıllarda Mardin halkı hekime saygı duyan insanlardan oluşuyordu. Muayenehaneye gelen hasta muayene olduktan sonra, zamanımızdaki gibi “Borcumuz ne?”, “Günahımız ne?” diye asla sormaz, kibar bir şekilde muayene ücretini “Onöreniz nedir doktor bey?” diye sorardı. Ameliyat ettiğiniz hasta taburcu olduktan sonra, hasta yakını gönülden misafir etmek isterdi. Bir aile büyüğü gelerek hekimden misafirleri olması dileğini iletirdi. Belirlenen saatte hekim evinden alınır ve ağırLANACAĞI mekâna götürülürdü. Bu arada uzun bir masanın en başına ailenin ileri geleni oturur, yanına hekim için yer ayrılırdı. Hekim kendini yalnız hissetmesin diye yakın arkadaşları da çağrılır, onlar da sağlıklı sollu hekimin yanına oturtulurdu. Canlı klasik Türk sanat müziği eşliğinde gece tamamlanır, hekime teşekkür edilerek evine bırakılırdı. O dönemde hekimliğin saygın olduğu en güzel yıllarımı yaşadım. Kendi isteğimle tayin talebinde bulunduğum zaman her türlü cemaat grubu ayrılmamı engellemek için girişimde bulunmuşlardı.

Selahattin Duman’ı Nasıl Sünnet Ettirdim?

Yıllar önce, Datça’da alt komşumuz, bir İstanbul gazetesinde yazan Selahattin Duman’ın köşe yazısını oğlu ile yolladı. Selahattin Duman espriyi bir üslupla yazdığı yazısında, Afyon Devlet Hastanesi’nde sünnet oluş hikâyesini anlatıyordu. Komşum, “Dr. Nurettin Çelikaksoy” adı geçince yazıyı bize yollamış.

Yazı beni eskilere götürdü. Selahattin Duman’ın babası Afyon Devlet Hastanesi’nde dahiliye mutehassısı arkadaşımды. Selahattin Duman gibi, birçok doktor arkadaşımın sünnet çağına gelmiş erkek çocukları vardı. Aile toplantısında “Hepsini bir arada sünnet yap” diyorlardı.

Bir gün hastaneye erken geldim. Baktım bütün arkadaşlarımın çocukları, karşı boş sahada çift kale futbol maçı yapıyor. Hepsini arabaya bindirip, sünnet işini halledeyim dedim.

Gerisini aklımda kalan şekliyle Selahattin Duman’ın yazısından anladım.

“Dr. Nurettin Çelikaksoy arabasıyla yanaştı. ‘Çocuklar, karşı mahalle ile resmi futbol maçı aldım. Var mısınız?’ dedi. Hepimiz ‘Yaşasın!’ diye bağırдық. ‘Atlayın arabaya’ dedi. Biz doluştuk. Dr. Nurettin: ‘Bu resmi bir maç, önce hastaneye gideceğiz. Hastane terzisi forma diyecek. Formasız

Dr. Nurettin Çelikaksoy, Bursa Devlet Hastanesi ameliyat ekibi ile. (22 Mart 1985)

oynanmaz' deyince sevincimize diyecek yoktu. Hep beraber hastaneye gittik. Bir odaya doluştuk. Hademe geliyor. 'Kimin forması dikilecek?' diyor. Hepimiz el kaldırıyoruz. Birini seçip götürüyorlar. Sonra bu süreç tekrarlanıyor. En son ben kaldım. Duruma uyandıysam da her şey için çok geçti. Dört tane ızbandut gibi hademe beni kaldırdı. Ben bildiğim bütün küfürleri sayıyorum. Takan yok. Aksine, 'Maşallah, bunun evlilik çağı gelmiş!' diye dalga geçiyorlar. Ben de bu şekilde güme gittim."

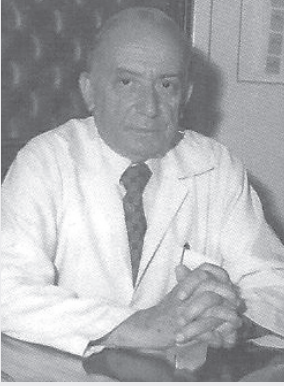
Selahattin Duman yazısında aşağı yukarı bunları yazıyordu. Sünet sonrası ambulans çocukları evlere bıraktı. Aileleri mutlu oldu.

Bu anıda aklımda kalan başka bir ayrıntı vardı. Çocukları arabaya bin-

Kızılay Dispanseri'nin açılış günü. (30 Eylül 1991)

dirirken, içlerinde biri vardı ki tanıımıyordum. Sünnete gittik, ona kalmasını söylemiştim. Hüngür hüngür ağlıyor, “Ne olur amca, çok iyi santrfor oynarım” diyordu. “Madem öyle, sen de bin” dedim. O da bu arada sünnet oldu. Hastane arabası onu da eve bıraktı. Eve gelince eşime durumu anlattım, ailesini araştırmasını istedim. Tedirgindim. Derken telefon çaldı. Eşim açtı ve beni istediklerini söyledi. “Doktor bey, sünnet işi bizim de gözümüzde büyüyordu. Bizi de dostlarınız arasında gördüğünüz için teşekkür ederiz” dedi. Rahatlamıştım. Yeni tayin olan bankacı bir çiftmiş. Bu olay günümüzde düşünülemez bile. O yıllarda hekimlik bu derece saygındı.

DR. AYDIN BİLGİÇ

İç Hastalıkları ve Alerji Uzmanı

1927 yılında Mudanya'da doğdu. Bir subay çocuğu olarak, her yıl başka bir şehirde ve okulda, çocukken de yatılı olarak eğitimini sürdürdü. Bu sık değişiklikler öğretmenlerin onu tanıyıp anlamasında, onun da öğretmenlere kendisini kanıtlamasında güçlükler neden oluyordu.

1948'de Samsun Lisesi'nden mezun oldu. Aynı yıl bir askeri talebe olarak başladığı Ankara Tıp Fakültesi'nde 6 yıllık tıp eğitimini tamamlayıp Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde 1 yıl staj görerek 1955 yılında kura ile Hakkâri'ye atandı.

1960-65 yılları arasında Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde yaptığı iç hastalıkları ihtisasından sonra Amerika'da alerji hastalıkları konusunda iki yıl eğitim görerek döndüğü Türkiye'de görevini sürdürdü.

Evli ve üç çocuk sahibi olup, halen Bursa'da serbest olarak çalışmaktadır.

1955-1957 Hakkâri Anıları

Tıbben yeni mezun olmuş, çiçeği burnunda bir askeri doktor olarak, 1955-57 yılları arasında Hakkâri'de bulunmuş; havasıyla suyuyla, taşıyla toprağıyla, insanları ve toplumuyla birçok şeyi onlarla paylaşıp yaşamıştım. Büyük endişeler ve üzüntüyle gittiğim Hakkâri'den birçok güzel anılar ve mahrumiyet bölgesinde iki yıl görev yapmanın gururu ve mutluluğu ile ayrıldım. Hakkâri il çevresi ve de üstlendiğim görev beni o kadar etkilemişti ki, daha sonra iki yıl süreyle bulunduğum Amerika'da aynı duygu ve heyecanı yaşamadım ve her zaman ifade ettiğim gibi, çok kimse, olanağı

varsa dünyanın başka ucuna gider ve oraları görebilir fakat o günün sakin ve savaşız koşullarında dahi ne Hakkâri'ye gitmek ister ne de o sır dolu doğayı ve yaşam savaşını görebilir. Onun için kendimi ayrıca şanslı hissediyorum. Orada yaşadıklarımı da bütün canlılığı ile belleğimde taşıyorum. Bunlardan ikisini sizlerle paylaşıyorum.

Bir Yanda Tıp Bilimi, Diğer Yanda Hocanın Nefesi!

1955 yılı eylül ayının güneşli ve sıcak bir gününde, ikinci vakti, askeri gazinonun bahçesinde birkaç subay oturmuş, çaylarımızı yudumluyoruz. Etraf o kadar sessiz ve sakin ki, çay kaşıklarımızdan yayılan şıkırtılar kulaklarımızı tırmalıyor. Bu dağlar ülkesinde bugün denizi anımsatan, tenimizi okşayarak serinleten, yumuşak, nemli bir hava var. Gökyüzü çeşit çeşit renklerle alacalanmış, güneş dağların arkasında kaybolurken, çıplak sırtlarında sivri tepelerin koyu gölgeleri oluşmakta. Hakkâri'ye geleli nerdeyse bir ay olmuş. İşte bu hava içinde, sandalyeme gömülmüş öyle de uyumuşum ki, artık beni hiçbir kuvvet yerimden oynatamaz diye düşünürken, bir erin bana doğru gelip sert bir selam vererek önümde durduğunu fark ettim. Elinde tuttuğu kâğıdı uzatarak, “Komutanım, bunu vali beyin şoförü getirdi, bir hastaya götürmek için, sizi dışarıda bekliyor” dedi. Benim zaman zaman, böyle gevşemiş hallerimde beni kendime getiren, bazen de gece derin uykumda bedenimden sökü� alan hastalarım olmuştur. Tembel bir uzanışla kâğıdı alıp okudum. Vali beyden geliyordu. Benden, uzun zamandır hasta olan şeyh efendiye evinde muayene edip, gerekli tedavisini yapmamı rica ediyordu.

Şeyhin adını duymuş fakat kendisini tanımıyordum. Masada oturanlara dönerek:

“Bu şeyh kimdir?” diye sordum. Hepsi birden:

“Şeyhi tanımıyor musun?” dediler. İçlerinden biri:

“Onu er geç tanıyacaksın. Bu bölgenin dini reislerindedir. Şafii mezhebine mensuptur. Yerli halk yol gösterici olarak onu tanır, onun sözünden çıkmaz. İstekleri emir gibidir. Halk, okumasının çok etkili, nefesinin çok kuvvetli olduğuna inanır. Abdest aldığı suyun şifa getireceğine inanan müritleri vardır” diyerek sözünü tamamladı.

“Başka ne iş yapar, nerede oturur, neyle geçinir?” dedim.

“Kendisi eskiden Halk Partisi mensuplarındandı. Çoğu zaman Ankara’dadır, malı mülkü de vardır herhalde ama, buna gerek yok ki, halk elde ettiği mahsulün bir kısmını ona getirir, verir. Birkaç da hanımı ve kendisini ona adanmış hizmetkârları vardır.”

Yerimden bir kurşun ağırlığı ile kalkıp, kapıya doğru yöneldim. Orada beni bekleyen makam arabasına binerek şoföre önce revire uğramasını söyledim. Oradan doktor çantamı alarak, şeyhin evine doğru hareket ettik. Ham, eğri büğrü taşlı yollardan aşağılara doğru inerek, şeyhin evine geldik. Birkaç adam beni dışarıda karşılayıp, renkli kilimlerle kaplı, geniş bir odaya aldılar. Şeyh karşıda, pencere önündeki bir sedire oturmuş ve önüne konmuş yastıklara secde eder gibi abanmış olarak, ilk bakışta nefes darlığı içinde bulunduğunu belli etmekteydi. Ona doğru yaklaşırken o da oturduğu yerden doğrulup sakallarını sıvazladıktan sonra, düşkün bir şekilde tokalaşmak için elini uzattı. Selamıma cevap olarak da:

“Aleyküme selam. Evvela şehrimize, sonra da evimize hoş geldiniz. Nasılsın, iyi misin? Şehrimizden memnun musun?” dedi. Konuşurken nefesi kesik kesikti.

“Sağ ol, iyiyim. Hakkârî’ye kura çekerek geldim. Önce biraz huzursuz oldum ama şimdi memnunum” dedim.

O, yorgun ve düşmüş yüzünü bana çevirerek:

“Serin yaylalarımız, yaylalarımızda soğuk sularımız vardır. Yazın yerli halkın çoğu yaylaya çıkar, çadır kurar, hayvanlarını otlatır, kışlık yiyeceklerini hazırlar, sonra da evlerine dönerler. Havamız da sağlamdır. Şehir havasına benzemez amma ve lakin ben hava açlığı çekiyorum. Doktorlar astımım kalbe vurmuş diyorlar. Sen de muayene edince göreceksin ya” diyordu. Kendisine:

“Üzme kendini, her şey yoluna girecek inşallah” dedim.

Bundan sonraki soruşturmamda, uzun zamandır nefes darlığı ve kalp rahatsızlığı çektiğini, bir süre Ankara’da tedavi gördüğünü, bir ara iyi olduğunu, sonra istirahat için Hakkârî’ye, memleketine geldiğini, ama hastalığın yakasını bırakmadığını, çabuk yorulduğunu, evden dışarı çıkamadığını, öksürük ve nefes darlığı sebebiyle gece de uyku uyuyamadığını, çok halsiz ve bitkin düştüğünü söyledi. Benden önce hükümet tabibinin de kendisini muayene edip ilaçlar verdiğini, ancak devamlı bir iyilik bulamadığını, sonra beni duyduğunu ve benden kendi inancı ve deneyimi ile “askeri doktor”

olarak bir ümit beklediğini, tam iyi olmasa bile bir rahatlamanın onu memnun edeceğini söyledi.

Kendisini bulunduğu yerde, sedirin üstünde, dikkatli ve uzunca bir muayeneden geçirdim. Verilen ilaç ve reçetelere bir göz attım. Hastalığı konusunda genelde her şeyin yapıldığı belirliyordu. Sadece, daha yakından bir takip ile ilaçların yeniden ayarlanması ve morale ihtiyacı vardı. İlaçlara yeniden ilave ettiğim Aminocardol isimli bir damar iğnesinin nefes borularını gevşetip, kalbi kuvvetlendirerek nefesini rahatlatacağını umuyordum. Nitekim bu işe yaradı. Haftada iki üç defa evine gidiyor ve kendisine hem iğnesini yapıyor hem de moral vermeye çalışıyordum. Böylece bu iyilik bir ay kadar sürdü. Sonra hasta kalp atışlarında düzensizlik ve tansiyon oynamaları ile yine bozulmaya başladı. O sırada Ankara’da olan oğlunun babasını görmek ve gerekirse Ankara’ya götürmek üzere Hakkâri’ye gelmekte olduğunu öğrendim.

“Gözün aydın, oğlun geliyormuş.”

“Evet, kendisi yola çıktı. Allah’ın izniyle üç gün sonra burada olur. Beni Ankara’ya götüreceksin. Uçakla yolculuk yapabilir miyim acaba?”

“Neden olmasın, kara yoluyla gitmen zaten düşünülemez.”

“Doktor beyim, sağ ol, senin çok faydanı ve iyiliğini gördüm. İlk zamanlar çok iyi gidiyordum ama sonra ne olduysa ilaçlar fayda vermez oldu. Bir de Ankara’ya gidelim bakalım ne görürüz.”

“İyi olacaksın inşallah, kendini üzüp yorma.”

Bu arada hastanın ağırlaştığını göreyerek hükümet doktorunun da çağırılmasını istedim. Böylece, ikimiz birden hastayı her gün yoklayarak takip etmeye başladık. Üçüncü gün hasta daha ağırlaşmış ve şuuru da bulanmaya başlamıştı. O gün de oğlunun Van’dan hareketle Hakkâri’de olması bekleniyordu. İkinci vakti gittiğimizde bir kalp takviyesi iğnesi yapıp yerimize henüz dönmüştük ki vali beyin gönderdiği şoförü makam arabası ile arkamızdan yetişip hastanın fenalaştığını ve valinin oraya gitmemizi rica ettiğini söyledi. Hemen arabaya binip, tekrar hastanın evine döndüğümüzde, bizi iç kapıda şeyhin oğlu karşıladı. Kendisi bu arada Hakkâri’ye ulaşmış, eve gelmiş ve babasının son nefesine yetişmişti. Kapıdan içeri girerken bize soğuk bir hoş geldiniz deyip, hal hatır sormaya fırsat bırakmadan:

“Defolun buradan, babamı öldürdünüz! Sizi görmek istemiyorum” gibi hiç de hak etmediğimiz ve mantıklı da olmayan sözleri bağırarak sırala-

maya başladı. Ben hiç beklemediğim böyle bir davranış karşısında büyük bir şaşkınlığa uğradım. Bu sırada büyük odayı baştan başa kaplayan geniş kilimlerde, bunların altına saklanmış birçok kadının, bir taraftan ağıtlar yakıp bir taraftan sallanmasından oluşan bir dalgalanma şaşkınlığımı daha da artırmıştı. Sonra hastanın durumunu saptamak için kenardan kenardan sedire doğru yürümeye başladım. Ben ölmüş olup olmadığını anlamaya çalışırken yanıma gelmiş, “Ne olur doktor bey, bana bir umut verin, babamın ölmediğini söyleyin” diyordu. Ben, “Ümit vermenin ne yararı var, bir gün hepimizin başına gelecek bir sonuç, ölmüşse ölmüş, ölmemişse ölmemiştir” diyerek, onu kendisine getirmeye çalışıyordum. Muayene sonunda:

“Babanız Allah’ın rahmetine kavuşmuş, siz sağ olun” demeye kalmadan o yine hezeyanlarını göstermeye başladı.

“Bunu kabul edemem, sizi şikâyet edeceğim” diyordu.

O sırada yanımıza gelen hükümet tabibi arkadaş ona dönerek biraz da sertçe:

“Daha fazla uzatırsanız babanıza otopsi yapılmasını isteyebilirsiniz” dedi.

Bu uyarı bayağı etkili oldu ve oğlunun sesi kesildi.

Ertesi gün Hakkâri’nin yerli halkı bu olayın matemine girerek sakal bıraktı ve şeyhlerini oldukça kalabalık bir katılımla, geldiği meçhule geri gönderdi.

Bu olaydan birkaç gün sonra revirde oturuyorken, şeyhin oğlunun ziyaretime geldiğini söylediler. Kendisini buyur ettim ve oturup konuşmaya başladık. O, o gün yaptıklarından dolayı pişman ve mahcup, kendisini affettirmek için yine acayip kelimeler kullanarak:

“Beyim beni affet, o gün sizi istemeyerek kırdım. Siz gittikten sonra babama ne kadar ilgi gösterdiğini, babamın senden çok memnun kaldığını anlattılar. Bilemedim, bir hata yaptım, kusuruma bakma” diyordu. O arada getirdiği bir miktar parayı da vermek istiyordu. Ben yapılan hareketin oldukça kaba kaçtığını, yine de üzüntü ve heyecanına bağışladığımı, para konusuna gelince de hakkımı aldığımı, bu ödemeye gerek olmadığını söyleyerek, parayı iade ettim.

Otopsi Maceralarım

Hakkâri'ye gelişimin ikinci yılı olan 1957'nin haziran ayı başlarındayız. Hükümet doktorunun izinli olduğu bir dönemde, üç ayrı köyde üç adli olay nedeniyle, doktor olarak buralara gitme görevi bana verildi. Hakkâri çevresini daha yakından görüp tanımak için bu iyi bir fırsattı.

O gün, cumhuriyet savcısı, ben, zabıt kâtibi, silahlı iki jandarma eri, üç katır, bir katırcı; sabah erkenden yola çıktık. Yakın birkaç tepeyi aştıktan sonra, geniş bir düzlükte kuzeye doğru yol almaya başladık. İki yanımızda alçak kayalık tepecikler, daha ileride karlı dağlar vardı. Arkaya dönüp baktığımızda; yakın uzak birçok dağ silsilesi arasında, çok öteerde Cilo Dağları'nın güneş ışınları altında sedef kakmalı bir taç gibi parlayan, karla ve buzlarla kaplı tepeleri görülmekte.

Çevremizde yer yer erimiş kar adacıkları ile buharı tüten ıslak bir toprak var. Yüz metre ilerimizde boz renkli iri bir ayı, arkası bize dönük, aramızdaki mesafeyi açarak sallana sallana uzaklaşmakta. Havada insanı şarhoş eden bir hafiflik var. Her yer o kadar sakin ve sessiz ki, ayaklarımızın altında ezilen karın çıtırtıları kulaklarımızı tırmalıyor. Bir ara zabıt kâtibine dönüp:

“İlyas efendi, otopsi aletlerinin hepsini aldın mı?” diye sordum.

“Zaten fazla bir alet yok doktor bey. Bir testere, birkaç bıçak ve makas aldım.”

“Eldiven var mı?”

“Var, çantamın içinde.”

Yanımdakilere okuldayken yaptığımız kadavra çalışmalarını ve ilk günkü heyecanımı anlatıyorum. Hazırlanan kadavra salonunu görmek için pencelelere tırmanışımızı, içerideki keskin formol kokusunu, sekiz kişilik gruplar halinde ölüleri kesip organlarını inceleyişimizi, sonra da yemekhanede buna benzer pişmiş et yemekleriyle karşı karşıya geldiğimizde iştahımızın nasıl kapandığını, birkaç muzip arkadaşımızın bazı ölü parçalarını kız arkadaşlarının gömlek cebine koyarak onları korkuttuklarını, bazılarının da iddia üzerine, et parçalarını ağızlarına götürüp çiğneyecek kadar ileri gittiklerini ve ölüyle gayet samimi bir havaya girdiklerini anlatıyorum.

Uzun süre üzerinde yürüdüğümüz düzlük, giderek yüksek bir sırt haline döndüştü ve daha sonra önümüze, aşağı doğru oldukça dik bir yamaçla inen geniş bir vadi çıktı. Bu arada yanımızda sırtlarında taşıdıkları iki buğday

çuvalı ile dört kişi daha belirdi. Biz, bu dik ve karlı yamacı şöyle mi inelim böyle mi inelim diye düşündürken ve sonra da çaprazlar yaparak bata çıka inerken, onlar buğday çuvalarını kızak gibi kullanıp kuş gibi aşağı süzülerek, köyün yolunu tuttular. Biraz sonra biz de aşağılardaydık. Yukarıdan gelmekte olduğumuzu gören muhtar, bizi köyün girişinde karşıladı. Hep birlikte soruşturmanın yapılacağı eve yöneldik. Evin açık tutulan kapısından ufak bir avluya girdik. Savcı hemen soruşturmaya başladı. Zabit kâtibî portatif daktilosunu açarak yazmaya koyuldu. Zanlılardan hiçbiri cinayeti üstlenmiyor. Tek görgü şahidi adamın dokuz yaşındaki oğlu. O da kafadan sakat. Benim izlediğim kadarıyla debil-imbesil arası bir zekâ gerisi. Yani şahitliği geçerli değil. Savcı olayı soruştururken ben de otopsi yapacağım. Cesedi boylu boyunca avluya yatırmışlar. Savcı ilk tespitleri yaptıktan sonra ölüyü bana bıraktı. Ben de evire çevire genel bir muayeneden geçirip, bize öğretilen usule göre gerekli saptamaları yapıp, esas ölüm nedeni olan, kafasındaki darbe üzerinde araştırmaya giriştim. Saçlarını kazıyarak ortaya çıkardığım şakak kemiği, bütünüyle birkaç yerden çatlayıp çökmüştü. Cinayet büyük bir olasılıkla, balta gibi bir aletin küt tarafıyla veya taşla vurularak işlenmişti. Bu görüntü ölüm için yeterli bir sebep olmakla birlikte, bununla yetinmeyip, yanındaki kafatasını açmaya başladım. Bu ilkel ve rahatsız koşullarda, cesedin yanına çömelmiş, bilimin gereğini eksiksiz yerine getirmeye çalışıyordum. Bu pek de keskin olmayan testereyle kafatasını kesmek bir hayli zaman aldığı gibi beni de bayağı yordu. Sonra beyin içindeki yaygın kanamayı da görüp, bulgularımı bir rapor haline getirdim. Böylece işimizi bitirip, bizlere ikram edilen ayrıntı da içerek biraz da dinlendikten sonra, oradan ayrıldık.

İkinci durağımız, 7-8 kilometre uzaklıkta bir köydü. Burada ise altı ay kadar önce gömülmüş genç kızın mezarı açılarak, cesedi inceleyerek, ölüm nedeni araştırılacaktı. Savcı da, olaya adı karışanlardan gerekli soruşturmayı yapacaktı.

Ben bir ara savcıya dönüp sordum:

“Savcı bey, bu mezarın açılması o kadar gerekli miydi?”

“Vallahi doktor bey, bu yöre halkının yaygın bir âdeti var. Bir aile, başka bir aileye kızgınlığını veya düşmanlığını bazen bu yolu kullanarak gösteriyor. Bizi de işte böyle yollara düşürüp, zora sokuyor. Daha önce yapılan işlemlere bakıldığında, kız kendi eceliyle ölmüş gibi görülüyor. Bir kaza veya cinayete de kurban gitmiş olabilir. Gelgelelim, gömüldükten ve üzerinden

bir zaman geçtikten sonra, birisi çıkıp; bunun kendi eceliyle ölmediğini duyuruyor. İş adliyeye intikal etmiş. Bundan sonra ayıkla pirincin taşını, bize de araştırmayı düşünüyor.”

“Peki köylerde gömülme müsaadesini kim veriyor?”

“Tabii ki doktor olması lazım, ancak yollar kapalıysa istim arkadan gelsin denecek.”

“Gecikmiş, delilleri kaybolmuş bir tahkikatın sağlık derecesi de o kadar olur işte.”

Havada hoş bir sıcaklık var. Ağaç bolluğu olmasa da çıkan otlar dolayısıyla her yer yeşile boyanmış. Uzun bir kıştan sonra, burada baharla yeniden kucaklaşıyoruz. Bir buçuk saatlik yürüyüşten sonra köye geldik. Doğruca mezarların olduğu yere gidiyoruz. Jandarma karakolu da mezarlığın yakınında bulunuyor. Karakolun önünde birkaç er ve çavuş var. Bizi getiren erler burada değiştirilecek. Mezarı açmış, bizi bekliyorlar. Mezarın başında biri kadın iki kişi duruyor. Savcıyla birlikte yanlarına gidiyoruz.

“Selamün aleyküm!”

“Aleyküme selam. Aha mezarı açtık, sizi bekliyik” diyor adam.

“Bu kadın neci?” diyorum.

“Gızın anası, ben de emcasıyım.”

“Mezarı siz mi açtınız? Başka yardım eden olmadı mı?”

“Cendermeler açtılar emme, gızı göstermeği bize bıraktılar.”

Sözün burasında kızın anası araya girip:

“Benim gızım hestelenip ölmüştür, aha şimdi de ölüsinin başında nöbet tutuyik. Buna hangi yürek dayani, tohtur beg” diyor.

Cesede bir göz atıyorum. Etleri çürümüş, derisi soyulmuş, yer yer kemikleri ortaya çıkmış, biraz da şişmiş, alacalı bulacalı ve çamura bulanmış bir tuluma benziyor. Mezarın içine doğru eğilip, daha dikkatli baktığımda sıyrılmış kemiklerin üzerinde su sızıntısı gibi bir hareket görüyorum. Bunların üst üste yığılmış, kıpırdayan şeffaf kurtçuklar olduğunu fark edip irkiliyorum. Ne ilginç bir doğa düzeni diye düşünüyorum. Doğa bu koskoca gövdeyi kurtçuklara ve mikroplara yedirip temizliyor. Mezarın içi ve dışı karasineklerle sarılmış. Sinir bozucu sesler çıkarak, cesedin üzerinde dolaşıyorlar. Tahammül edilemez bir koku var.

Savcı elli metre kadar ilerde, diğerleriyle beraber, işimi bitirmemi bekliyor. Cesedi daha yakından tetkik etmek için mezardan dışarı almalarını

istiyorum. Ancak elle tutulup kaldırılacak gibi değil. Nereyi tutsalar çürümüş etleri ellerinde kalıyor. Bir kilim getirmelerini ve onun üzerine koyarak dışarı almalarını söylüyorum. Midem bulanıyor, içimde bir sıkıntı var. Durduğum yerde terliyorum. Kilim geldi. Mendilimi çıkartıp burnuma tutuyorum. Kilimin yayılıp, ölünün dışarı alınmasını bekliyorum. Bir taraftan da sineklerden korunmaya çalışıyorum. O sırada bir sinek, cesedi kaldırmaya çalışan amcasının ağzına kaçtı. Adam onu çıkarmak için öksürüp öğürürken, ben daha fazla dayanamayıp oradan hızla uzaklaştım. Savcının bulunduğu yere kadar koştum, bunun çok zor bir iş olduğunu, annesinin böyle bir duruma nasıl dayandığını hayretle sorup cevap arıyorum. Benim perişan halimi gören savcı bir acı kahve içmemi öneriyor. Benim kahve filan düşünecek halim yok, bir an önce buradan uzaklaşmak istiyorum. Ne var ki ceset çukurdan dışarı alınmış, beni bekliyor. Canımı dişime takıp, nefesimi tuta tuta ölüyü incelemeye koyuluyorum. Tabii cesedin bu bozulmuş haliyle hiçbir sonuca varılmamış olarak, raporumu yazıp imzalıyorum. “Mezar açıldı. Ceset incelendi. Aradan geçen altı ay içinde doku ve organlar çürümüş ve özelliklerini yitirmiş olarak, tıbben bir sonuca varılamamış olduğunu bildirir rapordur.”

Bu arada vakit oldukça ilerledi. İkinci ezanı okunuyor. Karanlık bastırmadan üçüncü köye ulaşmamız gerekiyor. Orada da bir öldürme olayı var. Aynı kadro yine yola koyulduk. Jandarmalar değişti. Değişen jandarma erlerinden biri gözüme yabancı değil. Yanıma çağırıyorum.

“Buyur komutanım” diyerek koşup geliyor ve askerce bir disiplin içinde biraz geriden beni takip ediyor.

“Sen benim revirde yatırıp tedavi ettiğim erlerden değil misin?”

“Evet komutanım.”

“Hastalığın neydi bakım?” demeye kalmıyor:

“Ellerim ayaklarım ağrıyıp şişiyordu” diyor.

“Tamam, romatizmadan yatmıştın. Şimdi nasılsın bakalım?”

“Komutanım, ağrım sızım yok. İyiyim de, yalnız takiplerde yokuşa vurduğum zaman çabuk yoruluyorum.”

“Nefesin de daralıyor mu?”

“Evet komutanım, sanki göğsüme bir şey tıkanıyor gibi oluyor.”

“Hakkâri’ye ne zaman döneceksin?”

“Ay başında, tayın bedellerimizi almak için geleceğiz.”

“O zaman Hakkâri’ye geldiğinde beni mutlaka gör. Senin kalbini bir

dinlemem lazım. İhmale de gelmez, unutmama.”

“Baş üstüne!” deyip yine yanımdan saygıyla uzaklaşıyor.

Böylece bir süre yol aldıktan sonra, yüksek bir tepenin yamacını yukarı doğru çıkmaya başladık. Batan güneşle yarışıyor gibiyiz. Aşağıda gittikçe derinleşen, koyulaşan ve genişleyen bir çukurluk oluşuyor. Üzerinde bulunduğumuz patika bu dik yamacı ince buruşuk bir bant gibi sarıyor ve bizi bu bant üzerinde tek sıra yürümeye mecbur bırakıyor. Bütün dikkatimizle dengemizi sağlamaya çalışıyoruz. En ufak bir ayak sürçmesi bizi yüzlerce metre aşağıdaki büyük çukura itebilir. Katurcı atlara binmemizin daha güvenli olacağını söylüyor. Ben de öyle düşünüyorum. Çocukluğum yedi yaşına kadar Mudanya’da geçti ve ben annemin evhamı yüzünden yüzme öğrenmedim. Bunun telafisini yüzbaşılığım sırasında İzmit’te yaptım. Buna karşın, babamın görevi dolayısıyla bulunduğum birliklerde ata binme olanaklarından yararlanarak bu yeteneği elde ettim. Çevremizdeki tepelerde bizi izleyen akbabalar görülüyor. Uygun bir yerde katırlara bindik. Şimdi kendimi gerçekten daha güvenli hissediyorum. Bu dört ayaklı kâşif kılıklı yaratık, önce yeri kokluyor, sonra ayağını atacağı yeri yoklayıp kendini güvenceye aldıktan sonra daha kararlı bir ayak basışıyla yoluna devam ediyor.

Katırlar hiçbir yanlışlık yapmadan bizi düze çıkardılar. Bu arada yoruldu ve biraz da terlediler. Ödül olarak eğilip boynunu okşuyorum. “Önemli değil” der gibi kısaca kişniyor.

Köye vardığımızda çoktan akşam olmuştu. Bizi bir eve götürdüler. Kapıdan girer girmez, bir lağım çukuruna düşmüşçesine, çok fena bir kokuyla burun buruna geliyoruz. Beş altı basamaklı tahta bir merdiveni çıkıp, oturma odasına geçiyoruz. Altımızda ahır var. Koku buradan geliyor. Odada o kadar çok sinek var ki, gaz lambasının zorla aydınlattığı duvarlar karartılmış, bir kısmı da sinir bozucu uğultularla odada dolaşip duruyor.

Hal hatır sorulup biraz konuştuktan sonra yer sofrası kuruldu. Yemeğe oturduk. Kerih ahır kokusu ve sinekler beni bayağı huzursuz ediyor. Ancak bedensel yorgunluğun yarattığı uyku hali hepsini bastırıyor. Nasıl olursa olsun, geceyi burada geçirmek zorundayız. Misafir olduğumuz yer bizi en iyi şekilde ağırlamak için elinden geleni yapıyor. Savcı için, iki yatak üst üste, benim için bir yatak, zabıt kâtibine de şiltelerden ince bir yatak yapıyorlar. Ben yanıma aldığım asker kaputumu giyip, ellerimi paltomun kolları içine çekip, başıma şapkamı geçirip, yüzümü de kaputumun yakaları arasına gö-

merek, sineklerden korunup, uyumaya çalışıyorum. Lambayı da söndürdük. Oda zifiri karanlık, buna rağmen sinekler hâlâ ayaktalar.

Ertesi gün çardak benzeri bir yerde kahvaltımızı yapıp çayımızı içtikten sonra, otopsi yapılacak cesedi köyün yakınlarından geçen bir çayın kenarına aldirttim. Bu, kurşunlanarak öldürülmüş, orta yaşlarda bir adamdı. Kurşun omzundan girmiş ve içeride bir yerde kalmıştı. Cesedin yanına çömelip, saptamaları yaptıktan sonra, yine kesip biçmeye başladım. Göğüs boşluğunda bulamadığım kurşunu karında bulma ümidi ile karnı açtım. Bütün karın organlarını, dalak, karaciğer, böbrekler, teker teker elden geçirip, bağırsakları da dışarı alarak arşınıyor; fakat bir türlü kurşunu bulamıyordum. Zaman zaman da kan gölü halindeki karnın içini, elimde bir bez, dereden aldığım bol su ile yıkayıp, bezi tekrar derenin içine sıkıyordum. Nihayet kurşunu kalça kemiğine saplanmış olarak buldum ve çıkardım. Bağırsakları tekrar karnın içine koyup, karnı dikerek, bu işi de bitirmiş oldum.

Misafir olduğumuz köy evine döndüğümde, sofraya hazırlanmış, savcı, zabıt kâatibi ve köy muhtarı ile ev sahibi köylüler beni bekliyordu. Bulgur pilavı, haşlama et, ayran ne varsa ortaya konmuş, hep beraber yiyip içiyoruz. Yemeğin sonunda bir de su istedim. Hemen yanı başımızda bulunan bakır bir güğümden bir bardağa doldurup getirdiler. Suyu bir nefeste içtim, sonra baktım dibi çamur tortulu. Boş bardağı uzatırken:

“Bu suyu nereden alıyorsunuz?” diye sordum.

“Aha beğim, şu dereden” dediler.

Ben o arada gözlerim açılmış, hayret ve şaşkınlık içinde:

“Benim biraz önce ölüyü yıkadığım dereden mi?”

Soruma gayet sakin bir şekilde, bir diğeri cevap verdi:

“Tasalanma tohtur beğim, akan su pis tutmaz.”

Bense hem öfkeli, hem endişeli:

“Ecelinize susamışsanız bu suyu içersiniz de kullanırsınız da. Adını da ecel suyu koymayı unutmayın!”

Bu tatsız yemeğin ardından öğleden sonra Hakkârî’ye doğru yola koyulduk. Önümüzde bir hayli yolumuz var. Bir süre doğuya doğru gidecek, ondan sonra Zap nehri kenarındaki uçurumlu esas yola çıkacağız. Bir ara arkadan gelmekte olan katırcının sesi duyuldu:

“Beğim, buradan öte elinize söğüt dalları goparıp alın. Biraz ilerde sivrisinekler var, onları kovalamak için” dedi.

Denileni yaptık. Zaten sinek ordusunun öncüleri de göründü. Biraz sonra kara bir bulutun içine girmiştik. İri siyah sivrisinekler etrafımızı sarmış, ne dal dinliyorlardı ne de yaprak. Üzerimize dalışlar yaparak bizi esir almaya çalışıyorlardı.

Bir süre sonra karanlık basacak ve biz minareler boyu uçuşumun dibinde azgın köpükler çıkararak akan Zap suyunu solumuza alıp, kıvrıla kıvrıla yükselen yolda, değil etrafımızı kollamak, önümüzü bile görmeden, atların üstünde, adeta kendimizi onlara teslim etmiş olarak yolumuza devam edeceğiz. Bu arada kim bilir kaç ayı, kurt, çakal gözlerini açıp kulaklarını dikerek önlerinden geçişimizi izleyecek.

Şimdi bu anılarımı yazarken bir gün gelip buraların teröristler tarafından tutulup, daha tehlikeli hale geleceği kimin aklından geçirdi?

DR. NECLA KİTAY YAZICIOĞLU

Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı

1927 Trabzon doğumluyum.
Doğarken ağladım mı bilmiyorum,
Ama çocuklar hiç ağlamasın istiyorum.
İstanbul Tıp Fakültesi'ni bitirdim,
Yıl 1953, doktorum...
Gördüm ki hastayı sağlığına kavuşturmak yetmiyor,
Daha yapacak çok şey var yurdum için.
Derdini anlatmaya çekinen kadın hastalarım oldu.
Ben bir Cumhuriyet Kadınıyım,
Kadınlarımız başları dimdik olsun isterim.
Önce eğitim, her şeyden önce eğitim dedim.

Neler yapabilirdim?
Muayenehane olarak kullandığım daireyi Türk Eğitim Vakfı'na bağışladım, yıl 1972.
Ama yetmezdi bu...
Aydınlık bir Türkiye için,

Meslek hayatım boyunca o kadar çok etkilendiğim olay olmuştur ki, sadece anılarımı yazsam birkaç kitap olur. Her doğum bir heyecan ve yeni bir yaşamdır. Ama bu yaşam nasıl başlar? Bazen anneler sağlıklı bir doğum yapmanın, sağlıklı bir çocuk dünyaya getirmenin sevincini yaşayamaz. Beni en çok yaralayan budur. Kimi heyecanla geldiği hastaneden kucakçı boş döner. Her biri ayrı ayrı birer hayat dersidir. Toplumun içinde cahili,

Atatürk çocukları için daha çok şey yapmalıyım.
Bir okulun yapılmasına katkımla olsun istedim.
Kendi adımla taşıyan bir okul yapıldı, yıl 1976.
Tam otuz yıl önce atılan temeller, nice genç beyinlere ışık tutacaktı.
Mutluydum, umutluydum.
Ama bu da yetmezdi...
Ben bir Cumhuriyet Kadınıym,
Atatürk Türkiye'si daha da aydınlık olsun isterim.
Atatürk'ün doğumunun 100. yıldönümünde,
Okulumuzda 100. yıl kitaplığı düzenledik, yıl 1981.
Okulumuz daha büyük olsun,
Daha çok çocuk eğitim görsün istedim,
Ek bir arsa ve ikinci bir binayla okulumuzu büyüttük, yıl 1982.

Doktorlukla ilgili çalışmalarına devam ettim.
Ama yüreğimin yarısı çocuklarla...
Tam otuz yılı geride bıraktım.
Daha nice otuz yıllar var önünde Türkiye'nin.
Atamızın başlattığı bu yolda,
Bilimin ışığında ilerlemek için,
Daha nice aydınlık 30 yıllara diyorum.

Ben içinizden biriyim,
Ben bir Cumhuriyet Kadınıym
Ben Dr. Necla Kitay YAZICIOĞLU'yum
ve çocuklar,
sizi çok seviyorum.
(Nacide BAKIR)

eğitilmiş, yaşlı, genci binlerce kadına sağlıklı doğum gerçekleştirmesi için yardım etmeye çalıştım. Doğumuna yardım ettiğim ve sayısını unuttuğum bu çocuklar şimdi kendileri çocuk sahibi, hatta torun sahibi oldular. Bunların sayısına bir de okulumdan mezun olan çocukları eklerseniz sanırım nüfusumuz bir kasaba kadar olur. Hepsine hayatıma mutluluk kattıkları için teşekkür ederim.

Bir Çocukluk Anısı

1927 yılında Trabzon'da ben henüz yaşına girmemiş bir bebek iken babam İnebolu'daki akrabalarımızı görmek üzere beni annem ve anneannem ile birlikte bir vapura bindirerek İnebolu'ya gitmek üzere Trabzon'dan yolcu etmiş. Yolda fırtına çıkmış, deniz dalgalanmış, herkes telaşlı, kimi ağlıyor kimi dua ediyormuş, ben de bu kargaşa içinde ağlamaya başlamışım. Vapur dalgalar arasında sallanarak Sinop Limanı'na girmeyi başarmış. Ortalık sakinleşmiş. Herkes birbiriyle konuşmaya başlamış. O sırada beni görenlerin, “Şu bebek sayesinde Allah bizi kurtardı” diye konuştuklarını annemin zaman zaman heyecanla anlatmasıyla öğrendim. Yıllar sonra bir kısım değer yargılarının hangi koşullarda nasıl oluştuğunu uzun uzun düşünmüştüm.

Çarşaf

Sivas'ta ilkokula başladığım yıllarda babamın annemi sık sık şu şekilde uyardığını hatırlıyorum: “Bilmediğin, tanımadığın kimseye kapıyı açma! Çarşaf giyerek kadın kılığında dolaşan erkekler evlere giriyor ve hırsızlık yapıyorlar, direnenlere şiddet kullanıyor ve daha kötü olaylar olduğu söyleniyor.”

Bizim başımıza böyle bir şey gelmedi. Fakat bu çeşit olayları daha sonraları annemden dinlemiştim. Şüpheli görünen kişilerin takip edildiğini ve üzerindeki çarşaf yırtıldığı zaman içinden erkek çıktığı söylenegelmiştir. Hiçbir kıyafet değeri taşımayan ve hiçbir anlam ifade etmeyen çarşafın güvenlik nedeni ve zorunluluğu ile takibata uğradığını yıllar sonra daha iyi anlamışım.

Sağlık Olsun

Mesleğime başladığım günden beri her zaman görüştüğümüz bir ailenin Gülen adında sevimli, küçük bir kızları vardı. Bu kız büyüdü, evlendi ve bir yuva kurdu. Bir gün onun çağrısı üzerine evlerine gitmişim. Biz otururken iki genç hanım daha geldi. Gülen, bana hep “doktor abla” derdi. Gelen hanımlara da “Dr. Necla Kitay abla” diye beni tanıttı. O zaman ismini şimdi de hatırlayamadığım genç hanımlardan birisi dikkatle yüzüme bakarak şunları söyledi. “Doktor hanım, sizin adınız bizim evde çok anılıyor.” Birdenbire “Neden?” diye sorduğumu hatırlıyorum. O genç hanım şöyle

devam etti:

“Bir gün annem hastalandığında babam onu size getirdiğini anlatırdı. Siz annemi muayene ettikten sonra reçete yazmışsınız. Fakat babam size ‘Doktor hanım, size muayene ücretini ödersem bu ilaçları alamam’ demiş. O zaman sizin ‘Önce ilaçlarınızı alın, hanımınızı tedavi ettirin, bana sonra da getirseniz olur’ dediğinizi ve daha sonra babamın, ‘Ya getiremezsem’ sözü üzerine, ‘Sağlık olsun. Hanımınızın iyileştiği haberini bana getirin, o da yeter” diye cevap verdiğinizi derin bir heyecan ve şükran duygusu ile anlatarak hep duacı olmuştur.”

Doğal olarak duyulanmıştım. Muayene ücreti ödemekte güçlük çeken hastalara muayenehaneye bırakılan ilaçlardan vererek yardımcı olmanın tıp mesleğinin huzur veren onurlu bir aşaması ve özelliği olduğunu, insan olayların akışı içinde zamanla anlayabiliyor.

Şuuraltı

Meslek hayatımın ilk aylarında unutmadığım bir olayla karşılaştım. İlk çocuğunu düşürmüş bir hasta, kanaması durmayınca bana gelmişti. Üzüntülü ve sıkıntılıydı. Muayene ettikten sonra küçük bir operasyon gerektiğini söyledim. Korkuyordu ve narkoz verilmesini istiyordu.

Hastanın yakınları sıkıntı çekmesini diye uyutulmasını istediler. O zaman Yeşilyurt Kliniği’nde yapılabileceğini söyledim. Kabul ettiler.

Klinikte narkoz verilmek suretiyle gerekli müdahaleyi yaptım. Ancak hasta şuuraltı kaygılarının etkisiyle masaya yatar yatmaz huzursuzluk belirtisiyle bazı sesler çıkartmaya başladı.

Müdahale kısa zamanda bitti. Fakat dışarıda bekleyen ailesi ve eşi hastanın sesini duymuşlardı. Bana, “Bizi buraya kadar getirttin, yine uyutmadan operasyon yaptın” gibi sözler söylemeye başladılar. Ben hastayı uyuttuğumu ve operasyonun uyutularak yapıldığını, ancak hastanın çıkardığı seslerin şuuraltı korkular nedeni ile olduğunu hemşirelerin de katkısıyla anlatmak istedim. Bir türlü inanmak istemiyorlardı. Çok zor duruma düşmüş ve üzülmiştim.

Tartışmalar devam ederken hasta uyandı ve kendine geldi. Hemen eşine ve annesine, “Ben hiçbir şey duymadım, çok rahattım” dedi. Hastanın bu sözleri beni rahatlatmıştı.

Şişman Hasta

Bir gün, Ekim 1999 olacak, yaşına göre çok kilolu bir hasta geldi. Muayene olmak istiyordu. Çocuğu olmadığını ve bir çocuk istediğini söylüyordu. Doğal olarak muayene ettim. Önemli bir sorunu yoktu. Kendisine hormon vermeyi düşündüm. “İlaç vereceğim, şişmanlık dolayısıyla senin yumurtalıkların da yağlanmış olabilir. Mutlaka kilo vermelisin” dedim. Suratı değişti. “Sen kendine bak!” dedi.

Şaşırdım, hastamı üzmememiştım. “Evet, ben kiloluyum ama yaşına göre kilom doğaldır. Sen çok gençsin, bu yaşta kilolarını kontrol edebilirsin, böyle devam edersen ileride benim yaşına geldiğinde sıkıntuların artabilir” diye sakinleştirdim onu. Biraz rahatlamıştı. “Evet doktor hanım, haklısın” dedi. Hasta gittikten sonra hassasiyeti beni çok düşündürdü.

Gebelik ve Oruç

Yıllar önce, sıcak bir yaz günü muayenehanemde oturuyordum. Ağustos ayı olduğu için günler uzundu. Sağlık sorunları nedeni ile oruç tutamıyordum. Susuzluğa da dayanamıyordum.

Günün en sıcak saatlerinde muayenehanemin zili çaldı. Yaşlıca bir kadınla genç bir hanım geldiler. Genç hanım hamile olduğunu ve muayene olmak istediğini söyledi. Halsiz ve renksiz bir hali vardı. Şikâyetini sordum. “Başım dönüyor ve ağrıyor, midem bulanıyor ve halsizim” dedi.

Muayeneye başladım. Tansiyonunu ölçtüm, çok düşüktü. “Bu sıcakta bu tansiyonla buraya nasıl geldin?” dedim ve diğer muayenelerini yaptım. Öncelikle tansiyonu düzeltmemiz gerektiğini, bu nedenle ilaç vereceğimi söyledim. Genç hanımın yanında kayınvalidesi olduğunu sonradan öğrendiğim kadın hemen müdahale etti. “Hayır, olmaz doktor, oruç Allah’ın emridir. O bozulmaz. Ölürse de oruçlu olarak ölsün.”

Şaşırmış ve üzülmüştüm. Kesin bir oruç tutma emri olmadığını, bir öğüt olarak söylendiğini, hastalık, hamilelik ve yolculuk halinde orucun tutulmayabileceğini anlatmaya çalıştım. Kuran’ın bu yoldaki öğütlerini dinlemek bile istemediler. Reçeteyi alıp gittiler. Bu söylediklerime inanmadıkları belliydi. Din hakkındaki yanlış ve noksan bilgilerin ne kadar sıkıntılı ve tehlikeli sonuçlara yol açabileceğini bir kez daha gördüm.

Karacabeyli Hasta

Beni çok düşündüren ve üzen bir olay da, Karacabeyli bir hastanın gözyaşları oldu. Devamlı bana gelen bir hastaydı. İki doğum yapmış, iki kız çocuğu olmuştu. Ailenin bir erkek çocuk istediğini konuşmalarından anlıyordum. Bir gün hamile olduğunu söyleyerek geldi. Kontrolünü yaptım, hamileydi. Sonra da aylık kontrollere geldi. Doğum tarihi yaklaştığında haber vermesini söyledim.

Karacabey'den arayıp doğum belirtilerinin ve ağrılarının başladığını söyledi. O gün akşama kadar gelmedi. Gece gelebileceğini düşündüğüm için bütün gece bekledim. Gelmeyince herhalde mahalli olanaklarla doğum yapmıştır diye düşündüm.

Fakat ertesi gün öğle saatlerinde doğum hastasının geldiğini ve Özel Bursa Hastanesi'nin doğum odasına alındığını söylediler. Hemen hastaneye gittim. Hastanın durumuna çok üzüldüm. Çocuk kalp sesleri alınamıyor, kordon dışarıya sarkmış ve canlılık belirtisi de kaybolmuştu. Beni kurtarın diyordu.

Müdahale ile hastayı kurtardık. Fakat çocuk ölmüş olarak çıkarıldı. Hastamız çocuğun erkek olduğunu öğrendiği zaman çok ağladı. Bunun üzerine ben de çok üzüldüm. "Dün telefonda sonra seni bütün gece bekledim, neden gelmedin?" diye sordum. Hasta ağlayarak, "İki doğum yaptın, bunu da doğurursun diye beni oyaladılar, bu yüzden geciktim" dedi.

Hastanın bu duruma gelmesinin bilgisizlikten mi yoksa ekonomik sorunlardan mı kaynaklandığını düşündüm. Ailenin ekonomik sıkıntı içinde olduğu görünmüyordu. Çevrenin etkisinin ağır bastığı izlenimini edindim.

Gönenli Hasta

Doğum her zaman heyecan verici, sevindirici ve bazı sürprizleri de beraberinde getiren bir olaydır. Beni özellikle heyecanlandıran, doğumun geleneksel ve toplumsal algılanış yönlerini de ortaya koyması açısından unutamadığım bu olayı anlatmadan geçemeyeceğim.

Özel Bursa Hastanesi'nden aradılar ve bir doğum vakasının geldiğini, beni istediklerini bildirdiler. Hastaneye gittiğimde Gönen'den gelen ve her zaman kontrol ettiğim bir hastamla karşılaştım.

Bu hanım, üç kız çocuğundan sonra bir erkek çocuğunun olmasını istiyordu. Bunun kesin bir şekilde bilinemeyeceğini anlatmıştım. Hastam, “Ben rejim yaptım, erkek çocuk doğuracağım” demiş. Bunu bana anlattıklarında heyecanlandım. Doğumun sonucunu ben de çok merak etmeye başladım. Doğum normal seyrini takip ederek oldu. Bir erkek çocuk dünyaya geldi. Hasta ve eşi çok sevindi. Sevinçlerine akrabaları da ortak oldu.

Aileler genellikle erkek çocuk istiyorlar. Üç-dört erkek çocuğu olan bir aile bir kız çocuğu olmasını istese de, doğan çocuk erkekse yine de seviniyorlar. Bu durum aşiret kalıntısı geleneksel zorlamaların toplumsal izlerini taşıyor. Kız çocuk doğuran bir hastamı ziyarete kocası gelmemiştir. Bu ilkel tavrın mantıkla açıklanabileceğini sanmıyorum.

Kız Çocuk

Okuyucusu olduğum *Bursa Hakimiyet* gazetesinin bir dergi çıkarma yolundaki girişimini olumlu ve yaratıcı buldum. Yazı topluluğu arasında bana da yer verilmesi ve anılarımdan birini anlatmamın istenmesi beni memnun etti.

Benim anılarımla genellikle mesleğimle ilgilidir. Bu anıları, kadınların sağlık durumunu ve geleneksel aile yapısı içindeki yerini göstermesi bakımından önemli ve düşündürücü saydığım için bir yazı konusu yapılmasını uygun buldum.

Seneler önce dört kız çocuğu olan bir annenin tekrar hamile kaldığını ve doğumun yaklaştığı günlerde heyecanlı, endişeli olduğunu gördüm. Başlangıçta her kadının doğum öncesinde kapıldığı normal sayılması gereken bir heyecan olduğunu düşünerek onu teselli etmeye ve yatıştırmaya çalıştım.

Normal bir kız çocuğunun doğumu gerçekleşti ve hiçbir sağlık sorunu ile karşılaşmadık. Ancak annenin üzgün ve endişeli halinin devam ettiğini görmek beni şaşırttı. Nedenini sorunca, doğan çocuğun kız olduğunu öğrenen babanın hastaneye uğramadığını, çocuğunu ve eşini görmeye dahi gelmediğini öğrendim. Babanın bundan sonra tedavi sürecinde hastaneye uğramadığını fark ettim. Bir çocuğun erkek veya kız olması ne annesi ne babası için kusur sayılamayacağı gibi, tersi meziyet de sayılmaz. Bu, doğanın yapısında bulunan bir düzenleme ve dengedir. Ancak Osmanlı döneminden kalma aşiret kalıntısı bir anlayış ile erkek çocuk aranmakta ve bu bir gurur

meselesi sayılmaktadır. Doğanın dengesi sonuçta bilgisizlik ve bilinçsizlik nedeniyle kadının üzerine yüklenen bir kusur olmaktadır.

Ülkemizde Atatürk devrimleriyle insanın kişiliğine uygun bir aile düzenlenmesine gidildiği ve aradan uzun bir süre geçtiği halde geleneksel inançların ve düşünce biçiminin devam ettiğini görmek beni bir hayli düşündürmüştür. Herhalde eğitim ve kültür politikasının yeniden gözden geçirilmesi ve Atatürk ilkeleri doğrultusunda bir düzenlemeye gidilerek genç nesillerin iyi yetiştirilmesi için her türlü tedbire başvurulması devletin önde gelen görevleri arasında sayılmaktadır.

Sezaryen İsteyen Anne

Seneler önce ilk çocuğunu doğurmak üzere Ülkü Çınar adlı bir hasta Özel Bursa Hastanesi'ne gelmişti. Muayenede baş aşağıda col açılıyor ve incelmış su kesesi iyi, mevcut doğum iyi ve normal seyrediyor.

Fakat hasta “Doktor hanım, ne olur bana sezaryen yapınız” diye yalvarıyordu. Niçin böyle söylüyor acaba diye düşündüm. Doğumun sonunda bir aksilik olursa çocuk baygın çıkar, ayılamaz veya annede tamiri zor yırtıkları olursa çok üzüldüm.

Hastanın istediğini yapabilmek düşüncesi ile ameliyathaneye aldım. Hastanın uyumasını beklerken bir sezaryen indikasyonu çıkar mı diye düşündüm. Kordonun boyuna dolanması gibi bir şey aklıma geldi. Çocuğu kaybedebilirdim.

Ameliyata başladım. Batın açıldı. Uterus da açılarak çocuk çıkarıldı. Düşündüğüm gibi olmuştu. Kordon 5-6 defa çocuğun boynuna dolanmış, sıkılmış, boyun uzamış ve incelmış. Kordon kısalmış ve çocuk mosmor idi. Uzun uğraşlardan sonra çocuk hayata döndü ve ilk feryatlarını attı. Hepimiz çok sevindik. Normal doğum beklenseydi çocuğu % 99 kaybedebilirdik. Annelik içgüdüğü, analık duyguları burada bize yol gösterici olmuştu.

Bu olay beni çok etkilediği kadar mutlu da etmişti. Doğumlar her zaman sürprizdir. Ameliyat kararı verilir, anne ameliyathaneye getirilir. Doğum ameliyathane kapısında normal oluverir. Normal doğum yapacak diye uzun zaman beklenir, olmaz, anne yorulur, çocuğun kalp sesleri bozulur. He-men ameliyat gerekir, acele bir ameliyat ve telaşla çocuk canlı çıkarılmaya çalışılır. Ameliyat yapıldığında mutlaka canlı bir çocuk çıkarmak gerekir,

bazı haller hariç. Her doğumda en kötü ihtimalleri düşünmek tedbirli bir harekettir. Bunu düşünmek doktorun uyanık ve dikkatli olmasını sağlar.

“Bir Erkek Çıktı!”

Bir gün belki birçoklarına tuhaf gelecek olan bir olayla karşılaştım. Yıllar önce bir doğum hastası geldiğini ve beni istediğini Özel Bursa Hastanesi’nden haber verdiler. Derhal gittim.

Genç kadın ve eşi birlikte gelmişti ve ilk çocuklarını bekliyorlardı. Doğumhanede muayene ve diğer hazırlıkları yaptığımız sırada kocası yanıma yaklaştı ve “Doktor hanım, doğumhaneye hiçbir erkek girmesin, etrafta bulunmasını, rica ediyorum” dedi.

Ben de bana yardımcı olacak hemşireye söyledim ve “Peki” diye yanıt verdim. Doğum normal seyretti ve sağlıklı bir erkek çocuk dünyaya geldi. Bu durumu gören hemşire fırsatı kaçırmadı. Hastanın kocasına, “İçeriye hiçbir erkek sokulmadı ama bir erkek çıktı, bunu önleyemedik!” dedi.

Hastanın eşi gülümsedi, belli ki erkek çocuk doğmasından memnundu. Geleneksel aile yapısının yerleşmiş düşüncelerinin değişmesi kolay olmuyordu.

Başörtüsü

Muayenehanemi açarak çalışmaya başladığım dönemde başörtüsü sorunu yoktu. Sonraları türban tartışmaları büyümüş, bir kısım öğrenciler sokaklarda ve okullarda gösteriler yapmışlardı. O zaman ben de böyle bir din kuralı olup olmadığını araştırmak istedim. Sonuç olarak bazı grupların şekillendirdiği başörtüsünün Kuran ile bir ilgisi olmadığını ve işin politik bir oyun haline getirildiğini öğrenmiştim.

O günlerde çarşaf ile örtünmüş bir hastam geldi. Daha önce onu bu derece örtünmüş hali ile görmemiştim. Ben hastalığı ile ilgilendim. Muayeneden sonra reçeteyi ve ilaçları anlatırken, dikkatinin ve ilgisinin biraz dağınık olduğunu fark ettiğim sırada hasta şunları söyledi:

“Doktor hanım, beni daha önce tedavi ettiniz, kardeşimi de tedavi ettiniz ve bir çocuk sahibi oldu. Biz sizi çok seviyoruz fakat şu başınızı örtseniz daha çok seveceğiz” dedi.

Ben onun hastalığı ile ilgileniyorum, bu beklemediğim sözler karşısında duraksadım ve “Neden?” diye sordum.

Hasta devam etti: “Hocalar böyle söylüyor. 7 yaşından sonra kızların başını örtmesi Allah’ın emridir, örtmezlerse başlarına şeytan üşüşür. Onu şaşırtır ve cehennemlik olur.”

Sözlerini tamamladığında şöyle konuştum: “Kuran’da böyle bir şey yok kızım, bak ben başımı örtmedim, okul sıralarından beri başım açık olarak çalışıyorum, eğer şeytanlar üşüşseydi bugüne kadar yaşayamazdım ve size de başka hastalarımı da faydalı olamazdım.”

Bu cevabı beklemiyordu, bir süre düşündü, “Ne bileyim, öyle diyorlar” dedi.

Fakat bu hastanın neler düşündüğünü ve ne yaptığını öğrenemedim. Bir daha bana gelmedi. Din adına ne büyük yanlışlıklar yapıldığını, basit bir başörtüsünün nasıl sosyal ve siyasal bir sorun haline geldiğini ve temelinde bilgisizlikten kaynaklanan bir kargaşa olduğunu gösteren bu örnek beni uzun uzun düşündürmüştür.

Türk Eğitim Vakfı’na Bağış

Meslek hayatımda karşılaştığım olaylar bana daima eğitim ve öğretimin önemini düşündürmüştür. Okuma yazması olmayanların derdini anlatış biçimi ile ilkokul tahsili yapmış olanların anlatış biçimi çok fark ediyordu. Belki bunların etkisi ile muayenehane olarak kullandığım Atatürk Caddesi, Şehbender Apartmanı’ndaki dairemi eğitime katkısı olur amacı ile ölüme bağlı bir tasarruf ile Türk Eğitim Vakfı’na 1971 yılında bağışlamıştım. Sonradan bir okul yaptırmaya karar vermemiz, eğitimin toplum hayatını nasıl etkilediğini görmenin bir sonucuydu.

Yılın Annesi Seçiliyorum

1991 Mayısında hiç beklemediğim bir teklifle karşılaştım. Dönemin DYP Kadın Kolları Komisyonu Başkanı, değerli arkadaşım Avukat Füsun Yaşar beni yılın annesi seçmek istediklerini söyledi. Nasıl olur diyerek tereddüdümü bildirdim. Füsun Hanım, “Mesleğiniz dolayısıyla pek çok çocuğu hayata kavuşturuyorsunuz. Ayrıca eğitime verdiğiniz önem dolayısıyla yaptırdığımız

okulda her yıl binlerce çocuk eğitim ve öğrenim görme olanağına kavuşuyor. Burs vererek üniversite öğrenimini yaptırdığımız çocuklar da var. Bu nedenle sizin herkese örnek olmak üzere yılın annesi seçilmenizi çok doğru ve uygun gördük ve yürekten destekliyoruz” dedi. Bana verilen yılın annesi ödülünü alırken çok duygulandım. Törende çok mutluydum. “Elime doğan çocuklar ve okulda eğitim gören, yurdumuza yararlı olmaya çalışan binlerce öğrencimiz var. Bunların içinde doktor olanlar, mühendis, öğretmen ve eczacı olanlar bana ayrı bir sevinç veriyor. Ömrüm olduğu sürece bu girişimlerimi sürdüreceğim” dediğimi hatırlıyorum.

O gün hayatımın mutlu günlerinden birini yaşadım. Bana bunu tattıran değerli arkadaşım Avukat Füsun Yaşar ve arkadaşlarına teşekkür ederim. (12 Mayıs 1991)

22 Eylül 1999 Aktur, Datça

Datça yolundaki Aktur tatil sitesinde eylül ayı, Akdeniz sahillerinin en güzel dönemidir. O yıl da eylül ayını, Aktur’da her zaman gittiğimiz Yasemin tipi bir yazlık evde geçiriyorduk. 22 Eylül 1999 günü güzel ve güneşli bir hava ile gözlerimizi açtık. Masmavi deniz, durgun ve bütün güzelliği ile önümüzdeydi. Kahvaltıdan sonra her zaman olduğu gibi eşim denize gitti. İyi yüzme bildiği için merak etmiyordum.

Bir süre sonra ben de mayomu giyip evin önündeki ağacın altına toplanan hanımların yanına gittim. Konuşmaya dalmıştık, eşimin gelmesini bekliyordum, onunla birlikte denize girecektim. Bir ara yanımızdaki iskelelenin başında bir kalabalık göründü, “Bir beyefendi fenalaşmış” dediler. Koşuşmalar oldu, doktor arıyorlardı. Komşumuz Suna Hanım bana “Bir bakıverseniz” dedi.

“Ben kadın hastalıkları doktoruyum” dedim.

Suna Hanım, “Tansiyonu ölçebilir misiniz?” deyince, “Tabii yardımım olur” diyerek onunla birlikte iskeleye gittim ve iskele üzerine yatırılmış vaziyette olan beyin eşim olduğunu gördüm.

Kalp krizi geçirdiğini sanıyorlardı, ben “Onun öyle bir rahatsızlığı yoktur” dedim. Fakat yüzü, dudakları ve gözleri fazlaca şişmişti, orada bulunanlardan biri kendisini iki defa böcek soktuğunu söyledi, o sırada sağlık ocağına haber vermişler. Ambulans ile hemşire geldi, hemen acil dekort

yapıldı, tansiyon ölçüldü, 7/4 idi. Nabız zor alınıyordu. Sağlık ocağına geldik, ikinci iğne ile aynı ilaç damardan yapıldı. Eşimin biraz rahatlamış olduğunu gördüm. Serum verilmesi gerektiği için ambulans ile derhal Suna Hanım da yanımızda Datça'daki hastaneye gittik. Nöbetçi doktor ve başhekimi gördüm.

“Anafilaktik şok” dediler ve serum taktılar.

Bir şişe serumdan sonra ödemler kısmen azaldı ve solunum düzeldi. Hepsine teşekkür ettim ve bu beni çok mutlu etti. Eylül ayının o güzel ve sıcak gününde hüznün ve heyecanla başlayan bir kısa macera mutlu bir sona ulaştığı için anılarımın arasına almak istedim. Oradaki arkadaşlarımızı bu vesile ile daima en iyi duygularla hatırlayacağız.

Nişan Töreni, 28 Temmuz 2002

Bursa'da Almira Oteli

Beni heyecanlandıran olaylardan birini de nişan takmaya çağırıldığım zaman yaşadım. Bir öğretmen hanıma seneler önce doğum yaptırmıştım. İki erkek çocuğu olan bu hanım bu defa bir kız çocuğu dünyaya getirmişti ve çok seviniyordu. Onun bu sevincini gördüğüm zaman mutlu olmuş ve “Büyüyünce bu kızımızın nişanını ben takarım” diye şaka yollu takılmıştım. Tabii bunu unutmuşum. Fakat genç anne unutmamış, seneler geçtikten sonra bana telefon ederek, “Doktor hanım, kızımız büyüdü, nişanlanacak, nişan yüzüğünü sizin takmanızı istiyorum” dedi ve beni nişana davet etti. Çok sevindim ve heyecanlandım. Bebekliğini gördüğüm bir kız çocuğunun nişan yüzüğünü takmak, ailesini sevindirdiği kadar beni de sevindirdi. Nişan için tayin edilen 28 Temmuz 2002 günü Bursa'da Almira Oteli'ne gittiğimde küçük Gamze'nin büyüüp güzel bir genç kız olduğunu gördüm. Heyecanla içimden gelen güzel sözleri söyleyerek yüzükleri taktım, sonra bir ömür boyu mutluluklar dileyerek kurdeleyi kestim ve tebrik ettim.

İmam Nikâhı

Tarihini tam hatırlayamadığım bir gün muayenehaneme iki kadın geldi. Bunlardan biri “Üç çocuğum var, durumumuz pek iyi değil” diyerek dördüncüyü düşünmediğini belirtti ve hamileliğe son verilmesini istedi. “Evlî

misin?” diye sordum. Evli olduğunu söyleyince, “Kocanın da rızası olması lazım. Onu da getir” dedim. Yanındaki kadın hemen müdahale ederek, “Şahit olarak ben varım, yetmez mi? Nikâh dediğin bir kâğıt parçasıdır. Anne olacak kadın alınmasını istiyor. Yapsanız olmaz mı?” dedi. Resmi nikâhın önemini ve eşleri nasıl hak sahibi kıldığını anlatmaya çalıştım. Bunlar beraberince gittiler, birkaç gün sonra hamile olan kadın kocası ile birlikte geldi. Koca, eşinin söylediği sözlere dayanarak çocuğun alınmasını istedi. Muayene ettim, hamilelik küçüktü ve yasal süre içinde müdahale edilmesi isteniyordu, sağlık açısından hiçbir sorun görünmediği için eşlerin arzusunu yerine getirdim.

Aradan bir süre geçtikte sonra, imam nikâhı ile yaşadığını, resmi nikâhın bir kâğıt parçası olduğunu söyleyen kadın muayenehaneme geldi, üzgündü. “Doktor hanım, iki çocuğum var, kayınvalidemin nüfusu ile okula gidiyorlar. Sonra iki çocuğum daha oldu, bunların da okul çağı geldi. Ben bu çocukların benim nüfusum ile okula gitmesini istiyorum. Siz toplu nikâh yaptırıyorsunuz, beni de buna dahil edin” dedi.

O günlerde meslek ve iş kadınları kulübü ile dört defa toplu nikâh yaparak, birlikte yaşayan çok sayıda çifte nikâh ve çocuklarına nüfus cüzdanı kazandırmıştık. O zaman imam nikâhının dini bakımdan da bir anlamı olmadığını, resmi nikâh yapmanın erkek ve kadını hak sahibi haline getirdiğini, evlilik birliğinin bu şekilde kurulduğunu, nikâh cüzdanı ile belgelendiğini ve cüzdanın alelade bir kâğıt parçası olmadığını anlatmaya çalıştım. O kadının “Ben okula gitmedim, cahil kaldım, bunların hiçbirini bilmiyorum, yeni öğreniyorum” dediğini ve nikâhtan sonra gözlerindeki sevinç pırıltılarını hiçbir zaman unutmadım.

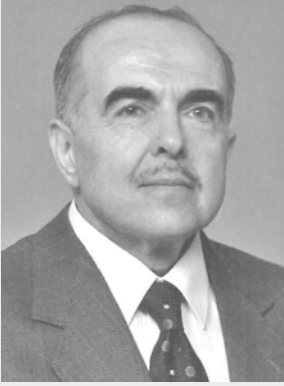
Muhsin Çolak’ın Şiiri

Okula uğradığım bir gün, öğretmen Muhsin Çolak’ın 1983 tarihli bir şiir kitabını getirdiler. *Sevda Harmanı* başlığını taşıyan bu kitapta düzgün bir Türkçe ile yazarın doğaya olan ilgisi, küçük öğrencilerine karşı sevgi dolu duyguları dizelere dökülmüştü. Kitabın 17. sayfasında “Sevecen Doktor Ana” başlığı ile bana ithaf edilen bir şiir olduğunu görmek beni çok duygulandırdı. Şiir şöyleydi:

SEVECEN DOKTOR ANA

-Dr. Necla Kitay Yazıcıoğlu Hanıma-

Bursa'da olup da
İnersen bir gün irişhane'ye
Akdeniz Caddesi'nden geçtiğinde
Geniş meydanlık çıkacaktır önüne
İlkokul göreceksin
İşte orada
Adını merak etmişsen
Necla Yazıcıoğlu yazar levhada
Bu kim diye sorarsan
Eğitim gönüllüsü yardımseverdir derim sana
Yine derim ki
Binlerce ocuğa kucak açmış
Yreciği binlercesiyle çırpınan
şefkat yüklü
Sevecen doktor ana

DR. NEVZAT İSPİR

Göz Hastalıkları Uzmanı

03.03.1928 Arapgir doğumludur. Doğum yeri, 1928'lerde Malatya'nın Arapgir ilçesine bağlı Ağın nahiyesinin Konak mezrasıdır. Ağın nahiyesi sonradan Elazığ'ın ilçesi olan Keban'a bağlanmış, daha sonra da ilçe olup Elazığ'a bağlı kalmıştır. İlkokulu Ağın'da, ortayı Ankara Üçüncü Ortaokul'da, liseyi Elazığ Lisesi'nde okudu. 1952 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. Göz hastalıkları ihtisasını 1962 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde tamamladı.

Mardin'de Trahomla Mücadele

Ben İstanbul Tıp Fakültesi'ni 1952 Haziranında bitirdim. O dönemde işbaşında olan Demokrat Parti Hükümeti, Türkiye'nin mahrumiyet bölgelerine doktor gönderebilmek için bir mecburi hizmet kanunu çıkarmıştı.

Kura çekilerek yapılan tayinim, "Mardin Trahom Mücadele Tabibi" olarak geldi. 31 Ekim 1952'de Mardin Trahom Mücadele Dispanseri'nde işe başladım. Ancak, trahom mücadele talimatnamesinde istenen hizmetleri verecek bilgilere yeterince sahip değildim. Bunları kazanmak için bir kurs mahiyetinde, Mardin Devlet Hastanesi'ndeki göz mütehassısının her sabah vizite ve ameliyatlarına katılıyor, Trahom Dispanseri'nde de, Mardin Trahom Mücadele Başkanı olan göz mütehassısının muayene ve tedavilerini takip ediyorum. Prof. Naci Bengisu'nun *Göz Hastalıkları* kitabı da hep elimde idi. Trahom Mücadele Başkanı ile birlikte, trahom teşkilatının cipiyle ilçelerdeki trahom taramalarına ve tedavi evlerinin denetimine de gidiyordum.

Bir süre sonra, başta trahom ve sekelleri olmak üzere gözün ön bölümündeki hastalıkların teşhisi ve tedavisinde yeterince bilgi edinmiştim. Trahom mücadele talimatnamesinin teşkilattaki pratisyen hekimden istediği ameliyatları da artık yapabiliyordum. Trahom sekeli olan entropiumun yaptığı trikiazis, körlüğe götüren en önemli faktördü. Entropiumu ameliyatla düzelterip trikiazisten kurtarmakla hastayı kör olmaktan da kurtarmış oluyordum. Devlet Hastanesi'nde bir seansta sekiz trikiazis ameliyatı yaptığımı hatırlıyorum. Ayrıca, pterigium, şalazyon, lökom aderan, kapak kisti gibi vakaların da ameliyatlarını yapıyorum. Trahomun gözkapacağı konjonktivasındaki iri, kabarık folliküllerini kazıyıp yok etmek (ekrazman) rutin işlerimizdendi. Şark çibani sekeli yüzünden kapanamayan gözkapaklarını, kulak arkası veya kol derisinden aldığım serbest grefle kapanabilir hale getiriyor, bu plastik ameliyatı ile gözü kör olma akıbetinden kurtarıyordum.

Yaz başladığında konjonktivit salgınları, birçok yerde felaket halini alıyordu. Baharla beraber uyanan vernal konjonktivitler de bizi çok uğraştırıyordu. Mardin şehir halkının en az % 70'inde faal veya geçirilmiş trahom mevcuttu. Ova köylerinde ise bu nispet çok daha yüksekti. Midyat'ın Estel köyünü bizzat kendim taramıştım. Bine yakın nüfusu olan bu köyde trahomsuz tek insan bulamamıştım.

Trahomun bu kadar yaygın oluşunun ve büyük nispette körlükle sonuçlanmasının başlıca sebebi, hijyen şartlarının yetersizliği idi. Mardin şehrinde şebeke suyu yoktu. Az sayıdaki çeşmelerden alınan sular hayvan sırtında taşınarak satılırdı. Bir ayda suya ödediğim para, ev kirasının yarısına yakındı. Köylerin büyük kısmında sabun bilinmiyordu. Yıkama çok nadirdi. Yıllardır çektiği trahom, keratit, konjonktivit tablosu ile gelen bir köylü hastaya sabunu göstermiş, “Bununla her gün yüzünü, gözünü bir defa yıkayacaksın, yazdığım ilaçları da günde üç defa koyacak, altı ay devam edeceksin” demiştim. “Yüzümü kaç ay yıkayacağım?” diye sordu. “Ömrün boyunca yıkayacaksın” dediğimde, “Ömrüm boyunca yüzümü yıkayacaksam senin doktorluğun nerde kaldı?” diyerek kalkıp gitti. Bir gün de, çok esmer ciltli bir köylünün kalçasına enjeksiyon yapmak için derisini sildiğimde gördüğümü unutmuyorum. Zira alkollü pamuk derideki kirden simsiyah oluyordu. Dördüncü pamuktan sonra bembeyaz bir cilt ortaya çıkmıştı.

Mardin şehrinde elektrik, belediye jeneratörünün belli saatlerde verdiği kaddı. Aydınlanmak için çoğu zaman gaz lambası, lüks lambası kullanıyorduk.

Midyat'ta Hayat

Mardin merkezinde bir yıl çalıştıktan sonra, şehrin en büyük ilçesi olan Midyat'a tayinim çıktı. Yeni görevim Midyat Trahom Dispanseri Tabipliği idi. 1953 Kasımında Midyat'ta göreve başladım. Midyat ilçesi, Estel ve Midyat olarak iki bölümdü. Her bölümde 6000 kadar nüfus vardı. Arada 3 kilometre kadar iskânsız tarlalar vardı. Hükümet Konağı Estel'de idi. Ancak, Midyat'ta trahom tedavi evi olarak kullandığımız güzel bir binayı Dispanser yapmayı tercih ettim. Yanımda kız kardeşim vardı. Evimizi de Midyat'ta tuttum.

Estel'de hükümet tabibi vardı ama Midyat'ta da bir doktorun bulunuşu halkı sevindirdi. Göz hastalarına ilaveten her türlü hastaya bakıyordum. Estel halkının anadili Arapça idi. Midyat'ta ise çoğunluk Süryanice konuşuyordu. Anadili Kürtçe veya Arapça olan az sayıda insan da vardı. Esnaf ve halkın bir kısmı Süryanice, Kürtçe, Arapça ve Türkçeyi, bu dört dili az veya çok biliyordu. Midyat'ta sekiz kilise, bir cami vardı. Kiliselerin altısı Süryanii kadim (Ortodoks), biri Protestan, biri Keldani idi. Halkın doktora ileri derecede saygısı ve güveni vardı. Ramazan veya kurban bayramında sabah saat dokuz olmadan, Midyat'taki metropolit, arkasında papazlar, resmi siyah kıyafetleri, uzun sakalları ile bu genç doktorun bayramını büyük bir saygı ile tebrike gelirlirdi. Türkçe bilmeyen hastaların tercümanlığını çoğu zaman papazlar yapardı.

Bir gün bir papaz bana sıkça gelen bir Süryani için "Doktor bey, bu adam sana göre değil, buraya fazla sokma" dedi. "Nesi var ki?" diye sorduğumda, "Bu adam evinde şarap yapıp içer" dedi. "Hıristiyanlıkta şarap serbest değil mi, herkes içmiyor mu?" diye sordum. "Bizde alkolün her türlü haram ve günahdır, bazı ayinlerde dilimizi dokundururuz, fakat içip sarhoş olmayız" dedi. "Avrupalıların hepsi Hıristiyan olduğu halde çok bol alkol kullanıyorlar" dedim. "Avrupalı alkol içer, fuhuş yapar, kumar oynar, menfaati için her türlü kötülüğü yapar, sonra da Hıristiyanız der. Avrupalı, Hıristiyanlığın yüz karasıdır. Biz onları Hıristiyan saymıyoruz" dedi. "Peki, yeryüzünde Hıristiyan kim?" dedim. "Biz, Ortodoks Süryanii kadim cemaati" dedi. Hakikaten de Midyat'ta sarhoşluk, fuhuş, kumar, hırsızlık, uçkâğıtçılık pek duymadım. Tanıdığım kadarı ile ekmeklerini hak ederek kazanan mazbut, düzgün insanlardı. Hayat huzurlu ve sakindi. Şehirde elektrik yoktu. Su

da, yağmur sularının kuyularda, sarnıçlarda toplanması ile elde edilirdi. Midyat'ın 15-20 kilometre çevresinde de bir çeşme, bir akarsu mevcut değildi. Kuyulardan çekilen suların çoğunda küçük kırmızı kurtçuklar vardı. Bu sebeple tülbenkten süzülerek içilirdi. Ancak Protestan kilisesinin kuyusu çok temizdi. Papaz efendiden rica etmiştik, bize günde bir teneke su veriyordu. Bu suyu süzmeden içiyorduk. Çok iri salkımlı, lezzetli güzel üzümler satılıyordu. “Burada üzüm kilo ile değil, sepetle satılır” dediler. Soğuklar gelince bir odun sobası almak istedim. Fiyatını sorduğumda kilosunun fiyatını söylediler, “Hangisini istiyorsan tartalım” dediler.

Köylerdeki hastalara da götürülüyordum. Ben at sırtında, hasta sahibi yaya olarak dört saatte gittiğimiz Badip köyünün yolu o kadar kötü idi ki birkaç kere attan inip yürümem gerekmişti. Silah taşımıyordum. Yanımdaki insanda bir çiftte vardı, ancak birileri bana zarar verir düşüncesi hiç aklıma gelmedi. O tarihlerde oralarda gece yolculuğu, İstanbul sokaklarından daha güvenli idi.

Bacın Köyüne Ayak Basan İlk Doktor Bendim

Midyat'a yaya bir buçuk saat mesafedeki Bacın köyüne gittiğimi unutmuyorum. Burası bir Yezidi köyü idi. Köyün genç kızları sırtlarında odun, çırpı getirir, Midyat'ta satar, ihtiyaçlarını alırlardı. Sırtında yük taşımayan kıza evlenme talebi pek olmazmış. Bir kızamık salgını sebebi ile beni çağırılmışlardı. Köye gittiğimde, köyelerine ilk defa bir doktorun ayak bastığını söylediler. Köy halkının küçük, büyük yarından fazlası hasta idi. Çok rastladığım pnömoni, diyare, orta kulak iltihabı, ağır konjonktivit, ensefalit, myokardit iltihapları ile kızamık salgını tam bir felaketti. Yorganın altındaki çocukların üzerinde hiçbir giysi bulunmuyordu, çıplaktılar. Genç kızların, kadınların da ya bir gömleği vardı, ya o da yoktu. Muayene için yorganı açmak istediğimde bir külot bulup giydirmek için beni bekletiyorlardı. Nihayet bazen komşudan alınan üzeri sinek kakaları ile dolu bir don getirilip giydiriliyordu, ben de hastaya bakıyordum. Tedavilerimi uygulayıp ilaçlarını da verdikten sonra Midyat'a döndüm.

Yirmi gün sonra beni tekrar götürdüler. Bu defa hasta sayısı daha azdı. Her sene kızamık salgınında birkaç çocuk ölüirken bu defa hiç ölüm olma-

mıştı. Ancak ağanın çocuğu da hastalanmış, onun evine gittik. Tedavimi yaptıktan sonra ağadan bana bir teklif geldi. Ağa iyi Türkçe bilmiyordu, tercümanla anlaşıyorduk. Midyat'ta oturmam yerine Bacın köyünde oturmamı istiyor, istediğim evi kirasız olarak vereceğini söylüyordu. Bekâr olduğumu, günlük ihtiyaçlarım için Midyat'ta yaşamaya mecbur olduğumu söyledim. Tercüman bu sözümü ağaya ilettikten sonra aralarında bir miktar konuşma oldu, sonra bana çok önemli bir haber geldi. Ben Bacın'da oturursam ağa 15 yaşındaki kızıyla evlenmeme razı olurmuş. Ben bu teklif karşısında şaşırınca tercüman şunları söyledi: “Doktor Bey, Yezidiler bir Müslümana kız vermezler. Ama ağa seni pek sevmiş. Ağamız çok zengindir. Binlerce koyunu var. Koyunlar için dağda üç tane mağara satın aldı. Bu fırsatı kaçıрма.” Tercümana “İyi ama benim başlık parası ödeyecek servetim yok ki” dedim. Ağanın cevabı, “Başlık parası almayacağım” oldu. Teşekkürlerimi bildirip Midyat'a döndüm.

Keferzi Köyünde Gördüklerim

Bir defa da Midyat'ın Keferzi köyüne götürüldüm. Atla üç saat kadar sürüyordu. Nüfusun yarı kadarı Müslüman, geri kalanı Süryani idi. Bir Süryani evine gitmiştim. Ev, dört tarafa penceresi olan, odaları olmayan bir salondan ibaretti. Altında ahır vardı, hayvanlar orada idi. Köydeki evlerin hemen tamamı böyle imiş. Bir duvarda Hz. İsa'nın çarmıhtaki resmi vardı. Yerde de keçe serili idi. Bunlar ev sahibinin hali vakti yerinde biri olduğunu gösteriyordu. Yatsıdan sonra köye varmışım. Hasta, odanın ortasında, yerdeki yatakta yatan genç bir kadındı. Odanın çevresinde de, çoğu kadın olan bir miktar insan, benim hastayı muayenemi, bir ortaoyunu seyrederek gibi dikkatle seyrediyordu. Hasta, yüksek ateşi olan bir pnömoni vakası idi. Semptomatik ilaçlara ilaveten depo penisilin enjekte etmiş, bir kutu da sülfonamid vermişim. Sabahleyin hastaya bir daha bakmak için köyde yatmam uygundu. Ben kahvemi içerken hastanın bitişiğine bir yer yatağı sermişlerdi. Nerede yatacağımı sorduğumda, hastanın yanına serdikleri yatağı gösterdiler. “Hastanın yanında yatasın ki hasta çabuk iyileşsin” dediler. Bu durum, doktora ne kadar inandıklarının, ne kadar güvendiklerinin ifadesi idi. “Gece hastaya bakacak benden başka kimse olmayacak mı?” dedim. Kalabalığın arasından birini çağırdılar. Gelen, 18 yaşlarında güzel bir genç kızdı. “Bu,

hastanın kız kardeşidir, o da burada yatsın” dediler. Hastanın kocasına “Sen nerde yatacaksın?” dedim. “Ben ahırda yatacağım, ama lazımsam burada yatayım” dedi. Birileriyle aynı yerde yatmaya alışık olmadığımı, yalnız yatacağım bir odaya götürmelerini söyledim. “Köyde kimsenin evinde iki oda yoktur” dediler. “O halde Midyat’a dönüyorum” dedim. “Köyde yalnız Keşiş Aziz’in evi iki odalıdır. Ama seni misafir eder mi, bakacağız” dediler.

Keşiş Aziz, Midyat’ta bana gelip giden çok kültürlü bir insandı. 1970 yılında basılmış *Türk Süryaniler Tarihi* adlı bir de kitabı var bende. Yazarı: Horepiskopos Aziz Günel. 1963 yılında, Kıbrıs’ta Dr. Nihat İlhan’ın banyo küvetinde öldürelen çocukları ve diğer Türklerin vahşice katliamı üzerine, Başpiskopos Makarios’a “Davranışlarını Hıristiyan cemaati adına lanetliyor ve seni Hıristiyanlıktan aforoz ediyorum” mealinde bir telgraf göndermişti. Evine gittiğimizde gece yarısına yakındı. İsmimi söylediklerinde çok samimi bir tavırla beni kabul etmişti. Bir odada tertemiz yatak yorgan hazırlandı. Yorgan ağzı, yastık başları gayet güzel kanaviçe işlemeliydi. Yatacağım zaman Aziz Efendi’den tuvaleti sordum. Aşağıya inip dışarıya çıktık, karşıyı gösterdi. Gidip aradığımda boş tarladan başka bir yer göremedim. Gelip söylediğimde “Köyde tuvalet yoktur, herkes bu tarlaları kullanır” dedi. “Ben böyle açıkta bu işi yapamam” dedim. “Öyle ise seni evin damına çıkarayım, kaymakam, jandarma kumandanı, tahsildar gibi misafirleri de bu iş için dama çıkarıyorum” dedi. Damda bacanın arkası ihtiyacıma uygundu.

Güzel bir uykunun ardından sabahleyin kahvaltıya oturduk. Kahvaltı gayet zengindi. Taze süt ve süt ürünleri yanında nefis de bir bal vardı. Bu zengin kahvaltının ardından susamış, su istemiştım. Aziz Efendi’nin verdiği bir bardak su gayet berrak, temiz görünüyordu. İçtikten sonra “Çeşme suyu mu?” diye sordum. “Köyümüzde çeşme veya bir akarsu yoktur. Köy halkı sadece sokaklardaki kuyularda toplanan yağmur sularını kullanır, ama benim kuyuma sokak suyu karışmaz. Damdaki yağmur sularını bahçemdeki kuyuya akıtan bir boru var. Benim kuyumun suyu sadece damdan geldiği için böyle berrak oluyor” dedi.

Midyat-Estel arasında yapılan küçük çapta bir hastane binası 1955 başında hizmete girdi. Midyat’taki trahom dispanseri kapatıldı, ben de sağlık merkezinin doktoru oldum. İki pratisyen doktor daha vardı. 1955 Aralık başında, Ankara’daki yedek subay okuluna katılmak üzere Midyat’tan ayrıldım.

1950'lerden Bugünlere, Değişen Tablo...

31.08.1957'den itibaren bir yıl İstanbul'da Beykoz ilçesinin Paşabahçe belediye hekimliğini yaptım. Paşabahçe'de iken göz hastalıkları ihtisas imtihanına girmiş, kazanmıştım. 31.08.1958'den itibaren Ankara Hastanesi'nde göz hastalıkları ihtisasına başladım. 01.03.1962'de uzmanlık sertifikası aldım. 31.10.1962'de Elazığ Trahom Savaş Başkanı ve uzman tabibi olarak yeni görevime başladım. 31.12.1969 - 25.11.1974 arasında Elazığ Sosyal Sigortalar Hastanesi göz uzmanı olarak çalıştım. 26.11.1974 - 05.10.1981 arasında Bursa SSK Hastanesi göz hastalıkları uzmanı idim. Emeklilik tarihimi olan 05.10.1981'den sonra meslek hayatım Bursa'da serbest hekimlikle devam etti.

Elazığ'daki Trahom Savaş Başkanlığım sırasında Sağlık Bakanlığı'nın görgü-bilgi artırma programı uyarınca Fransa'ya gönderildim. 4 Nisan 1968 - 19 Ocak 1969 arasında Fransa'da idim. 1972 yılında Dünya Ergofoftalmoloji Cemiyeti'ne, 1973'te Fransız Oftalmoloji Cemiyeti'ne üye oldum. Türkiye'deki oftalmoloji kongre, sempozyum toplantılarının çoğuna, dünyadaki kongrelerin bazılarında katılmış bulunmaktayım. 12.11.1993 ve 10.11.1995 tarihli kongrelerde "Türk Oftalmoloji Derneği Genel Merkezi Onur Kurulu"na üye seçilmiştim. 1996'dan sonra Sigara İçmeyenler Derneği Bursa Şubesi üyeliği ve başkanlığı yaptım. 1999'dan sonra Türkiye Yeşilay Cemiyeti Bursa Temsilciliğini yürüttüm. Halen Türkiye Yeşilay Cemiyeti Bursa Osmangazi temsilcisiyim. Yeşilay'ın, halkımızın sağlığına, huzuruna katkı için 1920 yılından beri verdiği hizmetleri, ben de Bursa'da yorulmadan, fedakârlıktan çekinmeden zevkle sürdürmekteyim.

1950 yılına geldiğimizde, Türkiye'de, yol, su, elektrik, okul, sağlık kurumu, tarım desteği gibi insanların en zaruri ihtiyaçlarının devlet tarafından karşılanması, ülkenin en önemli kısmında yok denecek kadar az olmuştu, diğer bölgelerde de çok yetersiz kalmıştı. 14 Mayıs 1950'den sonra işbaşına gelen yeni iktidar, bu ve benzeri hizmetleri vermek üzere önceliği yol yapımına tanıyarak, çok büyük bir hamle başlattı. Mardin'e ve Midyat'a su getirme projeleri ben oralarda iken uygulamaya konmuştu. Halen Midyat'ın 90.000 nüfusu ile güzel ve sağlıklı bir şehir olduğunu duymaktayım. Hatıralarımda çizdiğim mahrumiyet tablolarından da eser kalmadığı söyleniyor. Doğum yerim olan Elazığ'ın 70 kilometre ötesindeki üç evden ibaret Konak mezra-

sına, Bursa'dan çıkıp arabamla asfalt yoldan ayrılmaksızın gidebilmekteyim. Bu ıssız mezraya da su ve elektrik verilmiştir. 1968 yılında Fransa'ya gittiğimde, bu ülkelerle bizim aramızdaki gelişmişlik açığı nasıl kapanır ki diye ümitsizlik duyuyordum. Bir muhalif milletvekili parlamentoda "Fransa'nın hâlâ yolu asfaltlanmamış köyü var" diye bağırdığı sırada Türkiye'de vilayet merkezlerinden çoğunun asfalt yolu yoktu. Bugün ise gelişmişlik açığını tam olarak kapatmaya çok yakınız. 1930'lu yıllarda rahmetli Dr. Refik Saydam'ın Sağlık Bakanlığı döneminde başlatılan trahom savaş, sıtma savaş, frengi savaş, verem savaş, cüzam savaş projeleri çok iyi icra edilmiş ve hedeflerine ulaşmıştır. Bu savaşların başarıya ulaşmasında, 1950'den sonra girilen yol, su, elektrik, okul gibi hizmetlerle elde edilen altyapının birinci derecede payı vardır. Ancak, hekim camiasının o dönemlerde sahip olduğu itibar ve gelir düzeyi gitgide yıpranarak bugünkü seviyesine inmiştir. Milletlerarası tıp dergilerinde eskiden Türkiye'den bir hekimin ismini hemen hiç göremezken, şimdi Türk hekimlerinin de makalelerini okumaktayız. Tıp dallarında ulaştığımız bugünkü seviye, Türkiye adına sevindirici ve gurur vericidir. Lakin bu ülkede halen hastaların serbest muayenehanelere sosyal güvence ile gelemediğini de düşünürsek, hekim camiasının hayli ezik olduğunu söyleyebiliriz.

1923 yılında Lozan'daki delegemiz Dr. Rıza Nur, Türk hekimliğini yabancı hekimlerin tasallutundan korumak için şöyle bir madde koymuştu: "Türkiye dışındaki bir ülkenin tıp fakültesi veya hastanesinden alınmış tıp diploması veya ihtisas sertifikası ile Türkiye'de hekimlik yapılamaz." Halen Türkiye'ye dışarıdan hekim ithali sözü ediliyor. Bunun gerçekleşmesi Lozan Antlaşması'nın delinmesi demektir.

Sonuç: Türkiye'miz, çok badireli yollardan, büyük fedakârlıklar ve devasa hamleler yaparak geçip, Avrupa'yı fazla aratmayacak bugünkü refah ve demokrasi seviyesine ulaşabilmiştir. Bu tablonun sevinç ve huzuru, üzüntülecek konuları bana kısmen de olsa unutturuyor.

DR. MÎTAT YILDIRIM

İç Hastalıkları Uzmanı

15 Mayıs 1932 tarihinde Giresun'da doğdu. 1956 yılında Ankara Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1964 yılında İç Hastalıkları Uzmanlık ihtisasını tamamladı. Uzun yıllar serbest olarak çalıştı.

Hekimlik Erdemi

1963 yılında, İstanbul Üniversitesi Haseki Tedavi Kliniği'nde asistan iken yaşlı ve kilolu bir hastam oldu. Kendisi emekli jinekolog doktor idi. Retrosternal ve epigastriumda şiddetli ağrıdan yakınıyordu. Genel durumu da kötüye gitmekte idi. Doçent'im bana vakayı akut M.I. olarak tanıttı ve hazırlamamı istedi. Başından itibaren kendisine katılamadım. Benim ön-tanım akut pankreatit hemorajik idi. Tartışmamız fazlaca ilerleyince beni hafifçe tersledi. Sonuçta hastamızı kaybettik.

Haseki Hastanesi fakülte ve belediye kliniklerinden oluşmakta idi. Ayda bir ortaklaşa bilimsel toplantılarımız olurdu.

Bir seferinde Doçent'im bana, "Bugünkü toplantıya özellikle senin gelmeni istiyorum" dedi. Katıldım ve ayrıntılı otopsi raporunu da okudu. Kendisi "Ben vakayı atladım, asistanım haklı çıktı" deme erdemliliğini gösterdi.

Tanı'ya Giderken

Ankara Tıp Fakültesi'nde öğrenimimi sürdürürken bir arkadaşımın doktor ağabeyi bir firmanın röntgen servisinde çalışmakta idi. Zaman zaman kendisini ziyaret eder, medikal ve paramedikal konularda sohbet ederdik.

Bir gün bize bir anısını anlatmıştı. Konu, adı geçen hastalıkta tanıya giderken dikkat edilecek belirtiler ve yöntemlerdi. Bu bilgilerden bir kez daha yararlanma fırsatı bulmuş oldum. Gerçi hastamız ex olmuştu...

İlerleyen yıllarda kendisi mesleğine döndü ve de radyolog oldu.

PROF. DR. TURGUT ÖZEKE

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı

1937 yılında Niksar'da doğdu. İlk ve ortaokulu Niksar'da, liseyi Sivas Erkek Lisesi'nde okudu. 1962 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni bitirerek hekim oldu. İki yıl süre ile Çanakkale Yenice'de hükümet tabipliği ve sağlık merkezi baştabipliği yaptı. 1970 yılında çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanı oldu.

Hekimlik, Toplumsal Bir Meslek

Hekimlik zor meslek. Zorluklarını ailesinde hekim olanlar iyi bilir. Çocuğu hekim olanlar ise daha iyi bilir. Her şey ailenin gözleri önünde olur. Hatta beraber yaşanır. Anlatarak veya dışardan izleyerek anlamak olası değildir.

Hekimlik mesleği prensipleri, kuralları ve yasaları olan bir meslektir. Sümerlerden beri hekimlik yasası olduğu söylenir. Hipokrat bu yasaları zenginleştirip güncelleştirerek hekimlerin yemini şekline sokmuştur. Aradan iki bin üç yüz yıl geçmiş olmasına rağmen günümüzde bile bu yemin geçerliliğini korumaktadır. Başka mesleklerin bu kadar eski meslek yemini var mı, bilemiyorum.

Hekimlik, zor olduğu kadar, kutsal bir meslek. İnsanla, yani canla uğraşıyorsunuz. Her zaman dikkatli ve özverili olmak zorundasınız.

Bir insanı, sağlığına kavuşturduğunuz zaman, hiçbir şeyle ölçülemeyecek derecede kıvanç duyuyor, kaybettiğiniz zaman üzülüyor, “acaba hata mı yaptım, eksik mi yaptım” diye kendinizle hesaplaşıyorsunuz. Vicdani sorumluluğunuz da var.

Erzincan Asker Hastanesi'nde uzman olarak askerlik görevini tamamladı. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 1974 yılında başasistan olarak göreve başladı. Doçentlik çalışmasını Paris Necker (Les Enfant Malade) hastanesinde iki yıl süre ile Pediatrik gastroenteroloji ve beslenme dalında yaptı. Uzun yıllar, Türkiye'de bu derneğin başkanlığını yürüttü. 01. 01.2005 tarihinde yaş haddi nedeni ile emekli oldu.

Hükümet tabipliği, sağlık merkezi baştabipliği, adli tabiplik, Tıp Fakültesi Hastanesi'nin kuruluş yıllarında ve doçent olduktan sonra iki defa ikişer yıl süre ile hastane baştabipliği yaptı ve dekanlık görevinde bulundu. Fakültenin çeşitli kurullarında ve etik kurulunda görev aldı. 1979'da doçent, 1988'de profesör oldu.

Çocuk sağlığı ve hastalıkları konusunda yurtiçi ve yurtdışında yayımlanmış 100'den fazla çalışması vardır. Bu konuda çeşitli dergi ve gazetelerde yazılan çıkmıştır.

Benim Hikâyem Bir Kurum Bir Yaşam, Hekim Hekimlik, Hasta Hastane Hayattan Hikâyeler (Alfa Yayınları) *Asrın Başında Doğanlar Bir Askerin Romanı* (Alfa Yayınları) adlı anı kitapları yayımlanmıştır. *Dedemin Masalları* adlı masal kitabı ve *Anılar İçinde Niksar* adlı kitapları basımdadır.

Evli ve iki çocuk sahibidir. Oğlu, Dr. Avukat, kızı Yrd. Doç. Dr. Mimardır.

Ailenizin, çocuklarınızın, size yakın olan herkesin sağlığı ile ilgileniyorsunuz. Onların sorumluluğunu taşıyorsunuz. Neyin ne olduğunu biliyor, basit bir bulgu karşısında bile onların bilmediği, hissetmediği heyecanı duyuyorsunuz.

Hekimlik mesleği toplumsal bir meslek. Her toplumsal olayın içinde hekimin görevi vardır. Görüşü ve imzasına gereksinim duyulur.

Hekimler, mesleklerini yaparken anlatılamayacak kadar çok ve çeşitli olaylarla karşılaşurlar. İyi, kötü olayları hep yaşarlar ve hatırlarlar.

Kahraman Pilot

Hasta ile olan ilişkilere bağlı olaylar her zaman olağandır. Ama bir uçağın düşüşüne ve pilotun paraşütle atlayıp kurtulmasına şahit olmak çok nadir bir olaydır. Ben bu üzücü ve heyecanlı olayı bundan 45 yıl önce yaşamıştım.

Mesleğimi yaparken çok çeşitli olaylar gördüm. Elimde ölen, iyileşen, dua eden, kavga eden, tehdit eden hastalar oldu. Otopsiler yaptım, mezar açtım, mahkemelerde şahitlik yaptım, adli tabiplik, başhekimlik yaptım.

Ama hayatımda, düşen bir uçağın pilotuna müdahale edeceğimi hiç düşünmemiştim.

Bu nedenle, uçağın düşüşünü, bölgeye hızla gidişimi, pilotla karşılaşmamı ve onun heyecanlı halini hiç unutmadım.

Anlatacağım, Yenice’de hükümet ve hastane baştabibi iken yaşadığım olaydır. Pilot Yüzbaşı M. F.’nin hikâyesidir.

Bir sonbahar günüydü. Soğuklar başlamış, nerede ise kar yağacak günler gelmişti. Etrafı ormanlarla çevrili kasaba, sonbaharın son güzel günlerini yaşıyordu. Kasabanın nüfusu iki bin bile değildi. Ama büyük nüfuslu köyleri ve üç tane de büyük nahiyesi vardı. Yöresi oldukça dağlık ve ormanlıktı.

Ben, hekim olarak göreve geleli, bir yıla yakın zaman olmuştu. Fakülteyi yeni bitirmiş, bu kasabada göreve yeni başlamış genç bir hekimdim.

Bu zaman içinde uzun süre hekimsiz kalan sağlık merkezini hasta yatırır hale getirmiştim. Her gün poliklinik yapıyor, tedavi edebileceğim hastaları yatırıyor, ağır olan hastaları tam teşekküllü büyük hastaneye sevk ediyordum. Tek hekim olarak gece gündüz demeden görev yapıyordum.

Havanın güneşli olduğu bir gündü. Öğleye doğru, kasabanın üzerinden bir jet uçağı geçti. Kasaba Bandırma üssüne yakın olduğu için, üzerinden sık sık savaş uçakları geçerci. Halk buna alışıkty.

Fakat bu defa geçen uçak çok fazla gürültü ile ve arkasında koyu dumanlar çıkararak, alçaktan uçup gitti. Ben biraz telaşlandım, ama ne olduğunu anlayamadım. Bu uçağın gidişi gidiş değildi. Uçağa ne olabilir diye düşündümse de düşeceğini aklıma bile getirmek istemedim. Ama yapacağım bir şey yoktu.

Aradan yarım saat veya kırk beş dakika geçti geçmedi, jandarmadan bir telefon geldi. “Pazarköy taraflarında dağlara bir uçak düştü, pilot atlamış, galiba yaralı imiş” dediler. Fazla bir bilgi alamadık.

Hemen hastanenin eski model tenteli cipine bindim, bir sağlık memuru ile beraber köye doğru hızla yola çıktık.

Köye vardığımızda, pilotu köylüler bir kahveye almışlardı. Bir köşede pilot kıyafeti ile uzanmış, dinleniyordu. Şuuru açıktı. Ama bitkin, rengi soluk haldeydi. Pek konuşmuyordu. Kahvenin karşı meydanında ise paraşütü dağınık bir şekilde duruyordu. Uzakta, dağın yamacında ise koyu bir duman çıkıyor, uçağın enkazı pek belli olmuyordu.

Hemen yanına yaklaştım. Elini tutup, “Geçmiş olsun!” dedim. Bana,

yavaşça teşekkür etti, “İyiyim” dedi. Diğer muayenelerini de yaptım. Çok şükür, herhangi bir şeyi yoktu. Sadece bacağının birini gösteriyor, “Biraz hassasiyet var” diyordu.

Pilotu biraz dinlendirdikten sonra, cipin ön koltuğuna oturtup sağlık merkezine getirdim, yatırdım. Dinlenmesi için, kimse ile görüştürmemeye özen gösterdim. Bir süre dinlendikten sonra iyice açıldı.

Pilotun kurtulduğunu duyan kasaba erkânı ziyarete gelmeye başladı. Onlara da fazla rahatsız etmemelerini söyledim.

Herkes bana sorular sorup bilgi almaya çalışıyordu. Hep beraber pilot kurtulmuş diye çok seviniyorduk. “Allah kurtarmış, geçmiş olsun!” diyorlardı. Pilot halkın bu ilgisini öğrenince yatağına oturdu. Onlarla sohbet etmeye başladı.

Hastaneye geldikten hemen sonra, telefonla, Bandırma Hava Üssü’nden hastaneyi aramaya başladılar. Cezmi Arı diye bir komutan, beni arıyor, pilotun durumunu soruyordu. Ben de “İyi” diye cevap veriyordum. Bu arada hava üssünün doktoru benimle konuşmak istedi. Doktor bana, “Kimse ile görüştürme” diyor, tıbbi olarak bilgiler alıyor ve tavsiyelerde bulunuyordu. Doktor havacı idi ve benden yaşlı bir ağabeydi. “Dinlensin, sakın gezmesin, sakın ayağının üzerine basmasın” diyordu. Ben pilota bu bilgileri söylesem de beni dinlemiyor, “Ben iyiyim” diye cevap veriyordu. Kurtulmanın sevinci içindeydi.

Daha sonra, pilotu ve gelenleri, başhekimlik odasına aldık.

Geleni gideni misafir etmeye başladık. Benim başhekimlik odam, bayram yeri gibi olmuştu. Hep beraber pilotun kurtulduğuna seviniyor, bayram yapıyorduk.

Pilot o gece, hastanemizde misafirimiz oldu. Ona güzel bir ziyafet çektik. Ertesi gün, yine ziyaretler, yeme içmeler devam etti.

Ben uçakları çok severim. Ama binmeye de çok korkarım. Ortaokul yıllarında öğrenci iken, iş dersi öğretmenimiz bir uçak maketi yapmıştı, pervanesini önce eli ile çevirerek kuruyor, sonra onu uçuruyordu. Biz de okulun bahçesinde ilgi ile izliyorduk. O zamanlar bu büyük bir başarıydı. Bu nedenle uçaklar benim hep ilgimi çekerdi. Hatta bir defasında, İstanbul’dan Ankara’ya, ertesi gün için bilet almış, o gece heyecandan uyuyamamış, ertesi gün bileti zararına geri vermişim. Bu nedenle pilota sorular soruyor, anlattıklarını can kulağı ile dinliyordum.

Dedi ki: “Uçak irtifa kaybediyordu. Arkasından kara dumanlar çıkmaya başladı. Acayip ses çıkarıyordu. Gerekenleri yaptım da, baktım, uçağı kurtaramıyorum. Siyah duman, gittikçe artıyor, irtifa kaybediyorum. Başka çaresi yok, deyip paraşütün düğmesine bastım. Paraşüt beni yukarı doğru o kadar kuvvetli fırlattı ki ne olduğunu anlamadım. Koltuğum hızla uçağı terk etti. Bir ara şok geçirir gibi oldum. Orasını hatırlamıyorum. Yüzüme kar taneleri ve soğuk rüzgâr vurmaya başlayınca, kendime gelir gibi oldum. Paraşütüm açıldı. Ben süzüle süzüle, köyün yakınlarında, bir çayırılığa inmeye başladım. Çayırılıkta birkaç adet ot yığını fark ettim. Bunların birinin üzerine yumuşakça düşmeyi tasarladım. Düşmeye çalıştım, fakat beceremedim. Hava rüzgârlıydı. Çayırılığın bir başka yerine, ayaklarımın üzerine indim. Bir süre kendimi toparlayamadım, hareketsiz kaldım. Zor bela paraşütten kendimi kurtardım. Bir süre sonra köylüler geldiler, beni kahveye getirdiler.”

Biraz soluklandıktan sonra, “İlk defa böyle bir olay yaşıyorum, kolay bir şey değil” diye ilave etti. Sonra uçaklardan bahsetti. O zamanlar orduda, F84 uçakları görevdeymiş. Bu uçaklar uzun yıllar görev yapan eski uçaklarmış. Bu uçaklarla düşen birkaç arkadaşları olmuş. Tabii bunları heyecanla anlatıyordu.

Sonradan öğrendik ki, pilot esas tehlikeyi, düştüğü yerde atlatmış. Çünkü köylülerin söylediğine göre, ot yığınlarının içinde, otları tutsun diye kazıklar varmış. İyi ki oraya iniş yapmamış.

Bazen işin eğrisi doğrusuna denk geliyor. O nedenle atalarımız, “Bir işin olanı da, olmayanı da hayırlıdır” derler.

Pilotumuz M. F. ile iki gün geçirdik. Resimler çektirdik.

Bu süre içinde, üsteki doktor ağabey ile haberleştik ve onun önerilerini dinledik.

İki gün sonra büyük bir helikopter geldi, hastanemizin bahçesine kondu. Gelenleri de misafir ettik.

Pilotumuzu da salimen gönderdik.

Fakat pilot uçağa binerken biraz topallıyordu.

O topallamanın ağrısını olasıdır ki, salimen kurtulmanın heyecanı içinde, başlangıçta pek hissetmedi. Devamlı “Ben iyiyim, bir şeye gerek yok” dediği için de ben bir şey yapamadım.

Pilotumuz gittikten sonra, durumunu, telefon ederek, ben de izledim. Havacı doktor ağabeye, durumunu sordum. Ondan havacı hekimliği ile ilgili

bilgiler aldım. Çünkü hava tababetini bilmiyordum.

Öğrendiğime göre bacağının filmini çekmişler ve çatlak varmış. En küçük bir şikâyet bile olsa dikkat etmek gerekiymiş. Havacılıkta bu gibi olaylar sıklıkla görülürmüş. O nedenle bana devamlı “Yürütme” diyormuş.

Bu bilgiyi de hiç unutmadım. Hekimlik yaşamımda, her kırık veya kırık şüphesi karşısında pilotu hatırladım. Doktor ağabeyin ısrarları ve önerileri aklıma geldi.

Sonra, üs komutanı, güzel bir teşekkür mektubu gönderdi bana. İlgim için teşekkür ediyor, kasaba halkına da selamlarını gönderiyordu. Daha sonra bir de bayram tebriki gönderdi. Kartlarını uzun süre sakladım. Üsse gidip onları ziyaret etmeyi çok istedim ama bir türlü kısmet olmadı.

OPR. DR. REFİK TUNCAY

Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanı

15 Şubat 1937'de on kardeşten beşincisi olarak Mucur/ Kırşehir'de doğdum. İlk ve ortaokulu Mucur'da, liseyi Ankara Atatürk Lisesi'nde, tıp fakültesini Ankara Üniversitesi'nde okudum. Hacettepe Üniversitesi kuruluşunda ilk asistanlardan oldum ve dört ay sonra Bonn Üniversitesi ortopedi kliniğinde Prof. Dr. Helmut Rösler yanında uzmanlığımı tamamladıktan sonra Hamburg ve Stockholm'de el cerrahisi çalışmaları yaptım. Daha sonra yedek subay görevi için Türkiye'ye gelip şanslı bir kura ile Bursa Asker Hastanesi'nde görevimi tamamladım. Daha sonra Bursa Özel Hastanesi muayenehanemde görevime devam ettim.

Şu anda emekli meşgalesi olarak eşime eczanesinde yardımcı oluyorum.

Zafer'in Babası

Takriben 10 yıl önce, Yalova ili Altınova ilçesine bağlı Tavşanlı beldesinin belediye başkanı Zafer Demiraslan'ın babası hastalanır. Oğlu tüm imkânlarını kullanarak büyük hastanelerde tedavi olanakları ile babasının kurtulmasına çalışır. Gittiği bütün kapılar, çaresiz hastalık karşısında kapanır. "Babanı götür, son günlerini evinde geçirsin" denir. Hasta şaşkınlık ve üzüntü içinde Yalova'ya götürülmek üzere taksi ile yola koyulur. Taksi şoförü Zafer'e yönelip "Bak kardeşim, Allah'tan ümit kesilmez ama ben bu hastanı, Bursa Altıparmak'ta bir doktor var, ona göstermeni öneririm. Ne kadar hasta götürdüysem şifa buldu. Ümit kapısı, bir gösterin isterseniz" der.

Evlad Zafer iskelet halindeki babasını sırtlayıp, muayene masasına yatırır. “Doktor bey, babamı muayene edip, tedavi etmenizi rica ediyorum” der. Hasta gırtlak kanseri ameliyatlısı olduğu için konuşamamaktadır. Sadece parlayan gözleri ve ümit bekleyen ellerini kaldırarak yakarmaya çalışır. Hasta, kendisini muayene edişimden sonra, ağızından çıkacak sözü ve yüzümün ifadesini heyecanla beklemektedir. Ben olumsuz konuşmayı sevmediğim için “Allah’tan ümit kesilmez, elden geleni yapmaya çalışınız” dedim. Bu arada yakınımnda muayenehanesi olan bir nöroloji uzmanı arkadaşımın da yardımını rica ettim. Muayeneden sonra sayın meslektaşımınla birlikte bir tarafa çekilip konsültasyon sonucunu görüştük. “Ağabey, yapılacak bir şey yok, adamcağız zaten son günlerini yaşıyor, ümitsizim” dedi ve muayenehanesine döndü. Hasta ümitle parlayan gözlerini bana dikti ve iyi haber bekliyordu. Hastanın yanına gidip “Elden geleni yapaalım; ihtiyaç halinde bir hafta veya 15 gün içinde haberleşelim, gerekirse görüşelim” dedim ve hastaya bir iki iğne yaptım, reçete düzenledim. On gün sonra oğul Zafer babasını sırtına almış, muayenehaneme tekrar getirdi.

Adamcağız parlayan gözleriyle ümit içinde ellerini uzatıyor, iyi haber bekliyordu. Böyle üç dört sefer geldikten sonra, verilen serum ve ilaçların etkisiyle hasta biraz toparlanmıştı. Ama hâlâ oğlunun sırtında getiriliyordu. Aradan takriben iki ay geçtikten sonra oğul Zafer muayenehanemin ikinci giriş kapısına gülererek geldi ve neşe içinde gözlerime baktığında “Baban nasıl?” diye sordum. “Doktor bey, babam iyi oldu, işte yürüyerek geliyor!” dedi. Hasta yürüyerek gelip boynuma sarıldı. Çok mutluydu. Tabiidir ki ben de çok sevindim ve mutlu oldum. Hastaya uygun bir reçete düzenleyip uğurladım.

Aradan birkaç yıl geçti. Hastanın durumunu merak ediyordum. Bir pazar günü, eşim ve arkadaşımız olan bir çiftle Yalova Tavşanlı beldesindeki Zafer Demiraslan’ın “mucize hasta” olan babasını görmek üzere yola koyulduk. Konuyu bu arkadaşlar da biliyor ve merak ediyorlardı. Beldeye vardığımızda Zafer Başkanı sorduk, bir düğünde olduğunu, nikâh kıydığını söylediler ve sonra haber iletiler. Bir saat sonra mucize hastayı görmek üzere, oğluyla birlikte Marmara Denizi kenarındaki bahçesine gittik. Adamcağız bahçesinde çalışıyordu. Bizi görünce bahçe duvarlarından atlayarak yanımıza geldi ve boynuma sarıldı. Telaşla gidip topladığı çiçeklerden buket yaparak hanımlara verdi. Bize de ağaçtan topladığı papaz eriklerini getirdi, afiyetle yedik.

Bu hastanın öyküsü hekim olarak çalışma, özveri ve sevginin, hiçbir zaman hiçbir şeyden ümit kesmeden mücadele etmenin gerekli olduğunu öğretti.

Aysel

Yıllardan 1970. Bursa SSK Hastanesi'nde çalışırken, Gemlik Sunğipek Fabrikası sırtlarında kaza geçirmiş, üzerine gazete kâğıdı örtülüp bırakılmış, esmer, 1.50 boylarında, 30-35 yaşlarında, koma halinde bir vatandaş acil olarak getirildi. Nefes alıyordu fakat hiçbir diyalog kurulamıyordu.

Hasta takriben bir ay süre ile koma halindeyken hastanede tarafımızdan takibe alındı ve bacağındaki parçalı kırık nedeniyle genel durumunun düzelmesi beklendi. Takriben 45 gün sonra hastada canlanma belirtileri görülüp diyalog imkânı kurulunca sağ bacağındaki (femur) parçalı kırığı nedeniyle geç de olsa ameliyata alındı. Genel narkoz altında ve takviyeli hemşire, hastabakıcı yardımıyla ameliyata başladık. Üç parça halinde kırılmış olan sağ femur bu süre içinde kal teşekkülü ile düzensiz olarak yapışmalar göstermişti. İyice sertleşmiş kemik parçalarını güçlü periost sıyrıcılar ve ekartörler yardımı ile mobilize etmeye çalışırken ortada olan 25 santim uzunluğundaki ana kemik parçası bulunduğu yerden 3 metre mesafeye fırlayarak ameliyat sahasını terk etti.

Buyurun seyre sayın seyirciler!.. Ameliyat ekibi ve ameliyatı izleyenler buz kesildi, mutlak bir sessizlik ve şaşkınlık içindeyken ben de ameliyat sorumlusu Opr. Dr. olarak kısa bir şok geçirdim fakat sahanın kumandanı olarak acilen karar vermek zorundaydım. O sırada gözüme ilişen sevimli ve şakacı hastabakıcımız Lokman Efendi'ye hiçbir şey olmamış gibi: "Lokman, şu meret kemik parçasını yerden al getir" dedim. Üzerimizdeki şok henüz geçmemişti ama bir şeyler yapmak zorundaydım. Bu mübarek kemiği oksijenli su, tentürdiyot, zefiran ve serum fizyolojik ile aklımızın erdiği tüm özen ve dikkati göstererek temizledikten, tüm kemik parçalarını asker gibi dizdikten sonra metal çivilerle tespit ettik. Tabii tüm ameliyat alanına antibiyotikler boca ettik.

Ameliyat bitti, herkes buruk bir şaşkınlık, merak ve sevinçle karışık beklenti içinde ameliyat sahasından ayrıldı.

Alışılmadık bu olay sıkı takibe alındı ve bu gariban hastanın postope-

ratif bakımı kusursuz seyretti ve yarası perprimum (komplikasyonsuz) ve gül gibi parlak şifa buldu.

Takriben bir hafta sonra evinde takip edilmek üzere taburcu edildi. Bu gariban hastamız Aysel, 2 ay sonra baston yardımıyla yürümeye başladı.

Konunun sıcaklığı daha üzerimizdeyken, 2 yıl sonra, Bursa Kanalboyu'nda inşatta çalışan işçilere yiyecek bir şeyler almaya o semtteki pazara gittim. Arkamdan ceketimi çeken ve paslı dişleriyle gülücükler atan Aysel “Doktor Refik Bey, işte yaşıyorum, canlandım. Allah sizden razı olsun!” diye boy-numa sarıldı ve hasret giderdik.

Hekimlik hayatımızda rastladığımız bu sürprizler insana verilen emek, sevgi ve özverinin unutulmayacak büyük bir ödülü olarak hafızamızda iz bırakmaktadır. Ne mutlu ki hekim olarak insanlara sevgi ve özveri dolu hizmet etme şansına sahibiz.

DR. ÜLKÜ BALBAN

Göğüs Hastalıkları ve Tüberküloz Uzmanı

1943 yılında Konya'da doğdu. 1970 yılında İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. Göğüs hastalıkları uzmanıdır. Emeklilikten sonra Akupunktur uzmanı oldu (2003).

Ben meslek hayatımı üç döneme ayırabilirim. Anılarım bu üç döneme ait olacaktır. Çünkü yurdum insanı aynı olsa da ortam değişik, şartlar değişik, zaman değişiktir.

1- Seydişehir (Konya) Alüminyum Tesisleri:

Pratisyen hekimlik dönemi (1970-1976)

Hastalık durumunda; personel, mühendis ve ailelerine bakmak, 7000 işçinin işyeri hekimliği ve koruyucu hekimliğini yapmak, işçi ve memurun işe giriş muayenelerini yapmak görevimdi. (Ankara Hıfzıssıhha'dan eğitim almıştım.)

2- U.Ü.T.F. Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Dönemi (1981-1995)

3- SSK Bursa Hastanesi Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Dönemi (1981-1995)

Çalışma hayatı sürprizlerle, kaprislerle ve gerginliklerle dolu oluyor da insanlarımızın iyi niyet, sevgi, saygı görmelerine rağmen neden olumsuz davrandıklarını anlayamıyordunuz. Seneler içinde anladım ki; onların güven duyguları yoktu, ev huzurları, aşları, işleri yoktu. Hayat zor geliyordu. Öfkeliydiler ama nedenini bilmiyorlardı. Eğitimsizdiler, kitap ve gazete okumuyorlardı. Bencildiler, kuşkucuydular. Haksızlıklara benim kadar direnemiyorlardı. Kolayca parlıyor, kolayca sinirleniyor, sorgulamıyorlardı. Babaları kucağına alıp sevmediği için S. Demirel'e "BABA" deyip peşinden koşuyorlardı.

Kadınlar erkeklerini kaybetmek istemiyorlardı ama aşkla da sevmiyorlardı. Sırası geldiğinde komşularının sözlerine, düşüncelerine, hatta teşhislerine sizden fazla önem veriyorlardı.

Tüm gerginlikler bundandı.

Olan bitenden kimse sorumlu değil. Değişim esastır. Zaman her şeyin ilacı olacaktır.

“Doktorumu Gömücem!”

SSK Hastanesi, poliklinikteyim. Yaklaşık bir senedir tedavi ettiğim kadın kontrole geliyor. Soluk benzi düzelmiş, kilo almış, yepyeni biri olmuş. Gözüme elma yanaklı, kiraz dudaklı görünüyor, seviniyorum. “Nasıl şimdi?” diyorum. “Komşular vay bu kadın ölücek diyorduk, nasıl oldu da dirildin dediler. Ben de onlara çok iyi, daş gibiyim, doktorumu gömücem dedim” diyor.

Kumanda Veremiyormuş!

SSK: Plörezili kadını hastaneye yatırıyorum, sıvısını alıyorum rahatlıyor. 1 yıl tedavi görmesi, en az 3 hafta yatması gerekiyor. Bir hafta sonra taburcu olmak istiyor. “Neden?” diyorum. “Buradan çocuklara kumanda veremiyorum, ondan” diyor.

Aminogodun İğnesi!

SSK: Acile çağırılıyorum. Pratisyen hekim, “Sizlik bir hasta” diyor. Adamı tanıy gibiyim. Koah bulguları var. Karnesinden bir sürü ilaç kullandığını anlıyorum. EKG çekiliyor, kardiyak bir sorunu yok. “Siz zaten tedavi görüyormuşsunuz. Sabah polikliniğe gelin, ilaçlarınızı yazarız” diyorum. Adam muayene masasından inip yaklaşıyor. Kısık sesle, “Affedersiniz, aminogodun iğnesinden yazar mısınız?” diyor. (Aminocardol demek istiyor.)

Çomakçı!

SSK: Poliklinikteyim. İçerisi çok kalabalık. Genç adam nefesinin daraldığını söylüyor. Dinliyorum, spastik bronşit bulguları var. Yaptığı işle ilgisi var mı diye düşünüp, “Ne iş yapıyorsun?” diyorum. “Uludağ’da çalışıyo-

rum” diyor. “Orada ne yapıyorsun?” diyorum. “Adamların ...tüne çomak veriyorum” diyor. Herkes gülüyor.

Son Nefes

SSK: Nöbetten sonraki akşam evdeyim. Ne zamandır görmediğim ablamları yemeğe çağırıyorum. Toplam dokuz kişiyiz. Uzun masayı hazırlıyorum. Koşuşturup yemekleri hazır ediyorum. Misafirler geliyor. Masaya oturuyoruz. Yemekten bir lokma almadan telefon çalıyor. Telefondaki, nöbetçi klinik hemşiresi. “41 numaradaki pnömokonyozlu hastanın durumu çok kötü. Doktor bey baktı, ilaç verdik ama o sizi istiyor, agoniye girmek üzere. ‘O gelmeden ölmem’ diyor. Ne yapalım?”

Her şeyi bırakıp arabaya atladığım gibi hastaneye gidiyorum. İçeri girince, kapıya baktığımı görüyorum. Karısı yanında: “Aman doktor hanım, ne olur bir şeyler yap, tutturdu ölücem diye” diyor. “Ne oldu Asım Bey, nasılsın?” deyip elini tutuyorum. Adam besmele getirip son nefesini veriyor.

“Telgrafla da Olur!”

Fakültede acil nöbetçisiyim. 16 yaşlarında, karnı kocaman bir kız getirdiler. Yanında siyah elbiseli, öfkeli iki adam vardı. “Bunun neyi var?” dediler. Muayene ettim. Karnında sert kitleler var. “Evli mi?” dedim. Tespihlerini oynatarak, “Ne evlisi be!” dediler. “Yukarı muayeneye gidecek” dedim. Kadın Doğum’u aradım. Dr. Ahmet Doğan nöbetçiymiş. “Gelsin” dedi. Onlarla birlikte ben de yukarı çıktım. Kız ağlıyor ve çok utanıyor. Ona sakin olmasını, her şeyin hallolacağını söylüyorum. Biz muayene odasına giriyoruz. Adamlar dışarıda kalıyor. Dr. Ahmet Doğan muayene masasında elle karın muayenesi yapıyor ve tahta aletle çocuk kalp seslerini dinliyor. “Kızım sen 7-8 aylık gebesin” diyor. Kız ağlıyor. Dışarı çıkıyoruz. Dr. Ahmet Doğan adamlara, “Kız 7-8 aylık gebe” diyor. Adamlardan biri, “Nasıl oluyor doktor bey!” diyor. Dr. Ahmet Bey de, “Nasıl mı olur? Telefonla olur, mektupla olur, hatta telgrafla da olur” diyor. İçeri giriyor. Adamlar kızı iteleyerek götürüyorlar.

Ca

SSK Hastanesi. Klinikte 32 yaşında, küçük hücreli Ca'den Bekir yatıyor. Vizitte yüzüne bakamıyorum. Bir şey soracak diye ödüm kopuyor, üzülüyorum. Öğlen arası karısı yolumu çeviriyor, yanında 4-5 yaşlarında oğlu var. Kocasının nesi olduğunu soruyor. Tespit edilmiş olduğu halde, alıştırmak için ıkına sıkına, “Ben onda Ca düşünüyorum” diyorum. Gözüm de doluyor.

“Ben de onun niye ağrısı geçmiyor diyordum” diyor. “Sen de üzülme, Allah ne derse o olur” diyor, çekip gidiyor.

Ben kalakalıyorum.

“Bana Ne Yapicek?”

SSK Hastanesi, Bursa. Sabah viziti için odalardan birine giriyorum. Benim şişman hastanın şişman karısı, yan yataktaki zayıf adamın yanına kıvrılmış yatıyor. Hemşire, kadını uyandırıyor. Gözleri kızarmış, başörtüsünü yerleştirerek ayaklarını yere indiriyor. “Neden tanımadığın adamın yanına yatıyorsun?” diyorum. “Aaa ne vaa? Şuncacık adam bana ne yapicek? Onna 15 gündür danışıyoz” diyor.

Hep Boncuk Takıyormuşum!

SSK Hastanesi, Bursa: Vizit odalarının birindeydim. Yatan fakat tanımadığım bir kadın, elini beyaz gömleğimin cebine soktu. Elimi attım, 5 lira gibi bir şey. “Ne oluyor hanım?” dedim. “Sen de kızım hep boncuk takıyon, hep boncuk. Biraz ekleştir de altın al, undan koydum. Bizim teze gelinlerin elleri hep dolu” dedi.

Parayı iade ettim.

Acil

SSK Hastanesi: Gözüm hastalandı, kapattılar. Üç gün raporluyum. Muayenehaneye de gitmedim. Saat 20.00 civarı kapı çalındı. Bir kadın ve yanında yaşlı annesi var. Çarpıntısı varmış, nefesi daralıyormuş. Muayene etmemi istiyorlar. Durumumu anlatıyorum, ısrar ediyorlar. Acil diyorlar. O gün İç Hastalıkları Uzmanı Dr. Hülya Hanım'ın nöbetçi olduğunu hatırlı-

yorum. “Acil’e gidin o zaman. Dr. Hülya Hanım nöbetçi, o çok iyi bakar” diyorum. “Yok, biz Ülkü Balaban’a (!) muayene olmak istiyoruz” diyorlar.

HASTA ÖYKÜLERİ

Seydişehir Alüminyum Tesisleri (1970-1976)

Belma Hanım’ın Öyküsü

Belma Hanım servise geldi. Bir mühendisin karısı. Uzun uzun dinledim. Çok kederli. “Ne olur bana yardım edin” diyor.

Bana ne olur yardım edin” diyor.

Beş yıldır evli imiş. Çocuğu olmamış. Âdeti birkaç kez gecikmiş, Konya ve Ankara’da jinekologlara gitmiş. Test yapılmış. Negatif çıkmış. (Gebelik testi yeni çıkmıştı, bizde de vardı.) Kanda Gonadotropin hormon tayini yapılamıyordu. “Âdetlerin psikolojik olarak gecikiyor, buna yalancı gebelik denir dediler. Ama nasıl olur, benim belim de kalınlaşıyor” dedi.

Onun yüzünden, gözlerindeki nemden çok etkilendim. Anne olmayı ne kadar çok istiyordu. Bir daha aynı durum olursa bana uğramasını söyledim.

Tekrar geldiğinde, “Bir buçuk aydır temizim” dedi. (Halk mensesse kirlenmek diyor.)

Test yaptık, negatif çıktı. “Gebe olabileceğiniz ihtimalini unutmuyorum, belki de bebek daha tutunamadan bir şey oluyor, düşük yapıyorsunuz” dedim. Tabii ki bu bir ihtimaldi. Umutlandı, heyecanlandı. “Şimdi gidin, evinizde yatak istirahati yapın. Ağır işler yapmayın, eşinizle daha az beraber olun, hâlâ âdetiniz yoksa bir ay sonra tekrar gelin” dedim.

Bir ay sonra tekrar geldi. Test yaptık, gene negatif çıktı. “Şimdi ne yapacağız ah doktor hanım?” dedi.

Tepelerde bir yerde sıcak su fişkırان bir gölet vardı. Ağaçlar, tavşanlar, kuşlar, hatta tilkiler vardı. Kurbağalar vıraklardı.

“Eşiniz Ilıca denen yere gitsin, iri bir erkek kurbağa yakalasin, bize getirsin. Onu bir iki gün burada tutacağız, hazır olunca idrarınızla onda test yapacağız” dedim. Erkek kurbağanın parmaklarındaki vantuzları tarif ettim.

İki gün sonra eşi kutu içinde erkek kurbağa ile geldi. Kocaman bir yeşil

kurbağa idi. Laboratuvarda beklemeye aldık. Ancak kurbağa kıyameti koparıyordu. Gelen gidenler “Bu da ne?” diyorlardı.

Hemşire Çiğdem Hanım’ın kocası idarede çalışıyordu. Bir sabah geldi, “Aman doktor hanım, Dursun söyledi, idare karışmış, gene bu doktor hanım ne yapıyor, laboratuvarda kurbağa besliyor diyorlarmış, şimdi ne yapacağız?” dedi. “Otur bekle” dedim. Bir iki saat sonra, bağlı olduğum müdür kapıda belirdi. “Bu şaklabanlık da nedir?” dedi. Anlattım. “Elinizde test var, yapsanız” dedi. “Test iki kere negatif çıktı efendim” dedim. “E o zaman bırakın gitsin, demek ki gebe değil” dedi, çıktı gitti. Ben de aldırmadan kurbağayı beklettim.

Belma Hanım idrarını getirdi, ben de kurbağanın sperm kesesine enjekte ettim. Yarım saat sonra hayvanın kloakından aldığım idrarı mikroskopta inceledim. Spermiler koşuşuyordu.

Çılgına döndüm ve “Gebesin!” diye bağırdım.

Konya’daki jinekologuna gitmesini, durumu anlatmasını, tavsiyelerini almasını söyledim.

Sonuçta doğuma kadar yatak istirahati yaptı, bazı ilaçlar kullandı. Hemşirem evine gidip enjeksiyonlarını yaptı. Nur topu gibi bir oğlumuz oldu. Adını Murat koydular.

Bilip inandıklarımız bazen yanılır, bazen de doğru yolu gösterir.

Kadir Bey’in Öyküsü

İşyeri hekimliği görevi için 15 günde bir fabrikayı karış karış gezerdim. Bir gün kostik çözüm ünitesine girdiğimde keskin bir koku ve buharlaşma gördüm. Göz gözü görmüyordu. Sıralı olarak duran varillere alttaki kapaktan sıcak su gönderiliyor, çözünen kostik aşağı depolara iniyordu. Variller yük boşaltılırken bazı yerlerinden patlamış oluyordu. Sıcak suyla eriyen kostik bu deliklerden buhar halinde havaya karışıyordu. İşlemi hemen durdurdum.

İşçilerin ellerinde kocaman lastik eldivenler, ayaklarında çizmeler vardı. Çoğu verilen maskeleri takmamıştı. Açık kalan yerlerinde egzamalar vardı.

Gözüme kenarda duran, 40-45 yaşlarında, elleri belinde, körük gibi soluyan çelimsiz biri ilişti. Muayenelerini yapıp raporumu yazdıktan sonra, onu bir kenara çekip, “Bak, sen bu varilleri yukarı kaldırırken zorlanıyor musun?” diye soruyorum. “Yooo” diyor. “Ama ben görüyorum, senin nefe-

sin daralıyor. Kalp kapağının birinde aşırı yetmezlik var (mitral yetmezlik), ayrıca bronşitin var.” “Didileedi” diyor. “Ee tamam işte, nefesin daralıyor!” “Yooo!” diyor gene. (Daha sonra onu numaraya getirip işten alacağımı düşündüğü için öyle söylediğini öğreniyorum.) Onu servisine alıp getir götür işlerinde kullanmayı düşünüyorum. “Daha hafif bir işte çalışmak ister misin?” diyorum. “İyi bele” diyor.

Onu orada bırakıp idareye gidiyorum. Raporumu sunuyor ve Kadir Bey’den bahsediyorum. Müdürüm, “Siz gelmeden önce araştırmadan, çevre köylerde ve kasabalardaki işsizleri düz işçi olarak aldık. Ondandır. Gittiği yere kadar gidecek, öyle her istediğinizin yerini değiştirirsek?” dedi. Eve geldiğimde eşime anlattım. “Sen ısrar et, bir süre sonra razı olurlar” dedi. Gece gözüme uyku girmedi ve soluyuşları, çomak parmakları gözümden gitmedi.

Bir süre sonra onun bizim servise geçmesi için yazdığım “hafif iş” raporu imzalanıp bana geldi. Sağlık memuru Sırrı Bey’i kostik ünitesine gönderip durumu bildirdim. “Yarın bizim servise gelip ayak işlerinde çalışacaksın de” dedim. “Eyvallah abi” diye cevaplamış.

Ancak üç gün işe gelmedi. Adresini buldurup sağlık memuru Sırrı Bey’i kasabaya evine gönderdim. “Muhakkak bir şey oldu” diyordum.

Kapıyı Kadir Bey aralamış. Pijaması, yün çorapları ve yün pantolonu ile dikiliyormuş. Şaşkın şaşkın “Ne var ağabey?” demiş. Sırrı Bey “Beni doktor hanım gönderdi, neden işe gelmedin, hasta falan mısın?” demiş. “Yohh, ben kadının emrinde çalışmam, ondan!” demiş.

Sonra işe geldi ve çok sadık davrandı. Ben de hiç yüzüne vurmadım. Demek ki hayatta kimseye güvenmemişti, onu yanımda çalışarak yenecekti.

Müteahhit Firma İşçilerinin Hikâyesi

Kasabada 4 doktor vardı. Bir genel cerrah, bir hükümet tabibi, bir SSK doktoru pratisyen hanım, bir de ben. O sıralar idare ile anlaşmazlığım nedeniyle istifa etmiştim. SSK doktoru hanım da hâkim olan eşi tayin olduğu için gitmiş, poliklinik boş kalmıştı. SSK’dan 2 ay süre ile yeni tayin olana kadar polikliniğe bakıp bakamayacağım soruldu. Kabul ettim, kasabada çalışmaya başladım. Mekân iki oda ve bir tuvaletten ibaretti.

Üç dört gün sonra akın akın ishal vakası gelemeye başladı. Sağlık memuru ve ben sadece para kâğıdı açıp deftere kaydetsek bile yetişemez

durumda idik. İlk günden sonra daha da çoğaldılar. Ateşleri çok yüksekti. Olayı iyi anlamak için tuvalete gazete kâğıtları koydurdum. Oraya örnek bırakmalarını istedim. Tamam deyince tuvalete gidip bakıyordum. Hemen hepsi kanlı idi. Vizite kâğıtlarını inceleyince hepsinin aynı firmada, bizim fabrikanın sahasında çalıştıklarını öğrendim.

İşçilere istirahat açıp ilaçları verdim, tuz ve şeker attıkları sıvıyı bolca içmelerini öğütledim.

Çıkışta ambulansa bindim, barındıkları yere gittim. İnşaat tahtalarından yapılmış ranzalar, tahta masalar üstünde kuru ekmekler, pis tabaklar, yerde aygaz tüpü ve çaydanlıklar vardı. Yer topraktı. Tuvalet derme çatma bir çukurdu. Su, bidonlara depolanmıştı. Duvarlar yer yer naylondan yapılmıştı. Hastalar serilmiş yatıyorlardı.

O günlerde Sağlık Bakanı Türkan Akyol'du. Ona bildirmeye karar verdim. Postaneye gidip bir telgraf çektim. "Burada dizanteri vakaları var" dedim, acele çözüm istedim.

Ertesi gün poliklinik yaparken iki jandarma karşıma dikildi. "Kaymakam bey sizi emrediyor" dediler. "Acaba neden?" dedim. "Bilmiyoruz" dediler.

Aşağıya indik, askeri cipe bindirildim. İki yanımdaki jandarma ile Kaymakam'ın odasına gittim.

Beni karşılayıp oturttu. Ayakta iki orta yaşlı adam bekliyordu. Kaymakam bana: "Kızım sen ne işler yapmışsın?" dedi. Durumu anlatarak, "Eğer bir düşüncen oluştu ise önce bana bildirmen gerekirdi, işleri karıştırdın. Şimdi bu doktor beyler seninle gelecekler, iddianı kanıtlayacaksın, onlar Konya SSK Hastanesi'nden geldiler. Bakalım koyduğun teşhis doğru mu?" dedi. "Bir daha da böyle şeyler yapma" diye ilave etti. Oturduğum yerden ona ve ayaktaki uzman doktorlara şaşkın şaşkın bakıyordum. Kaymakam devam etti: "Yalnız cesaretine de hayran kaldım hani, sen kimin kızıydın bakayım?" "Bir öğretmenin" dedim.

Ayaktaki doktorlar oraya kadar geldikleri için çok kızgındılar. Gecikmeden bana çıkışmaya başladılar. "Elinizdeki steteskopla ve tansiyon aleti ile her teşhisi koyacağımızı mı sanıyorsunuz siz? Sevk etseydiniz efendim, bu kadar da olmaz!" dediler. "Salgını gözümle gördüm ben" dedim. "Ateşlerini takip ettim ve bu karara vardım. Muhakkak dizanteri çıkacak, ya basilli, ya amipli olacak" diye ısrar ettim.

Kaymakamın arabasıyla şantiyeye gittik. Yolda doktorlarla hiçbir şey

konuşmadık.

Hastalar ateş içinde serilmiş yatıyorlardı. Birkaçının ateşi düşmüş, 10-15 kadarı da yüksek ateşli idi. Besi yeri olan petri kutularını çıkardılar, taze örnekler aldılar, gittiler.

Birkaç gün sonra Kaymakam aradı. Hastalığı devam edenleri Konya SSK'ya sevk etmemi istedi. Basilli dizanteri çıktığımı bildirdi. Ardından ilgili yazıyı bana gönderdi.

Doktorlarla niçin konuşamadığımızı hiç anlayamadım.

Şantiye karantinaya alındı ve temizlendi.

U.Ü.T.F. İhtisas Dönemi (1976-1982)

13 Yaşındaki Faruk'un Hikâyesi

Acil'de 1 ay süren nöbetler tutuluyor. İki kişi dönüşümlü olarak nöbetçi oluyorlar.

12 Eylül öncesi günler. Gece sokağa çıkmak çok tehlikeli. Eski fakülte binası Eğitim Enstitüsü'ne çok yakın. Geceleri silah sesleri duyuluyor, çok sayıda yaralı geliyor. Nöbet değiştiren sağlık personeli evine giderken çalırları siper ederek korunuyorlar.

Acil'de bizim klinikten arkadaşım Dr. Mine Berkoğlu var. Ben de klinik nöbetçisiyim. İşlerim bitince yardım için Acil'e indim. Çok kalabalıktı.

Köşede pardösüsü üstünden dökülen, avurtları çökük bir kadın, oğlunun omzuna elini koymuş bekliyordu. Çocuğun eli yüzü, giysileri kapkara kirli, belli ki tamircide falan çalışıyor. O da çok zayıf, yüzünü buruşturuyor.

Sedyelerde adamlar, kadınlar yatıyor. Serumlar takılıyor, tansiyonlar ölçülüyor, tahliller yazılıyor. Biri gidiyor, biri geliyor.

Çocuğun annesi bize “Doktor hanım, bize de bakar mısınız?” dedikçe, biz “Sen biraz bekleyiver, bak bu daha acil” diyoruz.

Neyse, bakma sırası geliyor, “Neyiniz var?” diyoruz. Oğlunu göstererek, “İşten eve gelirken yolunu çevirmişler, sağcı mısın solcu musun demişler, bu da ben bilmem deyip arkasını dönünce bıçak saplamışlar” diyor. “Al sana öyleyse! demişler” diye ilave ediyor.

“Bıçak nerede?” deyince çocuğun sırtını çevirdi, kirli fanilayı sıyırdı. Ne görelim? Eni 4 cm kadar bir bıçak, toraks 4-5 omur hizasında dibine kadar girmiş duruyor. Hafif kanama var. Bıçağın kabzası yok. “Nerede?” dedik.

“Önce Devlet Hastanesi’ne gittik, çıkarmaya çalıştılar, koptu, biz de buraya geldik, siz çıkarabilir misiniz?” dedi.

Çocuğun nasıl ayakta durabildiğine şaşarak telaşla Doç. Dr. Ayhan Özdemir’i aradık. Acillerde çok atik davranan, emeğine hiç acımayan bir kişiydi (GKDC). 15 dakika içinde takkesiyle ve yeşilleriyle Acil’e geldi. Faruk ile yukarı ameliyathaneye çıktılar. Bize de “Kan bulun çabuk” dedi.

Anneciğini oturtup bir çay söyledik, onu nasıl böyle beklettik diye içimiz içimize sığmıyordu. Kadın habire “Kurtulur mu doktor hanım?” diyordu. Beş ünite kanı hazırlayıp gönderdik. Saat 22.00 civarı ben de Acil’i bırakıp ameliyathaneye çıktım. Ayhan Hoca toraksı açmış, içeri inceliyordu. Bana “Gel gel de bak” diye bağırdı. Bıçağı gördüm. Th 5 civarından içeri girmiş, aortu diseke etmiş (sıyırmış), mediasten boşluğunda sivri ucu ile yatmış uyuyordu. Hiç kan akmamıştı. Onarıldı, kapandı. Olay bir mucize idi. Dahası, anne de bir mucize idi. Çok yaşasın, sağ olsun. Bize sağduyunun ne olduğunu göstermiş oldu.

Faruk’u sonra klinikte ziyaret ettim. Çarçabuk toparladı, iyileşti. Terte-miz yüzü ve giysileri ile taburcu oldu. Allahaismarladık’a geldi.

Bu olayı ne zaman hatırlasam, Orhan Veli’nin “Bizim Gibi” adlı şiirini duyar gibi olurum:

Arzulu mudur acaba
Bir tank, rüyasında
Ve ne düşünür tayyare
Yalnız kaldığı zaman?

Hep bir ağızdan şarkı söylemesini
Sevmez mi acaba gaz maskeleri
Ay ışığında?

Ve tüfeklerin merhameti yok mudur
Biz insanlar kadar olsun?

SSK Bursa Hastanesi Dönemi (1981-1995)

M. Kahraman'ın Hikâyesi

Koah ve mitral stenozu var. Kâh Göğüs Hastanesi'ne yatıyor, kah dahiliyeye. Zaten yataklar iç içe. Açık kalp ameliyatı olup kapağının değiştirilmesi lazım.

Bu sefer benim hastam. Çok tıkanıyor. Dr. Hülya Aksoy (İç Hast. Uzm.) ile sık sık konsülte ediyoruz.

Boyu ufacak, 1.50 ya var ya yok. Kol ve bacakları çocuk ölçülerinde. Gözler yeşil, saçlar dimdik ve sarı. Hastanenin GKDC'den iki imza ile konsültasyon istiyoruz. "Yaşı 48 olup 3 yaş geçtiği için ameliyat olamaz, tıbbi tedavisi uygundur" deniyor.

O bize habire "Çaresi yok mu, ameliyat olup kurtulamaz mıyım?" diyor.

Bir de Haydarpaşa Göğüs Cerrahisi'nin fikrini alalım diyoruz. Hülya Hanım ile çift imzalı sevk yazısı hazırlıyoruz. Taburcu olup kâğıtlarını alıp gidiyor. Birkaç gün sonra ben hemşire odasında son vizitlerimi yazarken içeri gölge gibi süzülüyor. Elindeki kabarık kâğıt tomarını uzatarak, "Geldim doktor hanım" diyor. Açıp okuyorum. Haydarpaşa Göğüs Cerrahisi'nin bize cevabı şu: "Hastaya ameliyat gerekmektedir, ancak hasta *ameliyati kabul etmediğinden* tedavisi düzenlenip sevk edilmiştir" deniyor (o yıllarda sevk işlemi çok uzundu). Doktor yazar beklersin, başhekimde beklersin, karantinada bekler, veznede bekler, şubeye gider beklersin. Sonra otobüsle İstanbul'a gider, karşıya Fındıklı'daki şube müdürlüğüne gider beklersin. Oradan hastaneye gider bekler, muayene olur, ameliyatı kabul etmez, tekrar aynı yollardan geçip karşıma gelirsin. Ona aynen, "Bu nasıl iştir yahu, siz hiç kendinize soru sormaz mısınız kardeşim? Sen buradan giderken ameliyat olacağımı biliyor ve istiyordun. Ne oldu peki?" dedim. "Eee ne bileyim ben? Yekten yüzüme ameliyat olucan deyince korktum zahar. Yüzüme karşı söyledi doktor hanım" diye cevapladı. "Al kâğıtlarını git, istirahatın bitince git işbaşı yap" dedim. "Bu nasıl iş annamadım!" dedi. Ben de "Valla ben de anlamadım" dedim. Gitti.

Köylü Kadın ile Köylü Adamın Hikâyesi

Muayenehanedeyim. Bir kadın bir erkek köylü geldiler. Adam başlığımı

sıyırdı. Yüzü güneşten kapkara, tepesi saçsızdı, bir yumurta gibiydi.

Kadın için gelmişler. Öksürüyor. “Çok yere gittik kimse anlamadı” dediler. Filminde birbirine az çok benzeyen küçük yuvarlak lekeler var.

Kadın susuyor. Adam ben filmlere bakarken habire “Hiç bi yede bişi annamadııaa” diyor.

Metastas olabilir mi diye düşünüyorum. Muayene ediyorum, bir bulgu yok. Habire öksürüyor. “Başka hastalık geçirdin mi?” diye soruyorum. Kadın “Rahmimi aldııaa” diyor. “Neden” diyorum. “Bilmiyoruz” diyorlar. “Kolunu kesseler niye kesiyorsun doktor demeyecek misiniz? Neden sormuyorsunuz?” diyorum. “O zaman sorardık” diyorlar. Bir sürü laftan sonra “Hadi şimdi gidin, ameliyat olduğunuz devlet hastanesinden raporunuzu alın getirin” diyorum.

Aradan 15 gün geçiyor. Kocasını geliyor. Takkesini sıyırınca tanıyorum. “Hani raporu getirdin mi?” diyorum.

Raporu bulamadığını anlatıyor.

“Biz onu almışık, eve götürmüşük, dolaba koymuşuk, sonra çocukıaa atmışlar, bize söylememişler, biz de eve göttük gittik” diyor. “Ama sana; esas gelişim sana, şu: Sen uğun bizi haşladın niye sormadınız diye. Bu kafam hep çatladı, niye sormadık diye, sonunda buldum” dedi. Ayakta duruyordu. Bir adım daha yaklaşıp masaya tutundu. (Vecize gibi bir şey söyledi. Ben de unutmadan hemen önümdeki kâğıtlara yazdım.)

“Biz sormayız,

Çünkü anlamayız.

Anlasak da aklımızda tutamayız.

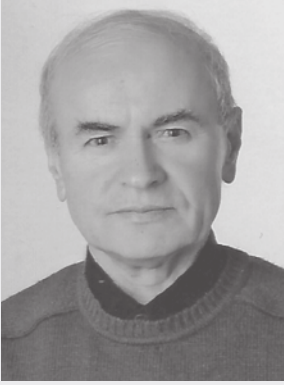
Onun için hiç sormayız.”

Sonra bir adım geri çekildi, dönüp kapıya yöneldi.

“Hadi allasmaladık. Sana eyi günlee.”

Arkasından seslendim. “Senin hanım ne olacak?”

Çıkarken, “Uda ööle duruversin” dedi.

DR. MUSTAFA YEŞİL

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı

1943 yılında Bulgaristan'ın Koşukavak ilçesinde doğdum. 1950 yılı sonunda Türkiye'ye göç ettim. İlk ve ortaokulu Söğüt'te bitirdim. Bolu'da yatılı öğretmen okuluna devam ederken Ankara Yüksek Öğretmen Okulu'na seçildim. Ankara Fen Fakültesi'nden FKB sertifikası ile özel bir fırsattan yararlanarak tıp fakültesine Hacettepe'de 2. sınıfa başladım. Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin ilk öğrencilerinden biri olarak Erzurum'a gittim. Oradan çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanı olarak ayrıldım, Kars'ın Iğdır'ında muayenehane hekimliğine başladım. 1976 yılı sonundan beri mesleğimi Bursa'da sürdürüyorum. SSK ve Devlet Hastanesi'nde görevlerim oldu. Bursa'da 32 yıl muayenehane hekimliği yaptım. Halen özel sağlık birimlerinde mesleğime devam etmekteyim.

Uzak Köyde Kızamık Salgını

Yıl 1971, aylardan ocak ya da şubat. Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Bölümü'nde asistanım. Görev yerim Erzurum'un 40 kilometre doğusunda, Hasankale (Pasinler) ilçesine bağlı Yastıktepe köyü (eski adı Ketvan). Tıp öğrencilerinin halk sağlığı stajı; sağlık ocaklarında iki ay süre ile çalışmalara katılarak ve kalk sağlığı konusunda kişilere verilmiş bir konuyu araştırarak yapılmakta. Öğrenci sonuçta küçük çaplı bir bilimsel yazı hazırlayarak sınava girmekte. Ben de öğrencilere rehberlik yapmaktayım.

Hasankale bölgesinde Sağlık Bakanlığı'nın dört adet sağlık ocağı, Tıp Fakültesi ile anlaşmalı olarak sağlık ve eğitim hizmeti vermekte. Hocamız,

rahmetli Prof. Dr. Rahmi Dirican. Sağlık ocağında tüm personelin ve stajyer öğrencilerin lojmanları var. Halk ve öğrenci eğitimi neredeyse gece gündüz sürüyor. Bölgedeki 18 köyün sağlığından sorumluyum. Aşılar, gebe takipleri, hasta takip ve tedavileri, kalkınma kooperatifi kuruluşunda öncülük yapma, köye su getirmede aracılık etme görevleri aklıma gelenler.

Bir kuşluk vakti, uzak köylerden biri olan Taşağıl köyünden gelenler yazılı bir dilekçe ile köyde salgın hastalık olduğunu bildirdiler. O zamanlar kasım ayı ortasında mevcut motorlu resmi taşıtlarımızın radyatörleri boşaltılarak mart ayı ortasına kadar sağlık ocağı önünde yatırılır, kullanılamazdı. Gerekli işlerimizi atlı kızaklarla görürdük, köylerde kızakçılık işi yapan iki üç kişi bulunur, onlara bir iş kapısı açılmış olurdu.

Salgın hastalık olan köye en kısa zamanda gitmek boynumuzun borcuydu. Taşağıl köyü Hasankale ovasının güney yönünde, ova bitiminde yumuşak birinci sıra tepelerden sonra varılan Bulkasım köyünü de geçtikten sonra yalçın kayalarla kaplı yüksek sıradağlar arasındaki derin kanyonun epey içinde, uzak bir köydü. Köylüler buranın Erzurum'da oturan yaşlı bir avukata ait olduğunu söylerlerdi. Taşağıl köyünün Hasankale'ye 40 kilometre kadar uzaklığı olduğunu hatırlayabiliyorum.

Yastıktepe köyü Hasankale'ye 8 kilometre uzaklıkta, ovanın bittiği yerde, içinden geçen dere; güney dağlarından gelen kar sularını Aras nehrine taşıyor. Serpme yöntemiyle alabalık avlıyoruz yazda, baharda.

Hemen köyün yaşlı kızakçısına haber uçurduk. Yanıma sağlık memurunu, stajyer tıp öğrencisini aldım. Ayağımızda keçe çizme (kızakta otururken), yorgan büyüklüğünde, uzun tüylü koyun postundan yapılmış kevel adı verilen paltonun yakası kaldırılınca başımız kayboluyor. Kumaşlara sarılı ısıtılmış tuğlaların üzerine oturup yola çıktık. Önce Hasankale Lisesi'nde İngilizce öğretmeni olan eşimi okula bıraktık, sonra yola revan olduk.

Sonsuz gibi görünen, beyazlara bürünmüş bir ova. Kürkleri görkemli tilkiler uzaktan bize bakıyor, sonra uzaklaşıyorlar. Akşamın alaca karanlığına doğru Bulkasım köyüne varabildik. Bu noktadan sonra derin kanyonda yolculuk var. Köylüler "Bu saatten sonra Taşağıl'a gidemezsiniz, misafirimiz olacaksınız" dediler.

Bizi köy ileri gelenlerinden birinin ahır sekisine aldılar. Ahır sekisi; 10-15 sığır hayvanının bulunduğu genişçe ahır ortasında, 2-3 merdiven basamağı yükseklikte, ahşap korkuluklarla çevrili, döşemesi çoğunlukla Bitlis keçe

halısı ile kaplı, köyün saygın bir kişisine ait, erkeklerin sohbet, gereğinde misafir ağırlama yeridir. “Ahır sekisinde ahkâm kesmek” deyiminin yeri burasıdır. Hayvanların ısısından yararlanılır. Orta yerde tezek yakılan sobası da vardır. Nadiren soba yakılır. Başlangıçta ağır bir amonyak kokusu olsa da soğğun derecesi içeri girişi kolaylaştırır. Bir süre sonra kokuya tolerans gelişir. Uzun sohbetler burada kurulur.

Ertesi sabah kanyon içinden, izi geceki tipiden kaybolmuş yolda Taşağıl’a yolculumuz, yanımızda güven sağlayan tüfekler ve dürbünle devam etti.

Köyde gerçekten kızamık salgını vardı. Tüm çocukları kızamık yakalamıştı. Çoğu, bronkopnomonili idi. Yanımızda her zaman bu durumları karşılayan ilaçlar bulunurdu. Sanırım 70-80 hasta muayene oldu. Hasta başvurusu bitmek üzereyken, köylülerden ağzı laf yapan yaşlıca biri, “Doktor bey, son bir hastamız daha var, onu evine giderek görmelisiniz” dedi. Sağlık memuru Muhammet Dalkılıç “Herkes buraya geldi. Biz 40 kilometreden geldik, onu da buraya getireceksiniz” dedi. Ortamın birden gerildiğinin farkına vardım. Yaşlı kızakçı, kulağıma eğilerek “Doktor bey, bu adam köyün şhidır, gitmezseniz burada olay çıkar” diye fısıldadı. Niyetim zaten

1971 kışı...Erzurum Pasinler’in Taşağıl köyüne kızamık salgını için giderken.

hastayı evinde görmekti.

Şihın evine gittik. Köyün diğer evlerine göre burası ferah ve neredeyse görkemli sayılırdı. Yaşlı adam; 85-90 yaşlarında, saygın görünümlü, solunum sorunlarıyla yolun sonuna yaklaşmış haldeydi. Gerekli ilgi ve tedavi yöntemlerini uyguladık.

Ak sakallı kızakçı dedenin yönetiminde dönüş yoluna girdik. Başlangıçtaki öngörümüz aynı gün içinde gidip tekrar evimize dönmekti. Hasankale Lisesi'ne bıraktığımız eşim hiç unutamadığı bir geceyi yakın zamanda tanıştığımız okul müdürünün ailesiyle uykusuz kalarak geçirmek zorunda kaldı.

Sonradan öğrendiğime göre; bu salgın hastalık haberi, köyün yaşlı şihının, evinde doktor tarafından görülmesi için verilmiş. O yıllarda Erzurum çevresinde biz bebek ölüm hızını binde 250 (% 25) hesaplıyorduk. Anımsadığım kadarıyla Türkiye'de bebek ölüm hızı 160 civarındaydı.

DR. MEHMET MURAT KAÇAR

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı

1946 İstanbul doğumlu. İlk ve ortaöğrenimini İstanbul'da yaptı. İstanbul Vefa Ortaokulu ve Lisesi mezunu. 1970 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden tıp doktoru olarak mezun oldu. 1979 yılında Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı'nda yüksek lisans yaparak uzmanlığını aldı. 1979-1982 yılları arasında Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı'nda başasistan olarak çalıştı. 1992-1996 yılları arasında Bursa SSK Çekirge Hastanesi başhekimliği görevinde bulundu. 1997-2004 yılları arasında Bursa Vatan Hastanesi çocuk bölümünde Çocuk Sağlığı ve Hast. Stafı olarak görev yaptı.

Yemeden Böyleyse!

Doktorluk yılları uzadıkça anılar da tabii ki çoğalıyor, iyileriyle, kötülerile, bize ders vereniyile ders aldıklarımızla. Bir sürü anıyla seneler gidiyor. Yalnız çocuk doktoru olarak senelerdir gözlemlediğim bir şey var, bu kadar senedir. Türk kadınının çocuğuyla ilgili iki tane problemi var. Bir tanesi giydirmek, bir tanesi de yedirmek. Onun dışında çocuğunun beyninin büyüyüp büyümediğini, gelişiminin ne olduğunu bana soran ailenin sayısı bir elin parmaklarını geçmez. Herkes çocuğunun kilosuyla uğraşmaktadır ve bize gelen Türk çocuklarının yüzde doksanı annelere göre iştahsızdır. Yani “Şu anda benim çocuğum gayet iyi, kilosu yerinde, iyi de yemek yiyor” diyen anne sayısı muayeneye gelen 100 çocuktan 4 ya da 5’inde olur. Geriye kalan 95’i çocuğunun iştahsız olduğunu söyler.

Halen Selenay Tıp Merkezi'nde çocuk bölümü staf doktoru olarak çalışmaktadır. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Dr. Murat Kaçar atletizm hayatına 1963 yılında GS spor kulübü atleti olarak başlamıştır. 110m engellide 17 yaşında aynı yıl içinde 3 defa yıldızlar Türkiye rekorunu kırmış ve Milli Takıma seçilmiştir. Fiilen spor yaptığı 1963-74 yılları arasında 35 defa milli formayı giymiştir. Balkan Oyunları, Akdeniz Oyunları, Avrupa Şampiyonları ve Uluslararası yarışmalarda Türkiye'yi temsil etmiştir. Halen 110m engellide Türkiye Şeref listesinde 14.80 ile Türkiye'nin gelmiş geçmiş en iyi 13. derecesine sahiptir. Aktif sporculuk hayatında 8 Türkiye rekoru kırmıştır. 1986 yılından itibaren 40 yaşından sonra Masterler kategorisinde yarışmaya başlamıştır. 1986 yılından 2011 yılına kadar 5 Avrupa Şampiyonu, 3 Dünya ikinciliği, 3 Dünya üçüncülüğü, 3 Avrupa üçüncülüğü kazanmıştır. Son olarak 2011 yılında II Avrupa Master oyunlarında İtalya'nın Lignano kentinde 100 metrede 17.19 ile Avrupa birincisi olmuştur. 7 yıldan beri Balkan Veteran Pist ve Salon şampiyonalarında Balkan Şampiyonudur. 50-55 yaş 100m Engellide Balkan oyunlar rekorları sahibidir.

Üyesi olduğu dernek ve kulüpler: Milli Olimpiyat Komitesi Üyesi, Milli Pediatri Derneği Üyesi, GS Spor Kulübü ve Eski Sporcular Derneği Üyesi, Türkiye Atletizm Federasyonu Masterler Komitesi Üyesi, Bursa Masterler Atletizm Derneği Kurucu başkanı, Çağdaş Eğitim Kooperatifi Kurucu Üyesi, Atatürkçü Düşünce Derneği Üyesi.

Bu konuda başımdan geçen bir örneği anlatayım: Muayenelerime başlamışım, kapıda bir çocuk sürekli olarak içeri girmeye çalışıyor, canavar gibi bir çocuk, gözleri pırıl pırıl parlıyor. Hemşire hanım zor tutuyor, tekrar dışarı çıkarıyor, “Az sonra alacağız sizi” diyor. Annesi de “Gel yavrum, az sonra alacak doktor amca seni” falan diyor. Sonra yine çocuk kapıyı aralık buluyor, gene içeri saldırıyor, doğru tartının oraya gidiyor, tartıyı bir sallıyor, sonra gidiyor perdelerle saldırıyor. Sonra kirli su olan abeslanglara bir dokunuyor, onu yerlere deviriyor. Yani çocuk böyle kanlı canlı, dur durak anlamayan çocuklardan bir tanesi. En sonunda baktım ki ortalık birbirine girecek, hemşire hanıma döndüm, “Hemşire hanım, isterseniz bu aileyi biraz önce alalım” dedim. Dışarıdan söylemediğim, içinden söylediğim bölümde yoksa birazdan harabeye dönecek bizim muayenehane dedim. Neyse, aldık içeri, bir anne bir de çocuk, “Buyurun” dedim, “şikâyetiniz nedir?” Kadın

dedi “Bu çocuk yemek yemiyor, iştahsız” dedi. Benim tabii o anda şalterler koptu. Dedim “Bu çocuk yemek yemezken böyleyse yese bir de ne olacak!” “Bırak” dedim, “ne yiyorsa yesin, yemediği şey için de uğraşma.”

Öksürüğün Öğrettiği

Yaş ne kadar ilerlemiş olursa olsun alacağımız dersler var. Bunlar bazen iyi, bazen de bize ders olacak nitelikteki mesajlar. İbret olacak nitelikte mesajlar. Tıp fakültesinde başasistanım ve de ortalığı idare ediyorum. Hocaları, vakaları falan hazırlıyoruz, viziteler, talebe eğitimleri falan derken gayet entelektüel bir anne geldi. “Nedir şikâyetiniz?” dedim. “Çocuğum öksürüyor efendim” diyor, “uzun zamandır ilaç veriyorum ama düzelmiyor.” Baktık, gerekli tetkikleri yaptık gitti. Aile 15 gün sonra tekrar geldi. “Doktor bey” dedi, “o ilaçları kullandık ama çocuğumun öksürüğünde bir azalma yok.” Peki dedik, kontrolleri tekrar yaptık, akciğer filmi çektik, tekrar birkaç ilaç verdik. Aile 1 ay sonra tekrar geldi. Ben de o zamanlar daha ciddi vakalarla uğraştığım için “Bu ilaçları kullanmaya devam edin, öksürük geçer” dedim ve aileyi geri gönderdim. Aile 3 ay sonra tekrar geldi ve “Doktor bey, bir 5 dakikanızı alabilir miyim?” dedi. “Tabii” dedim. Ve bana bir küçük kutunun içinden bir küçük leblebi tanesi çıkarttı. “Siz önemli değıldir dediniz ama ben öksürüğü geçmeyince göğüs hastalıklarına da gittim, bir film çekelim dediler, yabancı cisim olabilir dediler ve film çektiler ve bronşlardan bir leblebi tanesi çıkartıldı” dedi. “Sizin buradaki telaşınızı anlıyorum ama böyle bir şikâyetle gelen başka bir hasta olursa aklınızda bulunsun” dedi. Ve o kadar kibar ve nazik bir şekilde dedi ki, ben bundan büyük bir ders aldım. Hem çok utandım, hem de kendime çok kızdım ben bunu nasıl düşünemedim diye ve bundan ders aldım. Ondan sonra, uzamış olan öksürüklerde yabancı cisim seçeneğini ömrüm boyunca, hiçbir zaman unutmadım.

Hekimlik Mesleği Hakkında

Evet, doktorluk çok güzel bir meslek, bu mesleği yaptığınızdan zaman zaman şeref duyuyorsunuz, onur duyuyorsunuz ve haz alıyorsunuz. Zaman zaman da sizi lanet ettirecek, sizi bu meslekten bıktıracak cahil insan gruplarıyla karşılaşılıyorsunuz. Türkiye'nin bu gidişinde kültür

seviyesinin düşüklüğü insanların egoizminin zirvede olduğu bir devre yaklaşıyor. Biz belki de talihli grupların sonuncularından biriyiz, bizden sonraki meslektaşlarımızın şiddetle karşılaşması, kendilerine gerekli saygıyı görmemelerine, bizden daha da sık karşılımlarına çıkacak, onlar adına çok üzülüyorum. Biz hâlâ saygınlık gören bir mesleğin içinde olduğumuzu zannediyoruz ama maalesef başta büyüklerimiz olmak üzere toplum bize artık eskisi kadar saygı göstermiyor. Tam aksine, kendi aramızda eskiden olduğu kadar dayanışmayı yeni nesillerde görmüyorum. Eskiden çırak-usta ilişkilerimiz vardı, asla hocalarımıza, bizden büyüklere saygısızlık yapmazdık. Onlar da bize sevgide kusur etmezlerdi. Ama yeni nesiller için olay sadece yaşam savaşına dönmüş vaziyette. Maddiyat üzerine kurulmuş bir düzenin temposu üzerine kurulmuş vaziyette. Tabii mesleklerini büyük bir sevgiyle ve hiçbir karşılık beklemeden yapan meslektaşlarımızı bir kenara ayırıyorum. Ama bizde olan usta çırak saygısı, büyüğe olan saygı, yerini yavaş yavaş egoizme, bencilliğe ve ben kendi işime bakarım ağabeyciğime dönüşmekte. Bu da meslek açısından düşündürücü bir nokta diye düşünüyorum.

DR. NEVZAT PEHLİVAN

Nöroloji Uzmanı

1946 yılında Bursa'nın Trilye (Zeytinbağı) nahiyesinde doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Bursa'da yaptı. 1970 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1972 yılında yedek subaylık görevini tabip teğmen olarak tamamladı. 1977 yılında Nöroloji ve Psikiyatri dalında uzman oldu. Daha sonra Almanya Köln Max-Planck Enstitüsü ve Berlin Frei Üniversitesi'nde Nöro-patoloji dalında üst ihtisas yaptı. Üniversiteden ayrıldıktan sonra serbest hekimlik yaptı. Türk müziği konservatuar eğitimi tamamladı. Ud çalmakta. Bursa Alman Kültür Derneği genel sekreterliği, Bursaspor kulübü sağlık kurulu başkanlığını yaptı. Çeşitli gazete ve dergilerde makaleleri yer aldı. 2009 yılında *Bana İnsanı Verin* adlı bir kitap yayımladı. Eczacı A. Nilüfer ile evli; biri Göz Doktoru K. Didem, diğeri Diş Hekimi Zümrüt, iki kızı var. Halen emekliliğini yaşamakta. *İnsana Yolculuk* adlı ikinci kitabını yayına hazırlamakta.

Nereden Nereye?

Yıl 1968. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi klinik öğrencisiyim. Büyük ağabeyimin dahili bir sorunu var. Öğretim üyelerinden rahmetli (nur içinde yatsınlar) Prof. Dr. Ali Ekmekçi ve Prof. Dr. Remzi Özcan'ın odasına gidiyorum. Öğrenci olduğumu söylüyorum. Ağabeyimin şikâyetini anlatıyorum. Ağabeyimin şikâyetini söyler söylemez ayağa kalkıyorlar, önlerindeki işi bırakıyorlar. “Buyur oğlum, ne arzu ediyorsun?” diye soruyorlar nezaket, tevazu ve sevecenlik içerisinde... Üstelik o yoğun işleri, mesleki otör, kimlik ve popülarite zemininde. Dikkatli, uzun bir muayene, tetkik ve tedaviler.

Tekrar kontrole çağırma, kapıya kadar uğurlama... Hasta-hekim ilişkisinin, deontolojinin doruk noktası... İnsan olmanın, hekim olmanın, insana saygının gereği...

Yıl 1970. Bizler hekimiz. Doktor, doktor anne-babası, eczacı ve diş hekimlerini aynı saygı içerisinde karşılıyor, muayene ediyor ve hiçbir ücret talebimiz olmuyor. Bunun sonucu olarak da her yerde saygı ve sevgi görüyoruz. Tüm hasta yakınlarına mesleki, ahlaki ve deontolojik yaklaşımda bulunuyoruz; çünkü öyle gördük, öyle öğrendik, öyle eğitildik.

Yıl 2010. Göz doktoru kızımın durumu için İstanbul'dayım. 3-5 gün boyunca hastaneye taksi ile gidiyorum. Taksiciler ile yolda sohbet ediyorum. Doktor olduğumu söylediğimde, hep ortak cevap alıyorum: "Bana doktor demeyin!" Ya da "Bana doktor deme!" Arkasından bir sürü uygunsuz sözler ve yaklaşımlar... Doktorları kin ve nefretle anıyorlar. Hepsi hekim ve hastane hikâyelerini anlatıyor. Hak vermemek elde değil. Bu, hasta üzerinden ne biçim bir çıkar ilişkisi? Ne olmuş bu mesleğe? Bu kutsal, ulvi, saygın meslek niye böyle horlanır olmuş? İçimden ağlamak, isyan etmek, bu haksızlığa, "Yanlış!" diye haykırmak geçiyor; çünkü bizler böyle çalışmadık, böyle değildik, bu davranışları sergilemedik! Nelerimizi kaybetmişiz! Üzülmemek, yıkılmamak elde değil. Bu doyumсуzлuk, bu açgözlülük, bu saygısızlık, bu iletişimsizlik nereden kaynaklanıyor?

Oysa bu kısacık hayatımızda karakterimiz, her meslekte önce ahlak olmalı. Edep ve terbiye aksesuarımız olmalı. Sevgi, adeta yakıtımız olmalı, özellikle hastaya merhamet ve şefkat sıfatımız olmalı. Şeref ve izzet de hep adımız olmalı. Bu meslekte bilgi ve donanımla birlikte böyle çalışılmalı, doğru hizmet verilmeli; çünkü bu değerler, özellikle ruhumuzun, insan olmanın süsüdürler. Onlar olmazsa, beden ve meslek asla güzel görünmez.

40 yıllık meslek hayatımda tecrübelerimle birlikte günümüz doktorlarına bu vesile ile naçizane şunları tavsiye etmek isterim:

Hep hikmet sahibi olun. Sabrı elden bırakmayın. Sabretmek hayatın özettir. Acelecilikten, köşe dönmeçilikten uzak durun. Merak etmeyin, her şeyiniz olacaktır. Bilginin peşini bırakmayın. Bilgi en güçlü silahtır. Doğruluğu ve sadakati yeğleyin. Doğru çalışın. Doğruluk yeryüzünde Allah'ın kılıcıdır. Neyin üzerine koyarsanız o yeri keser atar. Doğruluk, insanın en büyük hünereğidir. Hep iyilik edin. İyilikler evladınız olsun. Üstelik bu meslekte iyilikler, çok kolay yapılabilir ve elde edilir. Alçakgönüllülüğü

elden bırakmayın. Yükselmenin yolu tevazudur. Kibir ve gururdan uzak durun. Maddi doyumlara çok bel bağlamayın. Onlar elde edilince çabuk geçer, giderler; daim değildirler. Bir hobiniz olsun, özellikle güzel sanatlar dalında. Yalnız mesleğinize dayanmayın. Hayatınızda kim olduğunuz ve ne verdiğiniz çok ama çok önemlidir. Bütün bunları yaparsanız iyi duygularla yad edilir, sevgi ve saygı görür, huzur bulursunuz. Geride alnınız açık, şerefli bir hekimlik mazisi bırakırsınız, her şeyiniz de olur. O zaman, bu yüce mesleğe en büyük katkıyı yapmış olursunuz.

Ne olur, günümüzün maddeci, hedonistik, Makyavelist ve de ahlak dışı yaklaşımlarından uzak durun. Bu kutsal, ulvi mesleği ayaklar altına düşürmeyin. “Sahip olmak” yerine “olmak” ilkesini benimseyin. Gayeniz, insani değer zenginlikleri olsun, maddi zenginlikler değil; çünkü her şeyden önce sizler insana, o kutsal varlığa, onun sağlığına hizmet ediyorsunuz.

Başarı ve zenginlik iyi insan olmaktadır. Bu iyi insan doktor ise bu daha da güzeldir. Meyveli dalın başı öne eğik olur. Bir hekimde de tevazu, nezaket, güvenilirlik, sadakat, doğruluk sıfatları en önde gelir. Ve mutlaka olmalıdır. Yoksa sizler iyi bir hekim olamaz, hayat boyu iz bırakamaz ve iyilikle anılmazsınız.

DR. HİLMİ GÜVEN

Genel Pratisyen

1950 Yunanistan-İskeçe doğumluyum. 1980 yılında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldum. Meslek hayatım Bursa'da geçti. 32 yıldır bu kutsal mesleğin içinde pratisyen hekim olarak hizmet vermekten çok mutluyum. Yeniden meslek seçme şansım olsa hiç düşünmeden yine hekimliği seçerdim. İki kız çocuğu, bir kız bir erkek torun sahibiyim.

Tetanos ve İspanak

Beş kız evlattan sonra erkek çocuğu sahibi olan bir hastam kocasıyla erkek çocuğunu muayene ettirmeye geldi. Tetanos teşhisi koyup fakülteye sevk ettim. Anne çok üzgün. “Erkek evladım oldu, aile içinde itibarım arttı diye sevinirken bu hastalık başımıza geldi. Ne olursun doktor bey, diğer çocuklarımı kurtardığım gibi bu çocuğumu da kurtar, yoksa bu adam beni boşayacak” dedi. Kocası ise hastaneye gidemeyeceğini, pazara gidip ıspanak satması gerektiğini söyledi. İsrarla hastaneye gitmesini söylememe rağmen diretiyordu. En sonunda bunun yasal bir zorunluluk olduğunu, gitmezse suçlu duruma düşeceğini söyleyince geri adım attı ve “Peki peki gidiyoruz, zaten polisle başım dertte” dedi.

Hastaneye gittiler ancak iki gün sonra çocuğun öldüğünü duydum.

“Bak Bakalım, Ölecek mi?”

Bir kış gecesi 6 aylık bir çocuk getirdiler. Babanın üzerinde uzun kalın bir palto, elinde tespih, durmadan volta atıyor. Kendisini oturttum, çocuğu muayene ettim. Pnömoniye yakalandığını, derhal hastaneye gitmelerini, geciktiklerini, eğer hastaneye gitmezlerse çocuğun ölebileceğini söyledim. Baba “Hanım, hadi çocuğu topla, eve gidiyoruz” deyince ben, “Hayır, hastaneye gideceksiniz” diye tepki gösterdim. Babası “Doktor bey, ben şartlı salıverme ile tahliye oldum. Sen bir şey yapamadıktan sonra hastanedeki doktor buna can mı katacak?” dedi. Ben ısrar edince “Peki peki götürürüz” diyerek çıktılar. Ben de ikna ettiğimi düşündüm.

Aradan 4-5 ay geçtikten sonra, bir gün muayenehaneme 4-5 yaşlarında bir çocuk, babasıyla geldi. Babası “Doktor bey, beni tanıyamadın galiba. Seni takdir ettim. Kışın 6 aylık kızımı getirdim. Doğru söyledin. Biz hastaneye gitmedik ve kızım öldü. Bizi büyük bir masraftan kurtardın. Bak bakalım, bu da 15 gündür hasta; yaşayacak mı yoksa ölecek mi?” dedi.

Dondum kaldım. “Nasıl böyle konuşursun?” dediğimde, “Doktor bey, 9 tane çocuğun olsa, fakir ve doğru düzgün işin olmasa sen nasıl davranırdın?” dedi.

DR. ÜMMİYE LELOĞLU

İç Hastalıkları Uzmanı

29 Ekim 1950'de Ardahan'da doğdum. Haziran 1973'te Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldum.

1973-1977 arasında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Kliniği'nde asistandım.

1977-1982 arasında aynı klinikte Uzman Dr. (başasistan) olarak görev yaptım.

Nisan 1982'de Bursa Özel Hayat Hastanesi'ne geldim. Bilhare Özel Setbaşı Tıp Merkezi'nde görev aldım. Bir ara muayenehane hekimliğim de oldu. Sonra yalnızca aynı özel tıp merkezinde çalışmayı sürdürdüm.

Ağustos 2001'de Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurum hekimliğine atandım. Şubat 2005'te bu kurumdan emekli oldum. Yine Setbaşı Tıp Merkezi'nde Kasım 2008'e dek görevimi sürdürdüm.

Evlüyüm. Bir oğlumuz ve bir kızımız var. Fakat ağır sağlık sorunlarıyla Ankara'da yaşamlarını sürdüren annem ve babamla ilgilenmek adına çok sık, Bursa dışında bulunmaktayım.

Bu nedenle aktif hekimlik yapamıyorum. Dilerim hâlâ beni bekleyen hastalarımın hizmet verebilmek fırsatı bulabilirim.

Normal Hekim

Yaklaşık 20-25 yıl kadar önceydi. Özel bir tıp merkezinde iç hastalıkları uzmanı olarak çalışıyordum. Merkezin karşısındaki bir bankanın müdürü

olan hastamla aramızda şöyle bir konuşma geçmişti:

“Hoş geldiniz müdür bey, oturun lütfen. Şikâyetiniz nedir?”

“Halsizim, yorgunum, iştahım azaldı, kilo veriyorum. Sanki daha sık grip oluyorum. Baş ağrılarım, kas ağrılarım... Kendimi iyi hissetmiyorum.”

“Ne kadar zamandır böylesiniz?”

“Yaklaşık 4-5 aydan beri.”

“Neden daha önce gelmediniz? Ya da başka bir yerde muayene oldunuz mu?”

“Tabii gittim doktor hanım. Burası bize çok yakın ama ben önce normal bir doktora gideyim istedim.”

Şaşkın ama gülümseyerek:

“Pardon” dedim, “ben bu durumda anormal bir doktor mu oluyorum?”

“Yok yok, lütfen yanlış anlamayın. Öyle demek istemedim. Hani bizim normal doktor dediğimiz; hasta gider, şikâyetini söyler, doktor da reçetesini yazar ya... Sizin detaylı muayene yaptığımızı, tetkikler istediğinizi duyduğum için önce öyle bir doktora gideyim dedim. Çok affedersiniz ama baktım ki olmuyor, geldim işte. Kusura bakmayın lütfen.”

Müdür beyle biraz güldükten sonra dediği gibi önce anamnez, sonra sistemik muayene derken tetkikler ve... ne yazık ki ciddi bir hematolojik problemle karşılaşmıştık. Kendisini Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne yönlendirmiştim. Ara sıra uğrayıp durumunu bildiriyordu. Keşke 6 ay gibi bir kaybı olmasaydı...

Günümüzde performansa dayalı çalışmaya zorlanan hekim arkadaşlarıma, yani müdür beyin o günlük tabiri ile “normal doktor” olmaya zorlanan hekimlere ve tabii hastalarına nasıl bir dilekte bulunayım, bilemiyorum.

“Şip Şip Şeyyom!”

Köyden gelen dünya tatlısı, yaşlı bir bayan hastayı muayene ediyordum:

“Teyzeciğim ne şikâyetin var?”

“Şip şip şeyyom.”

“Anlayamadım.”

“Şip şip şeyyom.”

“Affedersin ama ben yine anlayamadım. Nasıl bir şey bu?”

Çok sinirlendi ve bu sefer yüksek sesle:

“Şaarr şaarr işeyemeyyom da şip şip işeyyom.”

Teyzeciğimin sistit yakınması başlangıçta beni, tedaviden sonra da onu gülümsetmişti.

Okumak Ne Güzel Şey

Dinibütün bir vatandaşım eşini muayeneye getirmişti. Almanya’da işçi olarak çalışıyormuş. Eşi, dört çocuğu, anne ve babasıyla birlikte Bursa’nın bir köyünde yaşıyorlardı. 5. çocuğuna hamile ve kronik romatizmal kalp hastalığı olan eşi, fenalaşınca zar zor izin alıp Türkiye’ye gelmişlerdi.

Hastayı muayene ettim. Hospitalize edilerek tedavi edilmesi gerektiğini söyledimde:

“Nasıl yatar doktor hanım? Evde yaşlı anam, babam ile 4 de çocuk var. E, köyün işi gücü de malumun. Hasta dediler zar zor izin aldım, geldim. Bununla kim uğraşacak? Yol bilmez, iz bilmez.”

Özel yaşamlarına karışmak haddim değil tabii. Amacım da bu değildi ama dayanamadım:

“Neden 5. çocuk? Bu yeni başlamış bir hastalık değil. Eminim diğer hamileliklerinde benzer sorunlar yaşamıştır. Peki neden tekrar gebelik? Üstelik hem bebek hem de annenin sağlığı bir hastane bakımı gerektiriyor. Bunun bir mazereti olamaz.”

“Dr. Hanım, bizim peygamberimiz ‘Ben ümmetimin çokluğu ile iftihar ederim’ demiş. Onun için hastalık mastalık mühim değil. Canımız feda. Can veren de alan da Allah!”

Bir hastama baktım, bir de eşine... Zavallı kadının yardım dileyen çaresiz bakışları adeta bir ok yarasıydı.

“Bak kardeşim, kalabalık bir ailenin geçimi için yaban ellerde çile dolduruyorsun. Bu kadının hali ortada. Peygamberin ümmetini artırmak istiyorsan, hiç değilse örnek bir insan olmaya çalış da Almanya’nın tüm gayrı müslimleri sana gıpta etsin, İslamiyete dönsünler. Bu, peygamberimizi daha çok mutlu eder. Ne dersin?”

Daha kocası bir şey diyemeden kadıncağız:

“Hay ağzına sağlık doktor hanım, ne güzel dedin. Bak işte okumak ne güzel şey. Böyle konuşmak biz cahillerin aklına gelmez ki... Bizim canımız çıksa kimse dönüp bakmaz bile” diyerek çarşafımı toplamaya çalışırken

duyduğum üzüntüyü anlatamam.

Burası benim güzel ülkemin batı yakası idi ve hani hep Doğu Anadolu'nun eğitim eksikliklerinden söz edilirdi ya...

DR. FERHUNDE ÖZTÜRK

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı

1950 yılında Bulgaristan'ın Kırçali kentinde doğdum. 1951 yılında Türkiye'ye göç ettik. İlkokulu Hürriyet İlkokul'unda, ortaokul ve liseyi Bursa Kız Lisesi'nde okudum. İlk dört yıl İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde, son iki yılı da Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde okudum. 1976 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni bitirdim. Aynı yıl Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Bölümü'nde ihtisasıma başladım. 1981 yılında ihtisasımı bitirdim. 1982 yılı ocak ayında Düzce Devlet Hastanesi'nde mecburi hizmet görevime başladım. İki yılın sonunda Bursa'ya dönerek serbest muayenehane hekimliğine başladım. 1999 yılında doktor olarak çalışmalarına son verdim.

Düzce'de 2 Yıl

Yıl 1983, aylardan ocak, yılbaşımı iki gün geçiyor. Buz gibi bir havada, karın diz boyu olduğu bir günde Düzce'ye yolculuk yapıyorum. Ankara'daki mecburi hizmet kurasında torbaya elimi sokmuş ve Düzce Devlet Hastanesi'ni çekmiştim. Bugün tek başıma, 24 aylık bebeğimi, canım Pınar'ımı annelere emanet edip, eşimden, yuvamdan ayrılıp yollara düşmüşüüm. İçim buruk, gözüm yaşlı, hasretlere doğru aldım başımı gidiyorum. Beş saat sonra Düzce'ye vardığımda, bir haftadır kar nedeniyle elektriklerin kesik olduğunu, suların akmadığını, kaloriferlerin yanmadığını öğreniyorum, korkuyorum, üşüyorum. Her taraf kar, çamur, soğuk mu soğuk, her şey bana yabancı ve uzak, yapayalnızım. Düzce Devlet Hastanesi'nin tek kişilik bir odasına, yeni yuvama yerleşiyorum. Bir karyola, bir elbise dolabı, bir küçük

masa ve sandalye. Öylece birbirimize bakıyoruz, artık iki yıl birlikteyiz.

Hastanede çalışacak tek çocuk doktoru benim. Okullarını yeni bitirmiş, çiçeği burnunda altı hemşire, üç Düzceli müstahdem ve hastanenin bahçesinde esas binadan uzakta, tek katlı, eski, kırık dökük, bakıma muhtaç bir koğuş beni bekliyor. Herkes beni bekliyor. Henüz hasta kabul edemiyoruz. Türkiye'nin çeşitli illerinden gelmiş yedi yeni hemşire ve Düzceli üç müstahdem, birbirimize kenetleneceğimizin bilincinde tanışıyoruz. Koğuşu hasta kabul edilebilir bir hale getirmek için canla başla çalışıyoruz. Sonunda günde 80-100 arası poliklinik hastasına baktığımı, 30 hastayı yatılı olarak tedavi ettiğim bir klinik kurmayı başarıyoruz. Ayrıca benimle birlikte çalışacak elemanlarımı da eğitmek zorundayım. Daha önce hiçbir sağlık kuruluşunda çalışmamış, okullarını yeni bitirip ilk görev yerine gönderilmiş hemşirelere serum takmayı, iğne yapmayı, ateş ölçmeyi ve ateşi nasıl düşürmeleri gerektiğini, kalp yetmezliğini, dehidratasyonu, konvulzionları anlatıyorum. Gecem gündüzüm sıkıntılarla dolu.

Hasreti, yokluğu, çaresizliği yaşıyorum her gün. Henüz cep telefonu diye bir şey yok, hastane odamda bile sabit telefon yok. İş bitimi, gece hastanenin telefon santralına Bursa'daki ailemin telefonun numarasını veriyorum, telefon ne zaman bağlanabilirse bana haber veriyorlar, ben de hemşire odasından konuşabiliyorum, uyumamışsa yavrumun sesini duyabiliyorum. Ayda bir, eğer izin alabilirsem, Bursa'ya gidebiliyorum. Hastanede yerime bakabilecek başka bir çocuk doktoru ne yazık ki yok. Sonunda Pınar annesine "anne", bana da "cici anne" demeye başlamıştı. Bursa'dan ayrılırken pencereden yavrumun o küçücük ellerini sallayışını hiç unutmadım. Yavrum annesinin onu neden devamlı bırakıp gittiğini bir türlü anlayamıyordu.

Bu ayrılıklar, özlemler, zorlukların yanında Düzce'de kaldığım iki yıl boyunca yeni birçok arkadaş ve dost kazandım. Doktor arkadaşlarım ve eşleri bana hep destek oldular, sevgi ve yardımlarını benden hiç esirgemediler. Herkese minnettarım. Düzce Devlet Hastanesi'nin eczacısı sevgili Güzin Oktay'ın yeri benim için çok özeldir. Benim en yakın can yoldaşım, daha doğrusu kız kardeşim oldu. Güzin'in ailesi beni kendi kızları gibi sevdiler, beni hiç yalnız bırakmadılar, bana evlerini açtılar. Bu değerli aileye ne kadar teşekkür etsem azdır. Onların sayesinde yalnızlığım, hasretimle başa çıkabildim. Ne yazık ki 1999 Kasımında Düzce depreminde canım dostlarımı kaybettim. 1998 yılında, depremden 1 yıl önce meme kanseri olduğumda

Güzün üzülmeyin diye hastalığımı söyleyememiş, hep kendimin öleceğini düşünmüştüm. Oysa bir yıl sonra sevgili arkadaşım aniden depremde ölüvermişti. Bu benim için çok hazin bir son oldu.

Düzce, E5 karayolunda bir ilçeydi. İlçe içinde dahi yollar asfalt değildi. Yağmur yağdığında, kışın her taraf çamur içinde kalırdı. Herkesin böyle havalarda giydiği bir lastik çizmesi vardı. Ben de ilk lastik çizmemi burada aldım. Çevre köylerden gelen hastaların genelde hemen hepsi fakirdi. Yine de gönülleri zengindi, kontrollere gelirken yanlarında ya fındık ya da kendi tuttıkları balıkları getirirlerdi. O zamanlar Bursa'ya Düzce'den direkt otobüs yoktu. Düzce'den önce İzmit'e, oradan da aktarmayla Bursa'ya gelebilirdim. Düzce Devlet Hastanesi ilçenin biraz dışına yapılmıştı. Her sabah saat 05.30'da hastanenin önündeki yoldan koşarak sabah talimi yapan asker taburunun "Yaylalar yaylalar" marşının seslerini hâlâ kulaklarım çınlayarak hatırlıyorum.

Acil nöbetlerinde E5 karayolundaki her kaza sonrasında kazazedeler genelde Bolu Devlet Hastanesi yerine bizim hastanemize Düzce'ye getirilirdi. Bu yüzden acil nöbeti tuttuğum zamanlarda hep tedirgin olmuştum.

Acil nöbetçisi olduğum bir gece iki minibüs birbiriyle çarpışmışlar ve acil polikliniğimiz 20-30 hastayla dolmuştu. İki ölü ve bağırsıp çağırın kazazedeler, ortalık ana baba günü, can pazarı gibiydi. Ne yapacağınızı şaşırduğınız, nereye, hangisine önce koşmanız gerektiğini kestiremediğiniz, hangisine koşsanız yetişemeyeceğinizi hissettiğiniz anlardan biriydi. Ve o gece aynı anda bu feci kazanın üzerine bir de Bolu Komando Birliği'nin ilçe kontrolü ile karşılaştık. Bölük komutanı paşa, yanındaki subay ve erlerle birlikte hastaneyi teftişe gelmişti. Bir tarafta hepsinin ilkönce kendisine bakılmasını isteyen, bu yüzden de bağırsıp çağırın hastalar, diğer yanda da teftişe gelmiş paşa ve askerler. Komutan acil doktoru ile görüşmek istediğini söylediğinde, karşısında ordan oraya koşturan genç bir hanım, beni buldu. İsrarla esas acil doktoru ile görüşmek istediğini söylüyordu. Benim hemşire olabileceğimi sanıp esas doktorun hastanede olmadığını düşünmüş olmalıydı. "Doktor benim" desem de inanmıyordu. Sonunda nüfus cüzdanımı ve nöbetçi hekim listesini göstererek kendimi ispatlayabilmişim. Mavi bereli komutanın herkesin önünde vazifemi böldüğü için özür dilemesini, gerekirse diğer doktor arkadaşlarımı evlerinden alıp hastaneye getirmeye hazır olduklarını söylemesi ve bütün ekibinin, komutan dahil bana asker selamı

vererek ayrılmalarını unutmadım.

Şimdi düşünüyorum da, 22 yıl içinde, önce Bursa Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde ihtisas yaparken, Düzce'de mecburi hizmet görevimi yerine getirirken, sonra da kendi muayenehanemde binlerce hasta çocuğa baktım. Onları tekrar eski sağlıklarına kavuşturabilmek, anne babalarını, anneanne ve babaannelerini rahatlatabilmek, hayır dualarını, iyi dileklerini alabilmek, insanları mutlu görebilmek kadar güzel başka ne olabilirdi?

Aradan tam 34 yıl geçti. O zaman iyileştirdiğim çocuklar bugünün gençleri oldular. Hepsi birer meslek edindiler. Çoğu evlendi, hatta çocukları oldu. Yolda, otobüste, alışveriş merkezlerinde vs. karşılaştığımızda ben onları tanıyamadığım halde onların beni hatırlaması beni nasıl mutlu ediyor anlamam. Bu mesleğin bütün zorluklarına, risklerine rağmen, gündüzümüzün, gecemizin, uykularımızın, bayramlarımızın, tatillerimizin bize ait olmadığını yaşamamıza rağmen, doktor olduğum için hiç pişmanlık duymadım.

DR. AYDIN ÖZBİLGİN

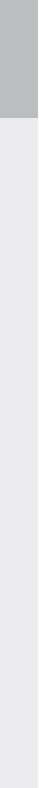
Genel Cerrahi Uzmanı

1954 yılında Saimbeyli’de doğdu. Hacettepe Tıp Fakültesi 1977 mezunu. 1981’de genel cerrahi uzmanı oldu. 1983-89 yılları arasında Bursa Yenişehir Devlet Hastanesi’nde genel cerrahi uzmanı ve başhekim olarak çalıştı. 1989-2011 yılları arasında Bursa Devlet Hastanesi’nde genel cerrahi uzmanı olarak görev yaptı. 1991 yılından beri Endomed Tıp Merkezi’nde çalışmaktadır.

Altı Parmaklı Bebek

Adana Çukurova Üniversitesi’nde genel cerrahi asistanlığı sırasında bir gün nöbette acil servise çağırıldım. O zamanlar çocuk ve büyük acil aynı yerdedi. Bir köşede eşim Nuran, yeni doğan bir bebeği muayene ediyordu. Bebeği çırılçıplak soymuş, sadece ayağında çorapları var, didik didik muayene ediyor. Ben de espri olsun diye, “O kadar inceliyorsun, nesi var ki?” diye sordum. “Bakalım, araştıracağız” deyince, “Bırak araştırmayı, onun altı parmağı var” dedim. Bebeğin babasının gözleri faltaşı gibi açıldı ve “Nerden anladınız doktor bey?” deyince, Nuran, bebeğin çoraplarını çıkardı. Gerçekten her iki ayakta da polidaktili vardı.

Bu olaydan birkaç gün sonra yine nöbette acile çağırıldım. Karşımda aynı adam ve eşi hasta yatağında. Adama döndüm ve muayene etmeden, “Hanımının memesinde apse var” dedim. Adamcağız bayılacaktı neredeyse.

DR. EMİNE NURAN ÖZBİLGİN

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı

Fatsa doğumlu. Hacettepe Tıp Fakültesi 1977 mezunu. 1981'de çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanı oldu. 1981-83 yılları arasında Adana'da, 1983-89 yılları arasında Bursa Yenişehir'de serbest hekimlik yaptı. 1990-98 yılları arasında Bursa Çocuk Hastanesi'nde uzman olarak görevde bulundu. 1991 yılından beri Endomed Tıp Merkezi'nde çalışmakta.

Dr. Aydın Özbilgin'le evli olup, iki çocuk ve iki torun sahibidir.

“Boyun Minicik Kalmış!”

Bir gün muayenehaneme 4 yaşında bir çocuk getirildi. Annesi muayeneden önce bana usulca “Doktor hanım, oğlum hiç et yemiyor, sizi dinler, biraz konuşun onunla” dedi.

Ben de önce çocuğu güzelce muayene ettim, boyunu, kilosunu aldım. Muayene bitince, “Belli ki sen et yemiyorsun, boyun uzamamış, et yiyeceksin ki boyun uzun olsun” dedim.

Minik hınzır beni şöyle bir süzdü ve lafı yapıştırdı:

“Belli ki sen de küçükken hiç et yememişsin, baksana boyun minicik kalmış!” (Boyumun 1.50 olduğunu belirtmem gerek var mı?)

“Çoktan Cennete Gitmiş Olursun!”

Yine bir gün muayenehaneme küçük bir çocuk getirildi. O da yaklaşık 4-5 yaşlarındaydı. Biraz sohbet ettik. Annesi, “Doktor teyzesi, benim kızım büyüyünce eczacı olmak istiyor” dedi. Ben de: “Ooo, ne güzel, benim yakınıma eczane açarsın, yazdığım ilaçları hastalara verirsin” dedim.

Aldığım yanıt acı gerçeği ortaya çıkardı:

“Ooo, o zamana kadar sen çoktan cennete gitmiş olursun!..”

PROF. DR. ERGÜN ÇİL

Çocuk Sağlığı, Hastalıkları ve
Çocuk Kardiyoloji Uzmanı

1956 yılında Kastamonu'da doğdu. Babası emekli ilkököl öğretmeni. Bu nedenle ilköğrenimini Kastamonu'da farklı köy okullarında, ortaöğrenimini ise İstanbul'da yaptı. İstanbul Tıp Fakültesi'ni 1981 yılında bitirdi. Bolu-Kırıscık'ta 1 yıl, Sakarya-Akyazi'da 2 yıl pratisyen olarak çalıştı, Erzurum-Kandilli'de yedek subay olarak askerlik yaptı. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ihtisası, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Çocuk Kardiyoloji üst ihtisası yaptı.

1995'te doçent, 2001'de profesör oldu. Halen Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı'nda Çocuk Kardiyoloji Bilim Dalı Başkanlığı görevini sürdürmektedir.

Evli ve iki kız babasıdır. Ders anlatmak en büyük zevklerinden olup müzik dinlemek, kitap okumak, tenis ve masa tenisi oynamak hobileri arasındadır. İlgilendiği konular tarih, arkeoloji, mitoloji, felsefe ve psikolojidir.

İngilizce olarak 35, Türkçe olarak 65 makalesi yayımlanmış olup, bunlar yurtdışında çeşitli dergilerde ve kitaplarda toplam 88 kez site edilmiştir.

“Yanlış Görmüşüm!”

Üç aylıkken kalbinde iki tane delik gördüğümüz bebek, altı ay sonra kontrole geldiğinde aradım taradım, deliklerin kapanmış olduğunu gördüm. Bebeğin annesine,

“Gözün aydın annesi, deliklerin ikisi de kapanmış” der demez, baktım anne hüngür hüngür ağlıyor... Önce şaşırđım, sonra...

“Pardon, yanlış görmüşüm, daha kapanmamış, lütfen ağlama artık” deyince, daha da fazla ağlamaya başlamasın mı!..

Çocuk Kardiyoloji Uzmanı

Bir keresinde uzunca bir süre, yurtdışında bir hastanede rotasyona gitmiştim. İki ay kadar sonra döndüğümde randevu alıp bekleyen bir anne, tedirgin ve yarı kızgın bir şekilde, “10 yaşındaki çocuğunda üfürüm duyulduğunu ve nerdeyse 2 aydır beni beklediğini, ya kalbinde önemli bir problem varsa diye çok endişelendiğini, niye her yerde çocuk kardiyoloji uzmanı olmadığını” söyledi. Bunun üzerine,

“Haklısınız, isterseniz sizin oğlunuzu çocuk kardiyoloji uzmanı yapalım. İster misiniz?” dedim. Gözleri parladı, “Tabii isterim, neden istemeyeyim?” dedi.

“Tamam o zaman” dedim. “İlkokulu ve ortaokulu bitirsin, 8 sene, lise de var 4 sene, üstüne 6-7 sene tıp fakültesi var, etti mi 18-19 sene. 2 sene mecburi hizmet, 4-5 sene de çocuk ihtisası, 2 sene mecburi hizmet, etti 26 sene. Bitmedi, 3 sene çocuk kardiyoloji yan dalı, 2 sene de bunun mecburi hizmeti, etti 31 sene, 2 sene de askerlik, 33 sene... Senin oğlan 7 yaşında okula başlasa, hiç ara vermese, sınavları daha ilk hakkında kazansa bile 40 yaşında ancak uzman olur. Daha bunun yardımcı doçentliği, doçentliği ve profesörlüğü var, yaşı artık 50 mi olur, 60 mı olur... İster misin oğlunun böyle olmasını?”

Kadın telaşla,

“Amaaaan istemem, asla olmasın. Benim oğlum o kadar sıkıntıya gelemmez, bırak başkaları yapsın!” dedi, doğal olarak.

Nasıl olsa bi yapan çıkar, yapmak yerine yapana kusur bulmak hep daha kolayımıza gelmez mi zaten?

“Bizim Kamyonumuz Var!”

Bir gün muayeneye gelen 5-6 yaşlarındaki sevimli bir erkek çocuk, baktım odamda ne kadar oyuncak varsa toplayıp, ortadaki sehpanın üzerine yığıyor.

“Ne yapıyorsun bakiiim öyle?” dedim.

“Hiiiç, bunları eve götürücem de, topluyorum” deyince, “Bence sen bi kamyonet tut, hepsini elinde götürmen zor olur!” dedim.

Babası hemen, “Kamyonete gerek yok doktor bey, zaten bizim kamyonumuz var!” demesin mi...

Viagra’nın İyisi

Primer pulmoner hipertansiyon adı verilen akciğer atardamarı basınç yüksekliği nedeniyle günde üç kez yarım tablet Viagra kullanan 1 yaşındaki hastanın annesi kontrolde: “Doktor bey, bu ilacın daha iyileri ve daha etkilileri varmış. Bizim komşular da kullanıyorlarmış. Siz bize neden onlardan yazmıyorsunuz?” deyince, komşuların kullanma amacı ile çocuktaki kullanım amacının farklı olduğunu anlatmakta kızara bozara epey güçlük çektim...

“Deliksiz Uyuyabilmesi İçin”

Kalbinde delik olduğu yeni anlaşılan 33 yaşındaki bir hastanın kalbindeki deliği (geniş ASD) ameliyatsız tıkamış ve başarılı işlemden sonra rahatlayıp derin bir nefes alırken, anesteziist arkadaşımız:

“Hocam, bu hastanın kalbindeki deliği kapatmanız neden gerekliydi?” deyince, cevabı yapıştırdım:

“Bundan sonra deliksiz uyuyabilmesi için!”

Zor Kaçtım...

Bir gün Kütahya’dan gelen 7 yaşındaki kalbi delik bir çocuğa eko yaparken genellikle yaptığım gibi fazladan karaciğer, dalak ve böbrek gibi organlarına da baktığımda, sol böbreğini göremedim. Emin olamadığımdan, ultrasonda daha tecrübeli radyolog bayan bir arkadaşı telefonla arayıp çocuğa bir de onun bakmasını rica ettim ve babasıyla ultrasona gönderdim. Epey vakit geçip de hasta hâlâ gelmeyince merak ettim, kendim gidip baktığımda, çocuğun, “Benim böbreğimin biri yokmuş” diye, babasının da “Oğlum tek böbrekliymiş” diye ağladığını gördüm. Baktım, radyolog arkadaş da onlara katılmış, o da ağlıyor.

“Sen niye ağlıyorsun?” diye sordum.

“Valla onları ağlar görünce ben de dayanamadım!” dedi.

Az daha onlara ben de katılıyordum, zor kaçtım...

Labirent

“Size bir şey sorabilir miyim? Bir ‘labirent’ bana bu hastalığın çok kötü olduğunu söyledi. Gerçekten öyle mi?”

“Pardon, labirent nedir? Anlamadım.”

“Hani tahlil filan yapıyor ya...” (Laborant demek istemiş!)

Kuran Hocası

Bir hastamın anne-babasına çocuğun hastalığı hakkında bilgi veriyorum, ama baba beni pek dinlemiyor, etrafla daha fazla ilgileniyor. “Herhangi bir sorunuz var mı?” diye sorduğumda, baba:

“Doktor bey, anlamadım, siz Tıp Fakültesinde Kuran da mı öğretiyorsunuz?” dedi.

“Hayır, nereden çıkardınız bunu?”

“Buradaki plakette öğrencilerin sizi geçen yıl ‘en iyi Kuran Hocası’ seçtiği yazıyor.”

(Halbuki plakette “2006-2007 yılında öğrencilerle en iyi iletişim kuran hoca ödülü” yazıyordu.)

Üç Öğün

Kalpte üfürüm duyulması nedeniyle gönderilen zayıf, 5 yaşındaki şirin bir erkek çocuğuna sordum:

“Bir şikâyetin var mı yavrum?”

“Evet var: Bana her gün, 3 öğün yemek yediriyorlar...”

MR

Bir hastamın annesi Çanakkale’den telefon ederek çocuğunun film istek kâğıdını kaybettiğini ve tekrar söylememi istedi.

MR çekirmesi gerektiğini belirtip, “Merzifon’un M’si, Rize’nin R’si” diye kodlayarak söyledim ve emin olmak için tekrar etmesini istedim.

“Anlamadım doktor bey. Merzifon’da mı yoksa Rize’de mi film çekeceğim?”

DR. SİREM AYDINLAR

Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı

23.10.1957 tarihinde Konya/Ereğli’de doğdu. İlkokulu Öğretmen Abdürrahim İlkokulu’nda, orta ve liseyi Ereğli Lisesi’nde okudu. Üniversite için 1975 yılında İstanbul’da gitti. 1981 yılında İstanbul Üniversitesi Edirne Tıp Fakültesi’ni bitirdi. Mecburi hizmet görevi için İstanbul’dan ayrılıp Nevşehir’e geldi. Nevşehir Verem Savaş Dispanseri’nde 2 yıl çalıştıktan sonra ihtisası için Bursa’ya geldi. 1984 yılında Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı’nda Kadın-Doğum ihtisasına başladı. İhtisasını yaparken 1984 yılında Kardiyolog Prof. Dr. Ali Aydınlar ile evlendi. 1988 yılında Aybike adında bir kız çocuğu oldu. Aynı sene uzman oldu ve Zübeyde Hanım Doğumevi’nde çalışmaya başladı. 1992’de hastaneden ayrılarak serbest hekim olarak çalışmaya başladı. Halen serbest hekim olarak çalışmaya devam etmektedir.

Küçük Kız Çocuğu

Bir gün muayeneye anne ve yanında kızı geldi. Kızlık muayenesi yaptırmak istediklerini ifade ettiler, ben de niçin istediklerini sordum. Kızı öfleyerek “Annem söylesin” dedi.

Annesi söze başladı:

“Hatice teyze, kızımın erkek arkadaşı olduğunu ve bakire olmadığını söyledi.”

Ben de Hatice teyzeyi akrabaları zannettim. “Aynı evde mi oturuyorsu-

nuz, öyle mi haberdar olmuş?” diye sordum. Annesi, “Yok yok” dedi, “akrabamız değil, bizden dört mahalle ileride oturuyor” diye ilave etti. Ben de “Nerden biliyor?” dedim. Anne, Hatice teyzenin yıldızname falına baktığını, orada gördüğünü söyledi. Hatice teyzenin fallarının hep doğru çıktığını ilave etti. Zavallı kız da “Ne olur beni muayene edin de kurtulayım doktor hanım” diye yalvarmaya başladı. Ben de anneye kızarak böyle bir şeye inanıp kızını incitmemesini, “Zaten bakire olmasaydı bu şekilde konuşmazdı” diyerek muayene etmeden yolladım.

DR. ZÜLFİYE ALTINDAĞ GÜNÖVEN

Göz Hastalıkları Uzmanı

1957 yılında Bursa'da doğdum. Ailemin ilk çocuğuyum. İktisat eğitimi almış bir kız kardeşim; anestezi uzmanı bir erkek kardeşim var.

İlk öğrenimimi Hürriyet İlkokulu'nda, orta ve lise öğrenimimi Bursa Kız Lisesi'nde bitirdim. 1974 yılında Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ne başladım. 1980 yılında Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan sonra meslek hayatıma Bursa Üniversitesi Mediko-Sosyal kurum hekimi olarak başladım. 1981-1975 yılları arasında Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Göz Hastalıkları Anabilim Dalı'nda göz ihtisası yaptım.

1986-1988 yılları arasında Bilecik Devlet Hastanesi'nde göz hastalıkları uzmanı olarak zorunlu hizmetimi tamamladım.

1988 yılından 2009 yılına kadar Bursa Devlet Hastanesi'nde çalıştım. 2009 yılında emekli oldum. Halen Özel Focus Polikliniği'nde göz hastalıkları uzmanı olarak mesleğimi yapmaktayım.

“Böğrüm Ağrıyor!”

Meslek hayatıma 1980 yılında Uludağ Üniversitesi (o zamanki adı Bursa Üniversitesi) Mediko-Sosyal Merkezi kurucu hekimi olarak başladım. Görevim üniversite öğrencilerine, personeline ve personelin bakmakla yükümlü olduğu yakınlarına birinci basamak sağlık hizmeti vermektir.

Henüz 23 yaşında idim. Çalışmaya başladığım ilk ay yaşlı bir adam muayene odama girdi. İktisat Fakültesi'nde çalışan bir hizmetlinin babası idi ve Keles'in dağ köylerinin birinden geliyordu.

Odaya girdiğinde önce birini arar gibi sağa sola bakındı. Benden başka kimse olmadığını ve masanın başında beyaz önlükle oturduğumu gördüğü halde aranmaya devam etti. Ancak ben dayanamayıp da ne şikâyeti olduğunu sorduğumda yakınmasını bana söyleyeceğini anlayabildi. Karşısında bir bayan doktor, hele hele benim o günkü yaşımda bir bayan görmeyi hiç düşünmemiş olacak ki, mecburen, “Böğrüm ağrıyor, DOKTOR BEY KIZIM!” dedi.

Muayenesini yapıp reçetesini düzenledim ama yaşlı adamın bana ne kadar güvenebildiğinden veya benim ne kadar inandırıcı olabildiğimden hiç emin olamadım.

Bu Kaçınıcı Son?

Büyük oğlum Öner bir buçuk yaşından itibaren hipermetrop astigmat tanısı ile gözlük kullandı. Okul öncesi çocuklar hem harfleri bilmediğinden hem de dikkatleri çabuk dağıldığından muayeneleri zordur. Hem çocuğu sıkmamak hem de ondan doğru cevap alabilmek için sabırlı ama çabuk davranmak gerekir.

Oğlum Öner genelde rahat cevap verirdi ama bazen karşısında annesi olduğu için biraz nazlanırdı. Ben tahammül sınırını aşmamak ve doğru cevap alabilmek için farkına varmadan suallerin arasında “Son bir soru”, “Son bir soru”, “Son bir soru” diyormuşum. Bir defasında bana dönerek “Anne, benim bildiğim son zaten bir tanedir. Sondur. Senin kaç tane son soru var?” dedi.

O günden sonra muayene yaparken “Son bir soru” cümlesini hiç kullanmadım. Her seferinde oğlum aklıma geldi ve “Bir soru var” dedim.

“Kollarım Kısa Geliyor!”

90’lı yılların başından itibaren muayenehanemi iç hastalıkları uzmanı olan eşim Dr. Erol Günöven ile paylaştım. Bir gün, uzun boylu ve açık renkli fiziği ile orta Avrupa göçmeni olduğu anlaşılan, 65-70 yaşlarında bir beyefendi geldi.

“Gözünüzden ne şikâyetiniz var?” sorusu ile muayeneme başladığımda “Gözümden bir şikâyetim yok evladım” dedi. Ben de herhalde ortak sekreterimiz randevuyu yanlış anladı, eşimden randevu alacaktı düşüncesi

ile “İç hastalıkları veya dahiliye muayenesi mi olmak istiyorsunuz? Sanırım sekreterimiz yanlış anlamış” dediğimde aldığım cevap şu idi:

“Gözümden bir şikâyetim yok ama kollarım kısa geliyor evladım!”

Bu cevabın ne manaya geldiğini, 40 yaşını geçmiş olup da yakın görmesi bozulanlar gayet iyi bilirler. Çünkü artık eskisi gibi rahat okuyamamaktadırlar ve net görebilmek için ya ışığı artırmaları veya kollarını uzatarak okuduğu objeyi uzaklaştırmaları gerekmektedir.

Ayı Cevabını Verdi!

90’lı yılların başlarında muayenehanemde ilköğretim birinci sınıfta okuyan bir erkek çocuğu muayene ediyordum. Muayeneye başlamadan önce harfleri tanıdığını söylediği için karşısına harflerin olduğu eşeli açmıştım. “Karşıdaki kare ışığın içinde gördüklerini oku bakayım” dediğimde, “Ayı” cevabını verdi. Cevaba şaşırdım ama yanlış anlamadığımı düşündüm. Sualimi birkaç kez tekrarladığımda, her defasında daha yüksek bir tonla ve uzun bir “Aayı” cevabını alıyordum. Şaşkınlığım giderek artıyordu ki çocuğun ailesi imdada yetişti. “Oğlumuz Barış Manço’yu çok sever de” dediler. Meğer o günlerde, Barış Manço’nun “Oku bakayım” nakaratından sonra “Aayı” cevabı verilen şarkısı çok popüler olmuş. Özellikle çocuklar şarkıyı çok sevmişler.

Duruma hep beraber güldük. Daha sonra, ne zaman o şarkıyı duysam ya da “Oku bakayım” cümlesini kullansam hep bu çocuk aklıma geldi ve gülümsedim.

“Tanrıma Şükürler Olsun, Her Şeyim Var!”

21 yıl Bursa Devlet Hastanesi’nde Göz Hastalıkları Uzmanı olarak çalıştım. Göz poliklinikleri genellikle kalabalık olur. Bizim polikliniğimiz de son derece yoğundu. Gün içerisinde baktığımız hastaya düşen zaman dilimi sadece 5 dakika kadardı.

Bu 5’er dakikalara hastanın lehine kullanmak, az hata yapmak, problemi çözmek ve aynı zamanda hastaya da anlatmak zorundaydık. Bu nedenle kısa ve net sualler sorup kısa ve net cevaplar bekledik.

Bir poliklinik günümde 55-60 yaşlarında bir hanım hastam görme

eşelinde yeterince göremedi. Gözlük camlarını değiştirmek görmesini artırmadı. Muhtemelen kırılma kusuru dışında bir oftalmolojik problemi mevcuttu. Detaylı orta ve arka segment muayenesi gerekiyordu. Gözbebeklerini büyültücü damla koyarken bir taraftan da olayı çabuklaştırmak adına,

“Teyzeciğim, sizin şekeriniz falan var mı?” diye sorduğumda aldığım cevap şuydu:“Çok şükür yavrum, Allah’ıma şükürler olsun şekerim de var, unum da var, yağım da var. Her şeyim var.”

“Sen de Kocamışsın!”

Meslek hayatımın iki yıllık zorunlu hizmet (Bilecik Devlet Hastanesi) bölümü hariç hepsini Bursa’da geçirdim. Doğup büyüdüğüm şehir olan Bursa’da mesleğimi yaptığım için kendimi gerçekten çok şanslı buluyorum. Bursa Devlet Hastanesi’nde çalıştığım yıllar içerisinde çok sık görüştüğüm hastalarım olduğu gibi uzun aralıklar ile görüştüğüm hastalarım da oldu. Bu süreçte küçükler büyüdü, büyükler olgunlaştı. Hatta ilk yıllarda ebeveynlerini katarakt ameliyatı yaptığım kişiler içinde, 15-20 yıl aradan sonra kendilerini de ameliyat yaptıklarını oldu.

Emekli olmadan bir yıl kadar önce (2008 olmalı) Orhaneli’nin dağ köylerinden gelen 60-65 yaşlarında bir erkek hastam ile aramda şöyle bir diyalog geçti.

“Dr. hanım, siz gerçekten Dr. Zülfiye Hanım mısınız?”

“Evet.”

“Peki bundan 20 yıl kadar önce burada çalışan başka Zülfiye Hanım var mıydı?”

“Yoktu.”

Bu cevabım üzerine hayret ve hayal kırıklığıyla karışık bir yüz ifadesi ile her iki elini dizlerinin üzerine vurdu.

“Yapma be doktor hanım! Sen de kocamışsın be doktor hanım!” diye dövündü.

Bana gelince, hâlâ saf ve temiz insanların varlığına sevineyim mi, yoksa yılların izlerine üzüleyim mi, bilemedim.

“Köpeğimi Nereye Bırakayım?”

3 yaşından beri takibimde olan, şu anda 10 yaşlarındaki bir çocuk hastam ile 5-6 yaşlarında iken aramda geçen bir olayı aktaracağım.

Muayene odamdan girer girmez, sağ elinde tuttuğu ve bir ucu elinde bir ucu da kapıdan görülmeyecek şekilde bir şeye bağlı gibi duran ipi göstererek,

“Köpeğimi nereye bırakayım doktor teyze?” dedi.

Kliniğe köpeğini de getirdiğini düşünerek panikledim.

“Nasıl yani? Ne demek istiyorsun?” derken durumu kavradım.

Meğer sağ elinde tuttuğu ipin diğer ucunda oyuncak köpeği varmış. Ve köpeğin ayakları tekerlekli olduğundan ipin ucundan çekerek getiriyormuş.

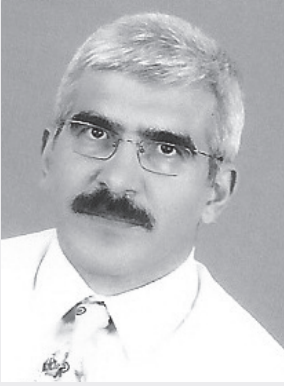
“Dediğinizi Yapıyorum”

Okul öncesi yaşlarda bir kız çocuğunu muayene ediyordum. Biraz ürkek, biraz da nazlı... Muayene çerçevesini yüzüne takmama izin vermedi. Hiç değilse görmelerine bakabilmek amacıyla, bir eli ile bir gözünü kapatmasını istedim. Sıra ile gözlerini kırpmaya başladı. Bir eli ile gözünü kapatması gerektiğini tekrar ettiğimde “Siz ne istediğinizi bilmiyorsunuz galiba, dediğinizi yapıyorum ya” cevabını aldım.

Daha dikkatli bakınca, bir elini yumruk yaparak kapattığını, aynı anda da bir gözünü kapattığını fark ettim. Aslına bakarsanız yanlış söyleme ve yanlış anlama yoktu. Sadece yorum farkı vardı.

O günden sonra doğru anlaşılabilmem için; “Sağ avuç ortası ile sağ gözünüzü kapatın” veya “Sol avuç ortası ile sol gözünüzü kapatın” demem gerektiğini fark ettim.

DR. ÖMER FARUK TABAR

Göz Hastalıkları Uzmanı

1958'de Gaziantep'te doğdum. İlk, orta ve liseyi Gaziantep'te okudum. 1975 yılında Hacettepe Üniversitesi'ne girdim. 1982'de Tıp Fakültesi'ni bitirip zorunlu hizmet kurası sonucu Van Tımar Sağlık Ocağı'nda iki yıl çalıştım. 1984 yılında İstanbul Haseki Hastanesi Göz Kliniği'nde ihtisasa başladım. İhtisasımın son bir yılını Amsterdam Üniversitesi Göz Kliniği'nde tamamladım. Orada katarakt ve kornea transplantasyonu eğitimi aldım. İhtisasımı tamamladıktan sonra Bursa İnegöl Devlet Hastanesi'ne uzmanlık sonrası zorunlu hizmet kurası çektim. Oraya başlamadan Ağrı 200 Yataklı Asker Hastanesi'nde askerliğimi yapıp İnegöl Devlet Hastanesi'ne döndüm. 2010 yılına kadar orada çalışıp ayrıldım. Şu an İnegöl Özel Medi Ce Hastanesi'nde çalışmaktayım. Evliyim ve Cemresu, Ömer Cem isimli iki çocuğum var. Hobilerim okumak ve fırsat buldukça yazabilmek.

Herdemteze

*“Yazıya dökülen öpücükler yerlerine ulaşmaz,
hayaletler yolda içip bitirir onları.”*

Franz Kafka, *Milena'ya Mektuplar*

Buraya geleli neredeyse üç ay olmuştu. İlk geldiğim günlerdeki şoku halen üzerimden atamamıştım. İlk günlerden beri yaptığım, sadece bir yatak

ve çalışma masasının sığabildiği küçük, tek pencereci odama dolan sabah güneşinin kısa, yakıcı olmayan, yüzümü okşayan, daha sonra tüm vücudumu tırmalayıp yakın sıcaklığıyla uyanmaktı. Daha perde bile takmamıştım pencereye. Yataktan kalkıp pencereyi açarak sabahın bakir havasını içime çekiyordum. Pencerenin az ilersinde, gece boyu sırıltısını duyduğum iri bol çakıl taşlı, köyün içine doğru akan dere, derenin bu yamacında bizim sağlık çalışanlarının diktikleri seyrek ama pencereden eğilip bakıldığında tepeleri gözükebilen iri kavak ağaçları her sabah esen rüzgârla salınıp beni selamlıyorlar. Dere kenarında uzun kuyruklarını, başlarını sallayan siyah beyaz saksağan kuşları, kavakların sabah törenine iştirak ediyorlar adeta. Beni eğlendiren, sabahları bu seremoni, bir de Ankara'dan gelirken Zafer Çarşısı'ndan aldığım, Kafka'nın *Milena'ya Mektuplar*'ı. Üç aydır onu da bitiremedim. Elimdeki tek kitabım. Bir kutsal kitabı okur gibi satır satır okuyup satır satır düşünüyordum olmayan Milena'mı. Odamdan çıkmıyorum, tek tük gelen, sıradan hastalıkları olan hastalarımı sekiz on adımlık mesafedeki sağlık ocağında bakıp tekrar odama dönüyordum. Bir sağlık memuru, iki ebe, bir şoför ve hizmetliden ibaret personelle tanışmış ama onlarla oturup tek bir sohbetim olmamıştı. Perdesiz pencereyden güneşin yoklamadığı odamın sağ arka köşesindeki masamın başına geçip oturdum. Elim *Milena'ya Mektuplar*'a uzandı. Kitabı açtım. İkimiz birbirimize bakıyorduk. Bugün içimden gelmiyordu okumak. Gözlerim yine pencereye kaydı. Aklım yine 1982 yılının bunaltıcı ağustos ayının bir cuma öğle sonrasına gitti. Sağlık Bakanlığı'nın; sıcak ter ve çeşit çeşit parfüm kokusunun; ağır endişe, merak, heyecan dolu ahşap koltuklarına sinmiş konferans salonu. 1980 ihtilalinden sonra kaygılar içinde kaldığımız, bizleri nelerin beklediğini bilemediğimiz günlerin ilkiydi bugün. Hepimiz ahşap rahatsız koltuklarımızda “zorunlu” iki yıllık hizmet kurasının çekilmesini bekliyorduk. Zorunlu... Bana hep itici gelen bir kelimeydi bu. Şimdiye dek tüm dayatmalara karşı çıkmıştım. Sıska bir çocukken annemin ye diye ağzıma tıktığı lokmalardan, okul dönemlerimde kapris dolu öğretmenlerin yersiz isteklerinden, üniversitedeki siyasi dayatmalara dek. Hep dik durdum. Ama yaşamım boyunca içime oturan en baba dayatmaydı bu zorunlu hizmet.

Sonunda kura çekilmiş, Van iline bağlı Tımar Sağlık Ocağı çıkmıştı bana. O gün her Doğuya çekilen kura sonrası salondan gelen alkış tufanı kulaklarımda hâlâ. Tımar... İki bin nüfuslu, elektriği suyu olmayan bir

yer. Tek lüksü, 2 kilometrelik toprak bir yol, o yolla Van-Ağrı karayoluna bağlanıyor. Van Gölü kıyısında ve hepsi de gölü ya uzaktan gören ya da birkaç tanesi göl kıyısında olmak üzere 22 köye bağlı sağlık ocağına bu yolla ulaşıyor. Burada yaşayanların ifadesiyle “Van Denizi” onlara iki şeyde yardımcı oluyor. Biri, birbirini görmeyen ıssız koylarına topluca gidip haftalık banyolarını yapmak, sonra da tüm giysilerini denizin sodalı sularında yıkamak. Diğeri de, göle akan dere ağızlarında avlanan aynalı sazın balıklarını hem satmak hem de yemeklerindeki proteinin bir kısmını bundan sağlamak. Köylü sadece zorunlu ihtiyaçlarını, barınma, giyinme, beslenme ihtiyaçlarını karşılamak için uğraş veriyor. Sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak hiçbir aktiviteleri yok. Çetin koşullar içinde böyle bir şey akıllarına da gelmiyor. Yıllardır dört hastalığın kısılcığında yaşıyorlar: Sıtma, tüberküloz, trahom ve lepra.

Van Sağlık Müdürlüğü’nden daha ilk gün elimize tutuşturulan dosyalar da, bize bağlı köylerdeki tüm hastaların listeleri, aldıkları tedaviler kayıtlı. Dosyaları bir hafta önce açabildim. Bir haftadır “Neresi buralar? Neden gelişmemiş?” soruları var kafamda. Resmî televizyon kanallarında gösterilen siyah beyaz Afrika belgeselleri geliyor aklıma. Ne farkı vardı buradaki yaşamın oradaki yaşamlardan? Önce kendi ülkemizin sınırları içindeki böyle bir coğrafya niçin fark ettirilmiyor, tüm dikkatlerimiz Afrika’da açlıktan, bulaşıcı hastalıklardan, sevgisizlik hastalığından kırılanlara çevriliyordu? Bu olumsuzlukların hepsi burnumuzun dibindeydi. En çok tuhafıma giden de, lepranın hâlâ ülkemiz coğrafyasında, Doğu coğrafyasında varlığıydı.

Masamın üzerindeki dört dosyadan lepra dosyasını açtım, 38 hastamız vardı kayıtlı. İçinde bulunduğum şoktan beni bu dört dosya kurtardı. Aklımdaki zorunluluk dayatması kalkmıştı. Ben bu hastalıklar için buradaydım. Kitaplardan bildiğim, bir de *Ben Hur* filmindeki cüzamlılardan tanıdığım leprayı öğrenip onların sağaltımı için uğraş verecektim. Bir hafta sonra Van Sağlık Müdürlüğü’nde bir lepra semineri olacaktı. Tüm kırsalda çalışan hekimler çağırılmıştı. Konferansı sevgili Türkan Saylan ve ekibi verecekti. Leprayla olduğu gibi Türkan hocayla da ilk tanışmam olacaktı bu. Dört dosyayı elime aldım, sıradışı bir şey yapma duygusuyla sağlık ocağına gidip odama girdim, kapıyı kapattım, hiç bu kadar fazlaca oturmadığım koltuğuma oturdum. Önce lepralı hastaların kayıtlarının tutulduğu dosyayı açtım. Tüm hastaların nüfus bilgilerini, hangi köylerde oturduklarını, hangi

tedavileri gördüklerini, en son ne zaman tedavi aldıklarını gösteren satırları tek tek gözden geçirdim. Akçift köyünden Ali'nin kayıtları gözüme takıldı. Sekiz yıl önce tedavisi yarım bırakılmış. Çünkü sağlık ocağı sekiz yıldır doktorsuz kalmış. Ali yaşıyor muydu? Yaşıyorsa ne durumdaydı? Merakımın odağı Ali olmuştu. Yaşıyorsa ilk fırsatta onu ziyaret edecektim. Başımı kaldırdım önümdeki dosyalardan. Karşımdaki duvarda yan yana asılı iki tutam sarı çiçek demeti gözlerimi kamaştırıyordu. Her ikisi de, aldığı güneş ışığını olduğu gibi bana yansıtıyordu. İki demette yüzlerce küçük sarı çiçek, saplarından bağlanıp kurutulmuş, bir duvar süsü olarak asılmıştı. Küçük kuru parçacıklar, üzerlerine gelen güneş ışığını titreştirip sarı çiçek demetlerini adeta hareketlendiriyordu. Başları birbirine eğik yerleştirilmiş demetler, asılı durdukları duvarda ışıkla dans ediyorlardı. Onları seyrederken şoför Hasan'ın içeri girdiğini fark etmemiştim. "Bir isteğin var mı beyim?" sesiyle irkildim ve bakışlarımı çiçeklerden sıyrıp kapıdaki şoför Hasan'a çevirdim. "Hayır, teşekkür ederim" dedim. Hasan kapıdan geri geri çıkarken "Dur!" dedim. "Şu duvardaki çiçeğin adını söyler misin?" "HERDEMTEZE beyim onun ismi" dedi. Sonra sanki beynimi okumuş gibi çiçeği anlatmaya koyuldu: "Buraların en sevilen çiçeğidir o. Çok adı vardır. Sarı çiçek. Altın çiçeği. Saman çiçeği. Solmaz çiçek. Ölmez çiçek de derler. Kuruduğu zaman bozulmadan kalır. Yıllarca böyle kalır. Her evin duvarlarını süsler. Orada yaşayanlara uzun ömür verdiği inandırılır. Yayıdığı koku ile güve, pire, bit gibi haşareleri bulunduğu yere yaklaştırmaz. Kadınlar yataklarının üstüne koyar, elbise dolaplarına yerleştirir. Onun için güve çiçeği de derler. Ama herkes ona herdemteze der. Bütün zamanlar taze kalır. Hep duvarları süsler. Bütün zamanlarda güzel kokar. Bütün zamanlarda şifa verir. Bütün zamanlarda ışık saçar. Haziran ağustos aylarında güneş gören dağ yamaçlarında, irili ufaklı, kızgın, kara renkli küçük kayacıklar arasında doğar, öbek öbek çoğalır, sonra da kurutulup evlerin duvarlarını süsler. Zamana karşı hep ıslıl ıslıl, hep altın sarısı, hep tazedir o."

Aradan bir hafta geçti. Bir haftalık konferans, kurs süresince getirilen hastaları görerek daha önce tanımadığım leprayı görsel ve teorik olarak tanıma fırsatım oldu. Kendi alanıma döndüğümün ertesi günü şoför Hasan'a Range Rover'ı hazırlamasını söyledim. "Akçift köyüne gidiyoruz bugün, lepra taramasına başlayacağız" dedim. Yanımda sağlık memuru ve hemşire de gelecekti. Bir demir yığımından ibaret, sünger gibi benzin çeken jeep ile

ilk köy gezimize çıktık. “Beyim” dedi Hasan, tereddütle gözlerimin içine bakarak, “o köy en uzak köyümüz, en az bir saat çeker.” Kafamda öyle yer etmişti ki, “Ben Ali’yi göreceğim” dedim. “Hangi Ali?” “Lepralı Ali.” “Ha şu cüzamlı Ali. Hiç gerek yok beyim. Çok ters adamdır. Kimseyle görüşmez o. Köydekilerle bile beraber olmaz. Bir keresinde evine gittiğimizde, evde ne var ne yoksa üstümüze atarak bizi kovalamıştı.” “Gidelim biz” dedim.

Van Erciş arasındaki karayolundan saparak bir dağın yamaçlarında tırmanmaya başladık. Arabamız bir kağrı yavaşlığında ilerliyordu. Bir sivri tepenin etrafında küçük daireler çizerek tepeye tırmanıyorduk. Van Gölü bir önümüzde bir arkamızda, sanki takibimizdeydi. Tepeye tırmandıkça gölün uçsuz bucaksızlığını görüp buraya neden Van Denizi dediklerini anlayabiliyordum. Yukarlara tırmandıkça yol iyiden iyiye yol olmaktan çıkmıştı. Sadece daha önceleri çamurlu ıslak yollardan geçen hayvanların ve tekerlekli arabaların güneş yemiş kuru izleri yol gösteriyordu bize. Arabamız ağır ağır ilerliyor. Daha da yukarlarda izler ortadan kalkmıştı. Önümüzde bir düzlük. Her taraf irili ufaklı sarı çiçeklerle kaplıydı. “Herdemteze bunlar beyim” dedi Hasan, eliyle çiçekleri gösterip. Güneş arkamızda, ilerde tepede, siluet olarak gölün ortasındaymış gibi gözükün köyü görebiliyorduk. Daha yaklaştığımızda, haziran sonunda yer yer duman tüten toprak damlı evler ve her evin yanında konik siyah, içi oyulmuş tezek yığınlarından ibaret, topu topu on hanelik bir dağ köyü...

“Önce Ali’nin evine gidelim” dedim. Birkaç kadın ve çocuğun türkek bakışları üzerimize çevrildi ve arabanın dönen arka tekeri boyunca havlayarak bize eşlik eden bir çoban köpeğiyle köyün ortasından geçip küçük bir tepeye tırmandık. Tepenin yamacında iki toprak damlı oda vardı. Birinin kerpiçten ön yüzüne iki yerden sıkıştırılmış, etrafı çamur ve samanla sıvanmış, kırık iki küçük, kirli, şekilsiz cam parçası pencere görevini görüyordu. Sadece ışık verebilirdi oraya. Diğer odada o şekilsiz pencereler de yoktu. Her iki odanın gölün ters tarafında iki alçak kapısı vardı. Hasan, “Beyim siz burada bekleyin, ben yalnız gideyim” dedi. Arabadan inip ağır adımlarla kapıya yanaştı. Kapıyı çaldı. Bir kadın kapıyı açtı. Hasan’la kadının bir iki dakikalık konuşmasından sonra ne dediğini anlamadığım, bağırarak bir erkek sesiyle içerden atılıp kadına ve kapıya çarptıktan sonra önüme düşen bir ayakkabı tekiyle karşılaştım. Ayakkabı tekini elime alıp kapıya yanaştım. “Ne diyor?” dedim. “Defolun, hiçbir kimseyi istemiyorum diyor” dedi

Hasan. İçerden gelen seslere rağmen elimdeki tek ayakkabıyla içeri girdim. Ön cephedeki kırık cam parçalarından oluşan şekilsiz pencereden içeri süzülen ışığın aydınlatığı köşede duran adama yaklaştım. “Sen Ali misin?” dedim. Cevap vermedi. Daha yaklaştığımda, kırık yaşlarında, burun köküne kadar burnu çökmüş, yüzü buruş buruş, aslan yüzüne dönüşmüş (facials of lions) Ali ile karşılaştım. Sol elinde sadece güdük bir şekilde kalan, orta ve küçük parmakları arasında tüten sigaranın dumanı ve kokusu tüm odayı kaplamıştı. Çıplak tek ayağının parmaklarının olmadığını yırtık çorabının ön tarafından fark edebiliyordum. “Ben doktorum. İlaçlarını getirdik sana” dedim. Ayağa kalkıp sağ elini uzattı. Olmayan parmakları yerine sağ elinden kalan güdüğü tuttu. “Hoş geldin” dedi. Oturduk. Hasan da geldi. Yaklaşık bir on dakikalık sohbetten sonra yandaki odaya geçilen kapı açıldı. Kapının açılmasıyla içeriye akan ışık demetinin içinde, elinde çay tepsisiyle bir kız girdi. Işık, kirli sarı dağınık saçlarını aydınlatıyor. Saçları yüzünü gölgeliyor. Seçemiyordum. Yaklaştı bulunduğum köşeye. Eğildi. Metal çay tepsisini önüme uzattı. Ufak pencereden gelen ışık şimdi yüzünü aydınlatıyordu. Kavruk, yer yer döküntülü yüzüne baktım çayımı alırken. Steve McCurry’ın Afganistan’da çektiği Sharbat’ın gözlerini gördüm çimen yeşili gözlerinde. Göz göze geldik. Gözleri ışıltılı. Loş odanın içi sanki ışıklanmıştı bakışlarıyla. “İsmin ne güzel kız?” dedim. Kafasını salladı anlamsızca. Saçları daha da dağıldı. Ali “Kızımdır, Türkçe bilmez, HERDEMTEZE’dir adı. Kısaca TEZE’dir” dedi. Sonra kıza dönerek, “De here TEZE” dedi. Kız hızla geri geri giderek geldiği kapıya döndü. Kapının dışına saklandı. Sadece sarı yapağı saçlarını ve saçlarını çerçeveleyen yüzündeki bir çift pırlıl pırlıl gözlerini görebiliyordum. Bir anda odanın içi herdemtezelerle doldu. Duvarlar sapsarı, yerler herdemtezelerle dolu bir çiçek bahçesi gibiydi. Bir rüya odasıydı sanki içerisi.

Ali’nin merak dolu bakışları altında “Neden geldiniz?” sorusuyla uyan-dım dalgınlığımdan. “Biz buraya sizin ilaçlarınızı getirmek için, bundan da önemlisi sizden, eşinizden ve Herdemteze’den numuneler almaya geldik” dedim. “Hastalığınızın durumu için. Eşinize ve kızıma, sizdeki hastalıktan bulaşıp bulaşmadığını anlamak için” dedim. “Onlardan olmaz. Benden alın. Sonra da burdan gidin” dedi bir anda sertleşerek. “Tamam, sinirlenme” dedim. “Kendin gibi olmasını ister misin şu biraz önceki güzel kızımın? Kapıda bizi karşılayan eşinin?” “Kızımı karıştırma. Teze’yi karıştırma. O

hasta değil. Çiçeğim o...” “Biz de o çiçek solmasın istiyoruz Ali” dedim. Başını eğdi. İki gözünden kuru yanaklarına süzüldü gözyaşları. “Hadi gel, önce senden alalım.” Sağ kolunu uzattı. “Hayır” dedim, “kulak memene bir çizik yapıp biraz kan suyu alacağız.” Bir bisturi ile sağ kulak memesini çizip bir miktar sıvıyı bir cam lama sürüp Ziehl Nelson boyasıyla boyamak için yanımdaki hemşireye uzattım. Sonra Ali’nin hanımını çağırttım. İtiraz etmedi. Aynı işlemi ona da uyguladık.

Yaptıklarımızı daha iyi görebilmek için Teze, bulunduğu yerden başını daha da ileri uzatmış, bizi merakla izliyordu. Üzerimden ayırmadığı gözlerine gözlerimi dikerek sağ elimle gel işareti yaptım. Koşarak yanıma geldi. Ali’ye dönüp “Ali, müsaade et Teze’den de alalım” dedim. Yanaklarındaki ıslaklığı, başını kaldırmadan, parmakları dökülmüş elinin tersiyle sildi. Üzüldüğünü, ağladığını Teze’nin görmesini istemiyordu. “Peki” dedi. Ali, yapılacakları Teze’ye Kürtçe anlattı. Teze, yüzünün sağ yarısını bana çevirdi. Kulak memesini çizip bir damla sıvı alırken, çenesini yukarı kaldırdı. Gözkapaklarını kırpmadan, çimen yeşili gözlerini odayı ışıklandıran küçük pencereye çevirdi. Numune alırken ince, hafif aralı soluk dudaklarının arasından kesik kesik, sık sık çıkan nefesinin sesini duyabiliyordum. Odanın loş soğuk havası bir anda ısınmış, her yer hiçbir kokuyla eşleşmeyen herdemteze kokuyordu.

Numuneyi alıp dışarı çıktım, boyaması için hemşireye verdim. Sonra toprak damlı evin arkasında, gölün karşı kıyısında batmaya doğru alçalan güneşin ışığına elimdeki mikroskopun aynasını çevirip Ali’dan, hanımından, Herdemteze’den alınan sıvıların sürüldüğü boyalı lamları incelemeye başladım. İlk numunede bol basil vardı. Ali’nindi bu. Şaşırmadım. İkinci numune temizdi. Hemşire, “Bu Ali’nin hanımının” dedi.

Son lamı biraz ağır, biraz isteksizce ve biraz merakla mikroskopa yerleştirdim. İlk alanda kümeli kırmızı boyalı basiller hem gözlerimi mikroskoptan aldı hem aklımı başımdan. Biraz önce yandan gördüğüm Herdemteze’nin profili gözümün önünde önce karıştı, sonra silindi. Sonra onun yerine yapağı kirlili sarı saçları dökülmüş, kuru pürüzsüz yüzünün her tarafı irili ufaklı kabarcıklarla dolu lepralı bir kız gelmişti. Birkaç yıl sonra oluşacak Herdemteze’nin yüzüydü bu... Sadece yeşil ışıldayan bir çift göz onu ele veriyordu. “Olamaz!” dedim. “Solamaz o çiçek. Solmamalı.” Hasan “Ne çiçeği beyim?” dedi. “Hiç Hasan, hiç. Kızı çağır bana” dedim. Ha-

san Herdemteze'yi getirdi. "Hasan, kıza anlat" dedim. "Onda babasının hastalığının mikrobunu bulduk. Onun tedavisi lazım. Onu İstanbul'a göndermemiz gerekiyor. Yoksa babası gibi olacak. Ama bu aksi adam izin vermeyecek bize." Hasan kıza anlattı. Dikkatle Hasan'ı dinledi. Hasan'a bir şeyler söyledi. Sonra yüzünü bana çevirip üzgün bir şekilde başını salladı. İyileşmek istediğini, nereye olsa gidebileceğini söyledi. "Ama nasıl?" dedim. Cumartesi babasının onları Van'daki halasına götüreceğini söyledi. Ona adres vermemizi istedi. Adres, adres... Belirli bir yer yoktu kafamda. Aklıma kurs boyunca kaldığım otel geldi. Akdamar Otel. Hemen bir kâğıda yazıp Hasan'a verdim. Cumartesi öğlesi için anlaştık. Ancak bunu Ali'yle görüşmeliydim. İçeriye girdim. "Bak Ali. Teze'de hastalık tespit ettik. Onun tedavisi lazım." Bir anda sinirlendi. "Hasta değil o. Yalan söylüyorsunuz." Kabul etmek istemiyordu, ona kondurmak istemiyordu hastalığı. Bir süre sessizlik oldu. Sonra "Tedavi edin o zaman TEZE'mi." Bu sefer sesli sesli ağlıyordu. Uzun bir süre ağladı. "Ancak bir sorun var Ali. Teze'nin ilk tedavileri İstanbul'da yapılacak. Üç ay kadar buradan ayrı kalacak." Biraz önce ağlayan adam şimdi bir aslan kesilmiş, üzerimize atlayacak gibi kükrüyordu. "Defolun burdan, kızımı vermem size! Ben ilaçlarımı veririm ona." "Ali dinle beni" demeye kalmadan, benim getirdiğim ayakkabı teki çoktan dışardaydı bile. Hasan'la hızla dışarı çıktık. Arabamıza binerken Hasan, Teze'ye "Cumartesi öğlen, unutmaz" dedi. Başını salladı Teze. Arabamızı tepeden aşağı virajın başına varıncaya kadar el salladı. İlk virajdan aşağı inerken bile Hasan hariç, ben ve hemşirem, kaybolan görüntüsüne rağmen başlarımız geriye dönük, el sallıyorduk hâlâ ona...

Herdemteze cumartesi öğle vakti geldi. Elinde kırmızı büyük bir çıkın. "Bu ne?" dedim. Eşyaları olduğunu söyledi. Hasan'la onu alıp Van Gölü Turizm ofisine götürdük. Bir gün önceki akşam sevgili Türkan hocayla konuşup otobüsün Van'dan kalkış, Topkapı'ya varış saatini, plakasını, şoförün ismini bildirdim. Onu Topkapı'da karşılayacaklarını söyledi. Daha önce Van'daki seminerde hoca yeni vakaların İstanbul Tıp Fakültesi Cildiye Bölümü'nde tedavi edileceğini, hastaların oraya gönderilmesini istemişti. Hastaların tüm masraflarını onların karşılayacağını söylemişti. Teze'yi, onun güler yüzünün solmaması dileğiyle uğurladık.

Ertesi gün ve ondan sonraki günlerde hayatımın en büyük kâbusunu yaşadım. Ali, kızını zorla alıkoyduğumuz suçlamasıyla bizi jandarmaya

şikâyet etmişti. Ona Herdemteze'yle telefon görüşmesi yaptıracağımı söylememe rağmen her sabah sağlık ocağına geliyor, bağırıp çağırıyor, sonra da akşama kadar kapımda tüneyip bekliyordu. Aradan iki gün geçti ama Türkan hocadan haber alamadım.

Birkaç gün sonra, yaptığının hata olduğunu düşündüm. Ya Teze İstanbul'a gidememişse, ya oraya gittiğinde onu karşılamada geciktilerse, ya oralarda kaybolduysa... Ya... Kafam soru işaretleriyle doluydu. Ali'yi aldım, köyün PTT şubesine götürdüm. İstanbul'a bağlanabilirsek Ali'yi kızıyla görüştürecektim. Tımar PTT'sinin, saçları her zaman ıslak, yana taralı, uzun boylu memuru Cahit karşıladı bizi. Üst ön dişlerinden birinin oluşturduğu boşluk nedeniyle ıslık çalar gibi konuşurdu. Konuşması anlaşılmazdı. Bu nedenle o bana bir şey sormadan Çapa Tıp Fakültesi Cildiye Kliniği'nin telefonunu verdim. Çevirmeli manyetolu telefonla üç saatte Van PTT'den bir hat alıp telefonla Türkan hocaya ulaşabildim. Teze'nin geldiğini, tedaviye alındığını söyledi. Çok rahatlamıştım. Ancak Ali kızıyla konuşmak istiyordu. "Peki" dedi hoca. Ali'ye "Gel" dedim. Oturduğu yerden gelinceye dek hat kesildi. Ali yine bağırmaya başladı. Kızının sesini duymak istiyordu. Cahit'e, "Her ne zaman olacaksa olsun bugün görüştürelim kızıyla" dedim. Birkaç denemeden sonra Teze'yle babası görüşti.

İlk görüşmeden sonra geçen üç aylık bir sürede Ali iki defa daha geldi ve her seferinde Herdemteze'yle telefonda görüşebildi. Geri kalan günlerde hep köyünde kaldı.

Üç ay sonra, üç ay önceki gibi Van Gölü Turizm ofisinde oturmuş ama bu sefer İstanbul'dan gelecek Herdemteze'yi bekliyorum. Hasan arabaya benzin almaya gitti. Ofisin dış kapıyı çaprazdan gören sağ köşesindeyim, elimde *Milena'ya Mektuplar*. Son üç sayfasına geldim. İçerde bir hareketlenme oldu. Belli ki otobüs gelmişti. İçersi bir anda boşaldı. Tek ben kalmıştım içerde. Kitabımı kapattım. Kalkıp çıkışa yöneldim. Kapının önü doluydu, çıkılacak gibi değildi. Kapının yanındaki cama yaklaştım. Otobüsün ön ve arka kapıları ile otobüsten inenler açık seçik görülebiliyordu. Herkes indi. Otobüsün kapıları kapandı. Otobüs hareket etti. Telaşlandım. Beklediğim yolcu yoktu gelenlerin arasında. Hızla kapıya koştum. Kapı önündeki birkaç kişiyi adeta iterek dışarıya fırladım. Hasan da gelmemişti hâlâ. Bir kâbustu sanki yaşadıklarım. Sağa sola koşturuyordum. Ama yoktu... Aniden bir el dokundu arkadan sağ omzuma. Döndüm. Karşımda duran Herdemteze'ydi.

Ne kadar değişmişti. Batmak için alçalan güneşin solgun ışığıyla uzun, düz altın sarısı saçları ışıltılı oldu. Gülümseyen, canlanmış dudaklarına kavruk yüzünün aynası gözleri eşlik ediyordu. Topuklarına kadar inen uzun çivit mavisi basma entarisinin üzerinde basılı yüzlerce küçük papatya onu herdemtaze bahçesi yapmıştı adeta. Elimi uzattım, Kürtçe hoş geldin deyip yanaklarından öptüm. “Hoş bulduk” dedi Türkçe. Sonra hep Türkçe konuştuk. Üç ayda hastalığı kontrol altına alınmış, davranışları, giyimiyle kuşamıyla, her şeyiyle değişmişti. Üstelik Türkçe de öğretilmişlerdi ona. Çok teşekkürler Türkan Saylan hocam size!..

Hasan gelmişti. Herdemteze’yi köyüne götürmek için arabamıza atlayıp yola koyulduk. Van Gölü arkamızda gittikçe kaybolurken *Milena’ya Mektuplar*’ın son üç sayfasını okumak için kitabımı açtım. İçimden “Her zaman böyle güzel, her zaman böyle canlı kal, bütün zamanların çiçeği HERDEMTEZE!” dedim.

DR. KENAN ERGUS

Genel Pratisyen

1962 Varto doğumlu. Doğduğu köyde okul olmadığı için gecikmeli olarak Varto Yatılı Bölge İlköğretim Okulu'nda (YİBO) eğitimine başladı. 1975-82 yıllarında Erzurum Anadolu Lisesi'nde parasız yatılı olarak okudu. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ni 1988 yılında bitirince, sınıf arkadaşı Birsen Sezer'le evlenerek birlikte Kahramanmaraş Göksun'da zorunlu hizmete başladı. 1990-96 yıllarında Bursa Beşevler Sağlık Ocağı'nda çalıştı. 1996'da kamu görevinden istifa edip tam gün işyeri hekimliğine başladı. Üç yıldan fazla süreyle BTO İşçi Sağlığı ve İşyeri Hekimliği Komisyonu Başkanlığını yürüttü.

Doğa gezileri, tiyatro izleme, tarihi yerleri gezip görmek başlıca ilgi alanlarıdır. Çok sevdiği şiir okumalarından, dinleyenlerin de çok keyif aldığı söylenir.

“Zorla Bağış Alanı Yakarım!”

Her eğitim yılının başında yetkililerin verdiği klasik bir demeç vardır: “Bu yıl okula kayıt için hiçbir veliden tek kuruş para alınmayacak. Kayıt parası isteyen idarecilerin canı fena yanacaktır.”

Bu tür demeçleri vereceklerine, okulların her türlü personel ve diğer ihtiyaçlarını temin etmiş olsalar idareciler niye kayıt parası istesin ki? Çocuklarımızın alınlarının akıyla kazandığı anlı şanlı devlet okullarına kayıt yaptırırken bile hepimiz tıpış tıpış kayıt parasını öderiz. Yüzlerce öğrencinin eğitim gördüğü okullarımızda bir tane bile hizmetli bulunmadığını, kırılan bir camın, bozulan bir kapının tamiri için idarecilerin çaresiz kaldığını yetkililer

de bal gibi bilir bilmesine ama halka şirin görünebilme uğruna her yıl bu komedi tekrarlanıp durur. Bu durumun benzeri, sağlık ocağı sorumlu tabibi iken benim de başımdan geçti.

Sağlık ocakları için hiçbir ödeneğin olmadığı, pansuman için gazlı bez bile bulamadığımız zamanlar. Zor bela mahalleden birkaç tanıdığı ikna ederek Sağlık Ocağını Yaşatma Derneği kurduk ve dernek üzerinden hizmet alan herkesten 1-2 lira bağış alıp durumu idare etmeye çalışıyoruz. İnsanlar haklı olarak birinci basamak sağlık hizmetlerinin ücretsiz olması nedeniyle bağış yapmaya itiraz ediyorlar. Bense personele herkesten bağış alınması yönünde baskı yapıyorum. Zaman zaman tartışma yaşıyorum.

Bir gün yanık pansumanı için ocağa gelen emekli bir memur, ısrarla bağış yapmayacağını söylediği için benimle görüşmeye geldi. Yapılan bağışlarla pansuman malzemesi alındığını, bağış yapmazsa reçeteye yazdığım pansuman malzemelerini alması gerektiğini belirttim. Reçeteye yazdığım malzemeler, Emekli Sandığı tarafından ödenmiyordu ve istenen bağışın birkaç katı bir meblağ oluşturuyordu. Bağırıp çağıran hasta, beni Sağlık Müdürlüğü'ne şikâyet edeceğini söyleyerek çıkıp gitti. Ertesi gün Sağlık Müdürü telefonla beni aradı, biraz kızgın bir tonda:

“Doktor Bey” dedi, “şu anda bir vatandaş odamda, size pansuman için başvurmuş ve siz tedavisi için kendisinden zorla bağış almak istemişsiniz.”

“Evet Müdür Bey, vatandaş doğru söylüyor.”

Bunun üzerine Müdür Bey sesini daha da yükseltti:

“Birinci basamak sağlık hizmetleri yasalara göre her vatandaş için ücretsiz değil mi? Ne hakla vatandaşın hizmet için zorunlu bağış alırsınız?”

Ben bütün sakinliğimle cevap verdim:

“Biliyorum Müdür Bey. Fakat takdir edersiniz ki pansuman için birtakım sarf malzemesi gerekiyor. Ne yazık ki bu malzemeler için bir ödeneğimiz yok veya çok yetersiz. Siz müdürlük olarak her türlü ihtiyacımızı karşılayabilerseniz elbette vatandaşın bağış istememiz söz konusu olamaz.”

Müdür Bey biraz durakladı.

“Haklısınız. Ama vatandaş da haklı. Ne yapalım?”

“Müdür Bey, vatandaşın haklı olduğunu ben de biliyorum. Fakat bu sorunu çözmek ne sizin elinizde ne de benim. Aklıma şöyle bir öneri geliyor: Biz hastalarımızdan bağış almaya devam edelim, size şikâyet edildiğinde siz hemen telefonu kaldırıp bize bağırıp çağırın. Böylece hem vatandaşın tatmin

etmiş olursunuz, hem de biz işimizi yürütmüş oluruz.”

Müdür Bey biraz durakladı, sonra:

“Haklısınız, öyle yapalım” dedi.

Öyle yapmaya da devam ettik.

Eğitim Kimlere Emanet?

Kahramanmaraş Göksun Sağlık Ocağı’nda çalışıyorum. Öğle yemeğinden sonra hasta bakmaya yeni başlamıştım ki İlçe Milli Eğitim Müdürü’nün telefonda olduğunu söylediler. Önce birbirimizin hal hatırını sorduk, sonra Müdür Bey bir ricasını ilettiler:

“Doktor Bey, okullarımızın birinde bir öğrencimiz ayağını kırmış, sabah Sağlık Ocağına gelmiş, doktor arkadaşlar istirahat yazmamışlar, çocuk bu haliyle okula gidemez, devamsızlığı sorun olacak” deyince konuşmamız şöyle devam etti:

“Arkadaşlarımın böyle bir hata yapacağını sanmıyorum. Gelsin, ben raporunu yazarım. Sahi, tedavi eden ortopedist niye raporunu yazmamış? Aslında raporu onun yazması gerekirdi ama sorun değil, ben yazarım. Hangi ortopediste gitmişler, biliyor musunuz?”

“Ortopediste gitmemişler, Sınıklı Ahmet’e götürmüşler, o tedavi etmiş.”

“Sınıklı” sözcüğünün kırık çikık işlerine bakan alaylılar olduğunu Göksun’da öğrenmiştim. Bunu duyunca başımdan kaynar sular döküldü.

“Müdür Bey, yanlış anlamadıysam çocuğumuzun tedavisi bir doktor tarafından yapılmamış. Rapor vermeyen arkadaşlarım yerden göğe kadar haklılar. Bu durumda benim de rapor vermem mümkün değil.”

Milli Eğitim Müdürümüz bu sözlerime çok bozuldu. Bütün ilçenin benzer işler için Sınıklı Ahmet’e gittiğini ve ona güvendiklerini belirtti. Ben, bir hekim tarafından görülüp değerlendirilmemiş böyle bir durumda rapor vermenin asla mümkün olmayacağını uygun bir dille anlatmaya çalıştım. Müdür Bey daha da bozuldu, işi vatandaşa yardımcı olmadığımı kadar götürdü. Ben, bir eğitimcinin böyle bir isteğinden hicap duyduğumu söyleyerek, tatsız şekilde telefonu kapattım.

Unutmadan belirtirim; Müdür Bey bunun öcünü benden aldı. Nasıl mı? Milli Eğitim Müdürlüğü görevlileri gözetiminde yapılan sürücü ehliyeti direksiyon sınavından çakan tek kursiyer ben oldum!

“İlaçları Kullanmadım ki!”

İnsanlarımız doktordan her zaman mucize beklerler. İsterler ki doktor bir dokunuşta veya bir sözle bütün sorunlarını çözsün. Çoğu kişi ilacını kullanmaz, verilen diyetle uymaz, istenen yaşam değişikliklerine yanaşmaz.

Mezun olur olmaz görev yeri kuramızı çektikten sonra eşim Dr. Birsen’le birlikte, doğup büyüdüğüm Muş Varto’daki köyümüze giderek görev için tebligatın gelmesini beklemeye başladık. İlk bir iki gün bizim akraba ve köylüler gelip muayane oldular. Hele bir de bayan doktorun ayaklarına gelmiş olması, yakın köylerden insanların da akın akın muayeneye gelmesine yol açıyordu. Gelen herkesin şikâyetlerini dinliyor, anamnezini alıp muayene ettikten sonra reçete yazıyor veya önerilerde bulunuyorduk. Bir gün annem:

“Çocuklar” dedi, “siz kendinizi boşuna paralıyorsunuz, çünkü muayene ettikleriniz ne sizin söylediklerinizi yapacaklar, ne de yazdığınız ilaçları alıp kullanacaklar.”

Annemin söyledikleri biraz şevkimizi kırdı. Herhalde gelen gidenleri misafir edip ağırlamaktan yorulduğu için bunları söylüyor, diye düşündük.

Bir gün öğleden sonra komşu köyden canlı hayvan ticaretiyle uğraşan bir tanıdık geldi. Ayrıntılı anamnezini aldım, fizik muayenesini yaptıktan sonra, peptik ülser tanısıyla reçete yazıp ilaçların kullanımı ve diyet tarif etmeye başladım. Beni sonuna kadar dikkatle dinledi.

“Bravo sana, üç yıl önce Erzurum’da dahiliye profesörüne gittim, senin söylediklerinin aynısını söyledi. Hatta yazdığı reçete cebimdedir” diyerek üç yıl önce yazılmış reçeteyi cebinden çıkarmaya çalıştı.

Ben haliyle kendimle gurur duydum, demek ki hocalarımdan emeğini boşa çıkarmamışım diye düşündüm. Reçeteyi cüzdanından çıkardı, baktım, benim yazdığım reçete, hemen hemen profesörünkiyle aynı ilaçları içeriyor. Bu durum beni daha da keyiflendirdi. Üç yıldır cepte taşınan bu kadar kıymetli bir reçetedeki ilaçlar, kim bilir kaç defa alınıp kullanılmış diye düşündüm. Kendimden emin olarak:

“Yazılı ilaçları kullanınca şikâyetlerin geçiyor, değil mi?” diye sordum. Aldığım cevap, annemi haklı çıkarıyordu.

“Valla ilaçları alıp kullanmadım!”

“Kible Ne Tarafta?”

Genç mühendis muayene için odama girdi, biraz ıkına sıkına:
“Büyük abdestimi yaparken ağrı ve kanamam var. Acaba halkın deyi-
miyle ‘mayasıl’ mı olmuşum?” dedi.
Hastalığı ile ilgili birkaç soru sorup cevabını aldıktan sonra:
“Şimdi de sizi muayene edeyim” dedim.
Hasta bir an şaşkınlık geçirdi.
“Nasıl muayene olacağım? Yatayım mı?” dedi.
“Muayene masasına çıkın ve namazda durduğumuz gibi secde pozisyonu
alın, sizi öyle muayene edeceğim.”
Genç mühendis, utandı, kızardı, sonra da bombayı patlattı:
“Kible ne tarafta, doktor bey?”

Mahalle Baskısı

Kim ne derse desin, Anadolu’nun en büyük şehirlerinde bile yoğun bir mahalle baskısı yaşanır. Çoğu yerde balkonda oturup bir yudum içki içmek, şortla balkona çıkmak mümkün değildir. Ramazan ayında bırakın sigara içmeyi, yemek yiyebilecek açık bir lokanta bulmak imkânsızdır. Bunlara bir de siyasi baskıları eklediniz mi nefes almak bile zorlaşır. İstisnasız hangi parti iktidarda olursa olsun, memurlar üzerinde ciddi bir baskı oluşturur. İktidar partisine yakın duruş sergilemeyen memurun hali haraptır.

Zorunlu hizmet yaptığım Kahramanmaraş Göksun ilçesi de tüm güzelliklerine rağmen bu kusurdan azade değildi. Hemen hemen herkesle iyi ilişkiler içinde işimizi yapmaya çalışıyorduk. Gündemden kopmamak için her gün iki gazete almaya çalışıyordum. Bu iki gazeteden birisi mutlaka *Cumhuriyet* olurdu. O zamanki iktidar partisi genel başkanı, *Cumhuriyet* gazetesi için “Türkiye’nin Pravda’sı” nitelemesinde bulunmuştu. Gazete bayii kasabanın ortasındaydı. Bayi ile evimiz arasında sıkça yemeğe gittiğimiz bir lokanta vardı. Lokanta sahibi ile ahbap olmuştuk, mutlaka selamlaşp hal hatır sorardım. Bayiden eve yürürken genellikle göz ucuyla da olsa gazeteleri okumaya çalıştığım için hangi gazetelerin elimde olduğu uzaktan bile belli oluyordu.

Bir gün yine gazetelerimi alıp eve doğru giderken, her zamanki gibi lokantacıyı görünce durup selamlaştık, hal hatır sorarken lokantacı, gaze-

telerimi elimden aldı; *Cumhuriyet* gazetesini başlık yazısı görülmeyecek şekilde katladı, diğer gazetenin içine koyduktan sonra bana dönüp:

“Doktor Bey, yanlış anlama, sizi çok severiz. Okuduğunuz bu muhalif gazeteyi böyle uluorta herkes görüp bilmesin” dedi.

“Herkesin görüp bilmesinde ne zarar var?” dedim.

“Doktor Bey, yanlış anlama, ben de aynı gazeteyi okuyorum. Fakat buranın yerlisiyim, siz devlet memurusunuz, size şöyle veya böyle bir zarar gelmesini istemem” dedi.

DR. BİRSEN ERGUS

Deri ve Zührevi Hastalıklar Uzmanı

1964 Gediz doğumlu. Gediz Lisesi mezuniyetinden sonra girdiği Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ni 1988'de bitirip zorunlu hizmetini Kahramanmaraş Göksun'da yaptı. 1990-93 yıllarında Bursa-Çalı Sağlık Ocağı'nda çalıştı. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji Kliniği'nde uzmanlık eğitimini bitirince 1997'de Ali Osman Sönmez Onkoloji Hastanesi'nde çalışmaya başladı. 4-5 yıl kadar, kamu görevinin yanı sıra özel muayenehanesinde de hastalarına baktı. 2011 yılının başlarında kamudan emekli olup Özel Medicabil Hastanesi'nde çalışmaya başladı. Bir dönem BTO Onur Kurulu Üyeliği yaptı.

El işi ve ev işi en keyif aldığı şeylerdir. Fotoğraf çekmek ve gezip gördüğü yerlere özgü hatıra eşyaları toplamak diğer meraklarıdır.

Boşta Olmak

Yeni aldığımız Bosch marka buzdolabı iki günde bir arıza çıkarıyor. Defalarca gidip gelen servis, sonunda yenisiyle değiştirme kararı verdi. Fakat yenisinin de tadı tuzu yok, o da arıza çıkarıyor. Mevsimlerden yaz, evde biri emzirme çağında iki çocuk var... Buzdolabının arızaları beni çileden çıkartmış, Bosch markası ve adını duyunca sinirlerim geriliyor.

Bir gün rutin poliklinik hizmeti verirken 20-25 yaşlarında genç bir hasta geldi. Anamnezini alırken mesleğini soruyorum:

“Boştayım doktor hanım” diyor.

Sen misin Bosch'ta olan! Sanki karşımdaki adam, Bosch'un CEO'su

imiş gibi başlıyorum yakınmaya:

“Sizin Bosch var ya, beni sinir hastası edecek. Ürettiğiniz buzdolabı yüzünden buzdolabında çürüten yiyeceklerin haddi hesabı yok. Sizi tüketici derneklerine şikâyet edeceğim, size tazminat davası açacağım, çarşaf çarşaf basında sizi anlatacağım...”

Genç adam kızarıp bozuyor, bir şey söylemek istiyor, fakat benden sıra alıp konuşmaya fırsat bulamıyor. Benim saydırmalarım bitince, genç hasta mahcup ve mahzun bir şekilde:

“Doktor hanım, boştayım derken işsiz olduğumu kastetmişim” diyor.

Bu kez mahcubiyet sırası bana geçiyor, ama özür dilemekten başka yapacak bir şeyim yok.

“Doktor Götümüzün Altında!”

Kahramanmaraş Göksun’da zorunlu hizmetteyim. Mevsimlerden kış, aylardan şubat. Göksun ve köyleri kar altında, bazı köylerin yolları kapalı. Günlerden çarşamba. Her zaman olduğu gibi poliklinik önü ana baba günü. Genç bir çift, daha 1 yaşını doldurmamış bebeklerini muayeneye getirmişler. Çocuğu muayene ediyorum, durumu gerçekten kötü, ağır bir alt solunum yolu enfeksiyonu geçiriyor. Etraflıca muayene edip tedavisini düzenlerken bir yandan da genç çifte soru sorup cevaplarını alıyorum.

“Çocuk kaç gündür hasta?”

“Üç gündür beri hasta.”

“Nerede oturuyorsunuz?”

“Değirmenköy.”

“Değirmenköy buraya en yakın köylerden değil mi? Hem de köyünüz anayol üzerinde. Niye zamanında doktora getirmediğiniz? Yazık değil mi bu çocuğa?”

Herhalde anne çocuğun daha önceden doktora getirilmesini istemiş fakat eşi buna yanaşmamış olacak ki, ağlamaya başlıyor. Yanında duran kocasından hincını çıkarmak için dirsek atarken bir yandan da söyleniyor:

“Ben sana, doktor aha şurada, götümüzün altında, çocuğu doktora götürelim demedim mi?”

DR. BÜLENT KAVUŞTURAN

Genel Pratisyen

1965 Ankara doğumlu. İlk ve ortaöğrenimini İstanbul Bakırköy’de, liseyi Bursa Erkek Lisesi’nde tamamladı. 1988 Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi ile Anadolu Üniversitesi AÖF İşletme Fakültesi mezunudur. Amatör pilot ve fotoğrafçıdır.

Evlidir, İlke ve Ege isimlerinde iki çocuğu vardır.

Adıyaman Merkez Koçali Sağlık Ocağı’nda zorunlu hizmet yaptı.

Bursa Büyükşehir Sağlık Merkezi’nde çalıştı.

Bursa Sağlık Müdürlüğü Kamu Sağlığı ile Gıda ve Çevre Kontrol Şubelerinde müdür olarak görevde bulundu.

Askerliğini 1012. Ordu Donatım ATF’de işyeri hekimi olarak tamamladı.

Özel Konur Hastanesi’nde 1996-2004 yılları arasında görev yaptı.

2004-2009 yılları arasında Bursa Yüksek İhtisas Hastanesi’nde çalıştı.

2009’da Şevket Yılmaz Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde çalıştı ve aynı yıl ayrılarak işyeri Hekimi olarak çalışmaya başladı.

Halen BTO işyeri hekimliği komisyonu üyesidir.

“Koçali Merkez Sağlık Ocağı, Adıyaman”

Tıp Fakültesini bitirince hayatımı bir köyde sürdüreceğim hiç aklıma gelmemişti. Aslında ben de bir köyde büyümüştüm ama İstanbul Bakırköy’de...

Sağlık Bakanlığı’nda zorunlu hizmet kurasında çektiğim yer okuduğunda nasıl bir yer olduğunu gözümde canlandıramamıştım. Çünkü kötü olarak tanımlanan illerden değildi, üstelik içinde merkez lafı da geçtiğine

göre iyi bir yer olmalıydı.

Adıyaman'ın haritada nerede olduğunu bile hatırlamıyordum. Adıyaman'la ilgili bildiğim tek şey, eski takvimlerde meşhur fotoğrafçı Sami Güner'in Nemrut Dağı'ndaki heykel fotoğraflarıydı.

Kuranın şokunu atlattıktan sonra hemen bir Türkiye haritası buldum, başladım Adıyaman'ı aramaya...

Urfa'nın hemen üzerinde, Malatya'nın altında, Kahramanmaraş ile komşu bir Güneydoğu Anadolu vilayeti idi. Daha da ilginç olanı, Koçali haritada görülüyordu.

Hemen Bakanlığın sağlık ocakları ile ilgili şubesine gittim ve kurada çektiğim yerle ilgili bilgileri öğrenmek istedim. Eskiden bilgisayar olmadığı için bu tarz bilgileri içeren oldukça kalın “kara kaplı” defterden, Koçali'nin merkeze bağlı bir köy olduğunu, kendi binası ve lojmanı bulunduğunu öğrendim. Tıbbi sekreteri, çevre sağlığı teknisyeni, hemşiresi, ebesi ve hizmetlisi ile benden başka mevcut bir doktoru daha vardı. En azından canım sıkılmayacak; ekip sağlam diye düşündüm.

Aileme, evinde telefon olan komşularımızı arayarak haber verebildim. Bursa'daki evimize, 1978 yılında başvurmuş olmamıza rağmen henüz telefon bağlanmamıştı. Ben 1988'de mezun olunca “Dr. tercihli” olarak evimize telefon bağlanacaktı.

Zaman çabucak geçti ve Adıyaman'a gitme vakti geldi. Adıyaman'a Bursa'dan direkt otobüs seferi yoktu. Ankara'ya gidip başka bir otobüse binmek gerekliydi.

Yol hazırlıkları tamamı ama doktor olarak çalışmaya hazır mıyım?

Halk sağlığı derslerini adam gibi dinlemiş ve ciddiye almıştım. Gemlik'te doktor gibi çalışmış, nöbet bile tutmuştuk. Küçükkuşla'da 1 ay çalışmıştık.

Bu dönem bizleri çok etkilemişti ve ileride bizlere ışık tutacaktı. Nitekim beraber staj yaptığımız grup arkadaşlarımdan ikisi, Kayı (Kayıhan Pala) ve Alpi (Alparslan Türkkkan) bugün halk sağlığı kürsüsünde genç tbbiyelileri yetiştiriyorlar.

Hemen kitapçıdan Pratik Reçete kitapları edindim. Kredi Yurtlar Kurumu'nun ilk öğrenci kredisi ile aldığım Littmann stetoskobumu ve bir fotoğraf yarışmasında birincilik ödülü olarak kazandığım fotoğraf makinemi de yanıma almayı unutmadım. Tıp Fakültesi'nin son yıllarında sınıfımızın resimlerini de ben çekerdim. Özellikle fotoğraf makinem bu zorunlu hizmet

döneminde bana yarenlik edecekti.

Adıyaman şehir merkezi küçük ama güzel bir yerdi, yeni yeni gelişmekteydi.

Çok sıcak bir yerdi. Ben oradayken inşaatı süren Atatürk Barajı'nın, tamamlandıktan sonra Adıyaman'ın iklimini belirgin olarak yumuşattığı söyleniyor.

Adıyaman'a ulaşım başlangıcımı yaptım, yeni mezun olduğum için bir süre il merkezindeki merkez sağlık ocağında çalışıp yol yordam öğrenmemi sağladılar.

Köyde cami ve sağlık ocağı dışında taş bina yoktu, köyün tamamı toprak evlerden oluşuyordu. Koçali, merkeze 30 kilometre mesafede bir köy olmasına rağmen ulaşmak 2.5 saati geçiyordu, 3 adet büyük dereyi geçmek gerekiyordu, yollar topraktı ve köprü de yoktu. Yağışların arttığı dönemde otobüs ilk dere kenarında duruyor, sonraki 3 kilometrelik yolu yürümek gerekiyordu. Dereleri ise katırla geçebiliyorduk. Bir keresinde oldukça iri bir arkadaş, "Sen alışık değilsin" deyip beni sırtına alarak dereyi geçirmişti.

Köye alışıp çalışmaya başlayınca yapabileceğim çok şey olduğunu fark ettim. Bana bağlı 5 köy daha vardı. Sağlık Müdürlüğü her ay 5 günlüğüne bana jeep yollardı. Jeep benden yaşlı idi, 1964 modeldi, dereleri geçerken bozulduğu da çok olmuştu ama her ay gelmesini dört gözle bekliyordum, çünkü her köyüme bir gün ayırıyordum. Çevre sağlığı teknisyenim, hemşirem ve ben her köye gidişimizde aşıları yapıyor ve ETF'lerimizin eksiklerini tamamlıyor, yaşlı çocuk kim varsa muayenelerini de yapıyorduk.

Yanımızda benim Bursa'dan temin edip götürdüğüm numune ilaçlardan dağıtıyorduk, çünkü köylerde değil eczane, bakkal bile yoktu. Bu ziyaretlerimizi yaz kış düzenli yapmaya çalıştık, aşılarda iyi bir rakam tutturmayı başarmıştık. Köylere gittiğimizde bize bir oda tahsis ederler; ya muhtar ya köyün öğretmenini bizi misafir ederdi. Tüm günümüzü orada geçirirdik. Bu esnada halk sağlığı hocalarımızın "mahalli liderlerle iyi ilişkiler kurun" öğüdü kulağıma küpe olmuştur.

Bana bağlı köylerin tamamı dağlık bir yörede olduğu için sadece kaçak tütün yetiştirip satarak geçimlerini sağlayabilirlerdi. Sabah ezanı ile tarlalara gider, tüm gün çalışırlardı, o yüzden sağlık ocağına akşamüstü tarla dönüşü ya da akşam gelebilirlerdi. Mahrumiyet o kadar ileri bir düzeydeydi ki radyo ve televizyon yayınları bile ulaşmazdı.

Dostluğumuz ilerleyince muhtarları örgütleyip vali beye çıkarmıştım, dağ yöresine radyo-tv yansıtıcısı yapılması ihtiyacı ve sorunlarını anlat- abilsinler diye.

Köyün dünya ile bağlantısı, sabah namazı sonrası şehir merkezine giden tek bir minibüs ile sağlanırdı. Otobüs şehre o kadar erken varırdı ki şehirde hayat henüz başlamamış olurdu.

Köyde tek bir eve takılı santral ve telefon vardı. Telefon ihtiyacımız olunca o eve misafir olur, telefonu yazdırır ve bağlanmasını beklerdik.

Beni orada en çok mutlu eden olaylardan biri de, üniversitede iken arkadaş olduğumuz Göz Doktoru ağabeyim Faik Gelişken'in beni ziyaret etmesiydi. Köyde kaldık, Nemrut'a gittik, çevre illeri gezdik, bol fotoğraf çektik. Zaten insanın en büyük zenginliği dostları değil midir?

İnsanlarla çabuk kaynaştık. Tüm cemiyetlerine beni de çağırıyorlardı.

Özellikle yaşlılar geleneksel giysileri ile dolaşırlardı, onları ve köy yaşantısını fotoğraflamama da müsaade ediyorlardı. En büyük eğlencemiz ise köyün hemen altından geçen derede balık tutmaktı. Dağlarda sanayi kuruluşu da olmadığı için dereler tertemiz, balıklar ise çok lezzetliydi. Gerçi endişeye gerek yoktu, çünkü çevre sağlığı teknisyenim bile vardı.

Yoksunluk duygusu ilginçtir. Geceleri köy gençleri ile sohbet ederken kola olsaydı diye düşünür, sonra kalkar bize en yakın bakkalı olan ve kola da satan köye 3 kilometre yürüyerek gider dönerdik. Mantıklı gibi durmasa da soğuk kolaya değiyordu doğrusu...

Kışın şehir ile ulaşım kesiliyordu, dereler coşkuyla akıyorlardı. 2 ay kadar şehir merkezine inememiştım.

Hasta portföyümden kabız katırlardan yaralı tavşanlara kadar geniş bir spektrum oluşturuyordu. Beni en çok mutlu eden şey, kalp yetmezliği olan sevimli bir dedeyi numune ilaçlarla dijitalize etmiş ve ödemelerini çözmüş olmamdı, artık yürüyebiliyordu ve hayır duasını da almıştım. Kendimi en çok doktor hissettiğim vaka budur, bakışlarındaki minnet duygusunu tarif edemem.

Artık bir yılım dolmak üzereydi, yaz aylarıydı, sekreter arkadaş koşarak geldi, bir sürü resmi aracın yaklaşmakta olduğunu söyledi...

Vali bey; garnizon komutanı ile saha ziyaretine çıkmış ve bana da kahve içmeye gelmişlerdi.

Nemrut harabelerini ve çevre illeri gezerek fotoğraflamaya çalıştım.

Zaman geçti ve zorunlu hizmet sürem dolunca tayinim Bursa'nın Büyükorhan ilçesine çıktı. Çok sevinmiştim. Bir ebe arkadaş "Doktor bey, orası çok mahrumiyet içinde bir yer, Adıyaman'ı ararsınız" demişti. Gerçekten, Büyükorhan ilçe olmasına rağmen köy görüntüsünde bir dağ ilçesiydi. Günlük gazete bile gelmezdi. Köylerinde yaşayıp Bursa'yı, hatta Büyükorhan'ı görmemiş insanları vardı. Kağrı ile yük taşırlardı.

Bir gün Sağlık Müdürlüğü'nden davet aldım, gittiğimde tanışmak istediklerini ve Sağlık Bakanlığı'ndan bir mektubum olduğunu söylediler.

Açınca gördüm ki, Adıyaman'daki gayretli çalışmam dolayısıyla Sağlık Bakanlığı bir maaş ikramiye ve takdirname yollamıştı.

Aynı anlayışla çalışmaya devam edince Sağlık Müdürlüğü beni bu sefer şube müdürü olarak Bursa'ya alacaktı, üstelik siyaseten değil, çalışkanlıktan dolayı... Köyde başlayan yolculuğum sırasıyla ilçe ve şehirde devam edecekti.

DR. GÖNÜL MALAT

Halk Sağlığı Uzmanı

12 Temmuz 1966'da Afyonkarahisar'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Afyonkarahisar'da yaptı. 1983 yılında Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne başladı. 1989 yılında mezun olup Van merkez 2 nolu sağlık ocağında mecburi hizmetini yaptı. 11 Ağustos 1995 tarihinde İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı'ndan uzmanlığını aldı. Kocaeli Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı'nda Yardımcı Doçent olarak yaklaşık 8 ay çalıştı. Kocaeli Üniversitesi'nden istifa ederek ayrıldıktan sonra Mercedes Benz Türk AŞ, Beko Elektronik AŞ, Fırat Plastik AŞ, İpek Tül AŞ ve bazı tekstil firmalarında işyeri hekimliği yaptı. Halen İnegöl TSM Sorumlu hekimi ve Sağlık Grup Başkanı olarak görev yapmaktadır.

Evli olup, Deniz Güver isimli bir kızı, Olgun Ege isimli bir oğlu vardır.

Olmak ya da Olmamak!

İlkokul yıllarımdan başından beri hekim olma hayaliyle yanıp tutuşurken, lise yıllarına gelince edebiyat ve şiirle tanışıp düşlerimdeki mesleği, yazar ve şair olma yönünde değiştirmiştım. O ne güzel bir dünyaydı, bulut mu olsam, gemi mi, yoksa yosun mu olsaydım, balık mı yoksa? Tabii ki deniz olmalıydım. Ya da bayılıyordum şu düzenli dünyaya; kış, yaz, bahar, güz, gecesi, gündüzü sırayla idi, edebiyat öğretmenim bu eğilimlerimi fark ederek bana aynen şöyle öğüt verdi: “Eğer hekim olursan aynı zamanda edebiyatla da ilgilenilebilirsin, hem hekim hem edebiyatçı olma şansın var. Eğer edebiyatı seçersen yalnız edebiyatçı olursun.”

Evet, bu öğütle karar verilmişti.

Annem ne İzmir, ne de İstanbul'u istiyordu. Gönlü; dağı, yeşili ve deniziyle doğa harikası Bursa'daydı. Annemin gönlüne göre oldu. 1983 yılında Bursa'da Tıp Fakültesi'ne başladım.

Daha ilk aylarda içimdeki kurt beni kemirmeye başlamıştı. Toyluğun verdiği cesaretle vurgunu olduğum Dickens'ın kurgularını, Dostoyevski'nin çözümlenmelerini nasıl böyle kusursuz yazabiliyorlar diye, içten içe şiddetle kıskanırken, ne işim vardı Tıp Fakültesi'nde? Tekrar sınava girip alan değiş-tirmeliydim. Ama beklemediğim bir çevre baskısı sonucu ve belki benim de yeterince karşı koyamayışım okula devamımı zorunlu hale getirdi.

Bu karasızlıkların verdiği sızılardan kaçışın yolu yine şiirdi, edebiyattı. Geceleyin karlı kayın ormanında yürümekti, Dalgacı Mahmut'la kimi zaman yırtılan denizleri dikmekti, kimi zaman da Sinop Cezaevi'nde, deli dalgaların gelip duvarları yalayışıyla aldırmmamayı öğrenmekti.

Öğrenciliğimin ilk yıllarında tıbbın koca bir şehrin içinde; toplumsal ve sosyal olmayan, izole, bireysel yükselen bir bina gibi öylece durduğunu düşündüm hep.

Matematiği çok severken, biyoistatistikten neredeyse nefret etmek, fizikten hiç hoşlanmazken fizyoloji ve biyofiziği eğlenceli bulmak, biyolojiyle ilgilenmezken mikrobiyolojinin gizemli dünyasında dolaşmaktan zevk almak, neymiş bu patoloji derken, fizyopatolojiyle hastalıkları çözmek ne yaman çelişkilerdi.

Neydi bu Tıp Fakültesi böyle? Fakültede tıbbi deontoloji dersleri vardı da, tıbbi sosyoloji dersleri neden yoktu? Tıbbi felsefe dersleri neden yoktu? Tıbbın sosyal yönü hiç yok muydu? Neden o koca bina tek başına orada öylece duruyordu?

Bu düşünceler arasında kaybolduğum sırada kendimi, 3. sınıfın bir sabah dersinde Rahmi Dirican (anısı önünde saygıyla eğilirim, ışıklar içinde yatsın) hocamı pantolon askılarına her iki elinin başparmaklarını geçirmiş halde dinlerken buldum.

Hocam beni daha ilk derste vurgun yemişe çevirmiş, o izole yüksek binadan tüm şehri görececek panoramik, kocaman bir pencereyi kolayca aç-vermişti. Bir çift güvercin havalanıverdi. Yanık yanık koktu karanfil. Rahmi hocamın hiçbir dersini kaçırmadım, hatta üst sınıflarda zaman bulduğumda hocamın dersi varsa girip dinledim.

Bir gün yanına giderek hocama Halk Sağlıkçı olmak istediğimi söyledüğimde bana: “Unutma kızım, Halk Sağlıkçı, aç sağlıkçı demektir, ona göre” demişti.

Bunları bana söylerken kendi tercihinden o kadar emindi ki, bu vakur hali beni Halk Sağlıkçı olma yönünde daha da isteklendirdi.

Eşimin de hekim olması ve Uzmanlık alanında seçenekleri artırmak için İstanbul tercihi yaparak her ne kadar Rahmi hocamın asistanı olmasam da, onun araladığı o kocaman pencereden şehre açılarak, yelken oldum, kürek oldum, dümen oldum, balık oldum, su oldum, gittim gidebildiğim yere, Halk Sağlıkçı oldum.

Ama hocam için artık, demir alma zamanı gelmişti zamandan, meçhule giden bir gemi kalkıyordu bu limandan, ne giden son gemiydi, ne de son matemdi bu, kalkışta ne bir mendil sallandı ne de bir kol, gidenler memnundu ki yerinden, çok seneler geçmesine rağmen dönen yoktu seferinden.

Hocamın dediği gibi, belki fiziksel olarak aç sağlıkçılar olabiliriz ama tıp mesleklerinde benim ruhumu doygunluğa ulaştıran halk sağlığından başka bilim yok.

Teşekkürler Rahmi hocam!

DR. DİLEK YEĞİN

Biyokimya Uzmanı

Bursa doğumlu. İlkokulu Barbaros İlkokulu'nda, liseyi Bursa Ticaret Lisesi'nde okudu. 1994 yılında Eskişehir Osmangazi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. İhtisasını 2009 yılında Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Biyokimya Anabilim Dalı'nda tamamladı.

Görev Yerleri: Çankırı Korgun Sağlık Ocağı, Bursa Harmanlık Sağlık Ocağı, Bursa Yavuzselim Sağlık Ocağı, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Biyokimya Anabilim Dalı, Çorum İskilip Devlet Hastanesi, Kocaeli Karamürsel Devlet Hastanesi, Özel Bursa Vatan Hastanesi.

O Küçük Yüreği Hiç Unutmadım

Şehrin yoksul, ikinci el ayakkabıların zengin mahallelerinden toplanıp tamir edilip boyanarak, sokak aralarında çok uygun fiyatlarla satıldığı, evlerin mimarlarının evlerin içinde yaşadığı kenar semtlerinden birinde sağlık ocağı hekimiydim. Hastalarımızın çoğu yeşil kartlı, çok çocuklu, üç kuşağın birlikte yaşadığı, işçi ya da işsiz aileleriydi. Evler kadar sokaklar da kalabalık; işsiz insan seli kaldırımlarda, kahvehanelerde, ağzı yüzü kirli, bakımsız çocuklar caddelerde, mahalle aralarında... Sokaktakilerin çoğu ailenin erkekleri olup, kadınlar, kızlar evlerde, kalabalık ev halkının yemeğini pişirmede, aşını kavurmada, çamaşırını yıkayıp, kurutmaktaydılar.

Geceleri bıçaklanma dahil her çeşit adli olayın yaşandığı, bu nedenle Emniyet'in iki panzerinden birinin burada tutulduğu, şehirle kavgalı bir

mahalle... Mahallenin gençleri gecenin geç vakitlerine kadar dışarıda, evin kalabalıklığından kaçıp gelinen, sigaraların ellerden düşürülmediği köşe başlarında. Yanlarında daha küçük erkek çocukları. Abilerinin yere attıkları sigara izmaritlerini gizlice toplayıp içmeye çalışmaktalar.

Dışları sıvasız, tuğlaları erimiş, kemirici yoksulluğu kapatmak gayesiyle olsa gerek duvar diplerine ara sıra dikilmiş kasvetli sarmaşıkların olduğu evlerin içleri ise dışlarını aratmayacak kadar yoksul görünümlü. Kullanılmaktan solmuş divan örtüleri, kir götürsün diye koyu ve karmaşık desenli seçilmiş halılar, duvarlarında bir iki gösterişsiz duvar eşyası, her odanın birer yatak odası havasında olduğu kalın perdelerle mahremiyetin korunduğu sırdaş odalar ve yemek kokularının her köşeye hoşnutsuzca sindiği utangaç duvarlar. Çocuklar ayak altında, kapı önünde, yerde, itilmiş ve değersizler. Geçim sıkıntısının yarattığı ev içi buhran nöbetleri ve öfke hezeyanlarının acısını yüzlerinde patlayan tokatlarla ödüyorlar. Dövülmek ilgilenilmek, dövülmek sevilme demek.

Mahalle ilkokulu ise her şeyin özeti gibi. Kalabalık burada da devam etmekte, evlerinde ezilen, horlanan, okulda ise büyüklerinden gördüklerini kendinden küçüklere zulmederek pekiştiren yırtık önlüklü çocuklar. Aralarında bali, sigara, tiner muhabbetleri... Ve hiçbir şeyin düzelmeyeceği konusunda kendinden emin öğretmenler.

O da, bu okulun öğretmeni idi. Okula yeni atanmış, öğretmenliğinin ilk yıllarında azimli, hırslı ve genç bir öğretmendi. Daha bir yıl geçmeden bütün gazeteler ve spor yazarları ondan bahsediyor olacaktı. Az bir şey miydi? Onca özel okullar dururken bir kenar mahalle okulundan, şehrin en iyi takımını çıkarmıştı. Basında genişçe yer tuttu başarısı. Başta Milli Eğitim Müdürü ve okul idaresi olmak üzere spor çevresi, kendi çevresi, tanıdık tanımadık herkes artık onu konuşuyor ve başarısını takdir ediyorlardı. Öğretmen arkadaşları belki biraz kıskanarak ama en çok da gıpta ederek bakıyorlardı. Özel okullardan teklifler yağıyordu. Adeta hayatının alkıştıydı bu.

Tüm bunlar yaşanırken, olanları bir kenarda sessizce, hüzün gözyaşlarını içine akıtarak seyreden biri vardı. Yüreği bu yaşlarla haşlanan, yanan, kadere isyankâr, kadere kızgın biri. Minik yaşının verdiği masumlukla, yaşadıklarını kendi iç dünyasının saflığıyla yorumlayan, kendine öfkeli, çevresine mahcup, kanadı koparılmış biri.

Takım arkadaşları madalyalarını takarlarken, onların içinde olamamış, o

kıvancı ve coşkuyu yaşayamamıştı. Herkes mutluyken, o görünmez olmak, yer yarılıp da yerin en dip katmanlarına karışmak, uzak uzak ülkelere, okyanuslar ardına kaçıp gitmek istiyordu.

Daha küçücük bir oğlan iken, mahallenin özürlü delikanlısının, kaçırarak kullandığı motosikletin altında kalmış, ayak sinirleri zarar görmüştü. Ailenin ihmalkârlığı nedeniyle de tedavisi gecikmişti. Büyüdükçe sporla birlikte belki biraz toparlayabilirdi. Bol bol bisiklete binmesi ve ayağını egzersizlerle kuvvetlendirmesi tavsiye edilmişti. Ekmek alacak parayı zor bulan aile, bunu hiçbir zaman yapamadı.

Okula yeni gelen beden öğretmeni koşu takımına seçmeler yapmaktaydı. Öğretmen kocaman, iri gözlü, istekli olduğu yüzüne vurmuş bu kara saçlı çocuğu da takımına seçmişti. O gün öyle mutlu olmuştu ki bir kuşun kandaında gökyüzüne çıkmış, bol ışıklı bir güneşe yolculuk yapmış, yıldızların kuyruğuna takılıp, kaf dağının ardındaki bütün masal ülkelerini tek tek gezmişti. Onun için koşuda başarılı olmak kendini başkalarına kanıtlamak, kendini kendine kanıtlamak demektir. Biliyordu ki bir gün sağlıklı arkadaşlarını kendi azmiyle geride bırakacaktı.

Çok geçmeden antrenmanlar başlamıştı. Öğretmenleri, çocukların çoğunun spor ayakkabıları olmadığı için çoraplarıyla koşmalarına izin veriyordu. Bazen, eğer komşusunun oğlunun dersleriyle çakışmazsa o zaman ondan ödünç aldığı spor ayakkabılarıyla antrenmana gelirdi. Onlarla koşmak ne büyük rahatlık ve keyifti. İki numara büyük gelen ayakkabılarını ayağından fırlamasınlar diye sıkıca bağladı mı artık istediği kadar koşabilirdi. Bu şekilde geçen günlerden sonra yıl sonuna yaklaşmışlardı. Yarışlar başlamak üzereydi. Antrenmanlar daha da sıklaşmış, artık ayağını dinlendirmek için mola süreleri yetersiz gelmekteydi. Uzun koşulardan sonra ayağındaki kuvvetsizliği daha iyi fark edebiliyor ve her zaman en erken yorulan da bu bacağı oluyordu. Öğretmen gitgide bu durumun daha çok farkına varmaktaydı.

“Oğlum ne oluyor sana? Yarışın sonuna doğru neden koşmuyorsun?” diye sorduğunda ne cevap vereceğini bilemez, bu kadar çok sevdiği koşudan ayrılmaya korkusu yüreğini sarardı.

Sadece, “Koşuyorum öğretmenim” diyebilirdi.

Maalesef bir gün öğretmen, velisini çağırarak ve durumunu bütün gerçekliğiyle öğrenecekti. O akşam evde, babasına hissettiklerini söylemeyi çok istemiş fakat kardeşlerinin çeşitli yaramazlıklarından o da nasibini alarak çok

kötü bir dayak yemişti. Şimdi ise yaralı ve yorgundu. Televizyonun sesi hem büyüklerin hem de küçüklerin seslerini bastırıyor, kaşık, çatal sesleri odayı dolduruyordu. Haberlerde kaçırılan, iğfal edilen çocuklar, organ mafyaları, bıçaklanan insanların görüntüleri, yankesiciler, soyguncular gösteriliyordu. Küçük beynine bu kareler yerleşiyor, hayata dair bütün algılamaları böylece şekilleniyordu. Yapamamış, babasına bir türlü koşmayı ne kadar çok sevdiğini, takımdan çıkmasının sonu gibi olacağını ve kendisine bu konuda yardım etmesini istediğini söyleyememişti. Zaman asla hiçbir şeye yetmiyordu bu evde. Dahası, bir çocuğun söylediklerinin ne önemi olabilirdi ki?

Derken bir gün hocası onu alıp sağlık kabinine benzeyen bir yere götürdü. Doktor zannettiği fakat gerçekte doktor olmayan beyaz önlüklü biri onu muayene etmiş ve koşmasının sakıncalarından uzun uzun bahsettikten sonra artık koşmaması gerektiğini söylemişti. İşte o an, televizyondaki bütün o felaket kareleri sanki şimdi kendi başına gelmişti. Kocaman açılmış gözlerini öğretmeninden alamıyordu bir türlü. Hayat ağırlaşmış, durmaya yaklaşmıştı. Evlerinde hızla akan zaman burada ruhsuz bir dolandırıcıydı. Hocası ağzını yavaş yavaş açıp kapatıyor, onun ne söylediğini bir türlü anlayamıyor, kulaklarında bir uğultu, başı öne arkaya gidip geliyordu. Derken hocasının, “Abini duydun oğlum” dediğini anlayabildi. “Ne yapalım, sensiz devam edeceğiz.” “Ağlama... Sen erkek adamsın!”

Sağlık kabinine gidilmeden birkaç gün önce:

“Doktor hanım anlamıyorsunuz. Bu çocuk koşmıyor diyorum. Koşunun sonuna doğru yoruluyor. Diğer çocukları da geri bırakıyor. Bu takım işi. Birinin hızı diğerlerini etkiliyor. Hepsinin ivmesini aşağıya çekmiş oluyor. ‘Sen gelme oğlum’ diyemiyorum. Lütfen, sizden rica ediyorum. Buraya getirsem, siz muayene eder gibi yapsanız da koşamayacağını söylemeniz. Takım çok iyi, birinci gelmemiz işten bile değil. Eğer onun yüzünden birinci olamazsak diğer arkadaşlarına da haksızlık yapmış olacağım.”

“Doğruluğu kanıtlanmadan, öğrencinizin bütün hayatını etkileyecek bir yalanı söylemek doğru mu? Bir kere ben bir hekimim, böyle bir oyunun içinde asla olamam ve böyle bir şeyi ne kendime ne de tıp etiğine yakıştıramabilirim. Sonra çocuk koşmıyor değil ki, zaten koştuğunu siz söylüyorsunuz. Ayrıca ilköğretim okullarındaki beden eğitimi derslerinin amacı nedir sizce?”

Madalya kazanmış çocuklar mı? Yoksa topluma kazandırılmış çocuklar mı? Her ne pahasına olan başarıdansa başarmak için çaba göstermek daha değerli değil midir? Ya da neden hep basket takımına zaten boyları uzun olan, atletik yapıdaki çocuklar seçilirler? Kısa boylu, çelimsiz, astenik ya da piknik yapıda öğrencileri seçmeliyiz ki bedenleri gelişsin. Veya neden asosyal, içe kapanık çocuklarda, onları yaşlılarıyla ve toplumla barıştırmak, kendilerine güven duygularını yeşertmek için sporu kullanmayız? Sporun asıl amacı çocukları bedensel olarak geliştirip, onları sosyal olarak da desteklemek, takım ruhunu aşılayarak bireysellikten koparıp toplumsallaştırmak değil midir? Hem de böyle bir okul için, çocukların bali, tiner gibi kötü alışkanlıkları da olduğunu düşündüğümüzde bu çok değerli, yeri doldurulamaz bir misyon olmaz mıydı? Madalya bir başarıdır. Ama gerçek başarı değildir. Bence gerçek başarı ham elmayı güneşinizle kızartıp, etrafında yetişen ayırık otlarından temizleyerek, emeğinizle büyütüp, olgunlaştırmaktır. Arkadaşlarına haksızlık olacağına da inanmıyorum. Eğer o kadar iyiyse, zaten ilk üçe girersiniz. O zaman da ha birinci olmuşsunuz ha ilk üçe girmişsiniz, ne fark eder ki? Şimdiye kadar hiçbir başarısı olmayan bir okul için ilk üçte olmak çok güzel bir derece değil mi? Böyle bir derece kime yetmez ki!? Yarışın hemen öncesinde ya da yarış sırasında da yarışı kaybettirici uğursuz bir aksilik yaşanabilir. Bana kalırsa kendi hırslarınızı ve ihtiraslarınızı doyuracak başka alanlar bulmanız ya da yaratmanız gerekiyor.”

Hocayı çok kızdırmıştım ama içimi döktüğüm için de vicdanım çok rahatlamıştı. Duydum ki o bir yolunu bulmuş ve o sözleri söyletmişti öğrencisine.

Okulun birinci olduğunu duyduğumda ise üzüntümden ağlamak üzereydim. Sürekli gözlerimin önüne dışlanmış, umursanmamış, yanlış dönen çarkın içinde unufak olmuş küçük bir yürek geliyordu. Yıllar geçti, ben o yüreği hiç unutmadım. Acaba O unutabilmiş midir yüreğini kavuran o ateşi? Ya da o öğretmen hatırlayabiliyor mudur bu öğrencisini?

DR. MERİÇ UTKU

Halk Sağlığı Uzmanı

1973 yılında Ayvalık'ta doğdum. İlkokulu İzmir Hakimiyet-i Milliye İlkokulu'nda, orta ve liseyi İzmir Bornova Anadolu Lisesi'nde okudum. 1991 yılında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde başladığım eğitimimi 1997 yılında tamamladım. 1998-1999 yılları arasında İzmir Tepecik SSK Hastanesi'nde; 2000-2004 yılları arasında İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi'nde çalıştım. 2005 yılında Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak uzmanlık eğitimime başlayıp, 26.08.2011 tarihinde halk sağlığı uzmanı unvanını aldım.

Annemin edebiyat öğretmeni olması sebebiyle edebiyata hep ilgi duydum. Ortaokul ve lisede kısa öyküler ve kompozisyonlarla ilgilenirken, üniversite yıllarımda şiire doğru bir eğilimim oldu. Şiir yazmanın bana daha uygun olduğunu düşünmekteyim. Yayımlanmış *İsimsiz* adlı bir şiir kitabım var. Şiirlerimden bazıları *Tay*, *Mahsus Mahal*, *BH*, *Ekin Edebiyat*, *16:45* adlı dergilerde yer aldı.

Af

Yıl 2002, gençliğimin ve idealistliğimin zirve yaptığı zamanlar. Her önüme gelen hastayı hastaneye yatırmaya çalışır, yatırmayan ailelerle de kavga dövüş tartışırdım. Bazı bölümler ise özellik taşıdığı ve refakatçi kabul etmediğinden, bu bölümlere hasta yatırmak, daha doğrusu aileleri buna ikna etmek oldukça zordu. Bu hastane, çocuk hastanesi olunca işler daha da zorlaşıyordu.

Sıcak bir temmuz akşamı, pestil bir şekilde, nöbet ertesi olarak, saat altı gibi işten çıkmıştım. Çok yorgun olmama rağmen, biraz yürüme ihti-

yacı duydum, çünkü başım müthiş derecede ağrıyordu. Atatürk Lisesi'nin yanındaki ağaçlıklı yola saparak, içime mis gibi deniz havasını çeke çeke yürümeye başladım. İzmir gibi bir şehirde yaşadığım için kendimi çok şanslı sayıyordum. Bu duygularla yaklaşık üç kilometre kadar yürüdüm ve İkinci Kordon'a çıktım. Tam biraz daha yürümeye niyetlenmişim ki; telefonumun çalmasıyla irkildim. Telefondaki ses annemindi. Bir an önce eve gelmem gerektiğini söylüyordu. Bütün keyfim kaçmıştı, çünkü deniz kıyısında biraz daha yürümeyi planlıyordum, daha sonra da eve gidecektim.

Bu işi daha fazla uzatmanın âlemi yoktu. En iyisi bir an önce bir taksiye atlayıp evin yolunu tutmaktı. Bu amaçla yol kenarındayken, aniden elimi havaya kaldırdım ve rastgele bir taksiyi durdurdum.

Taksiye bindim. Şoför kırklı yaşlarda, kirli sakallı, iriyarı, kaba görünümlü bir adamdı. Arka koltuğa, şoförün çaprazına denk gelecek şekilde oturdum. O andan itibaren şoför, gözünü bana dikerek dikiz aynasından dik dik bakmaya başladı. Ben önceleri, hiç üzerime alınmamaya çalıştım. Şoföre doğru başımı çevirerek, Mithatpaşa, Mektupçu'ya gitmek istediğimi belirttim. Adam peki dercesine başını salladı ancak gözlerini bir an olsun benden ayırmıyordu. Artık çok rahatsız olmaya başlamıştım. Adamın maksadı ne olabilirdi? İçimden kötü senaryolar üretmeye başlamıştım ki; adam aniden kaba bir ses tonuyla, kükrercesine konuşmaya başladı.

“Merhaba!”

“Merhaba!” diyerek, ürkek bir ses tonuyla cevap verdim.

“Beni hatırladın mı?” diyerek konuşmasına devam etti. Adam akıl hastası mıdır, nedir diye geçirdim içimden. Her gün en az yüz kişiyi gördüğüm bir ortamda onu nasıl hatırlayabilirdim?

“Hayır hatırlayamadım” diye cevap verdim. Sesim, dokunulsa kırılacak camdan bir kâse gibiydi. Adam hoyratça konuşmasına devam etti. Tahsili sanırım ilkokul düzeyindeydi.

“Dikkatli bak bakalım! Belki tanırısın” dedi. Bu tehdide varan ses tonu beni korkutmaya başlamıştı. Kısık bir sesle cevap verdim.

“Kusura bakmayın, tanıyamadım.”

Adam bağırarcasına devam etti.

“Tanımadın ha! Nasıl olur doktor hanım!” dedi. İşte o zaman bende jeton düştü. İçimden “Hah” dedim, “şimdi ayvayı yedin kızım! Kim bilir hangi kavga ettiğin ya da tartıştığın hasta yakını, al şimdi başına belayı!”

Adam sert bir ses tonuyla devam etti.

“Doktor hanım, Sultan’ı hatırladın mı? Hani geçen yaz sıcak çay suyu ile yanmıştı. Size Karabağlar’dan gelmiştik de; çocuğu yatırmak istememiştik Yanık Ünitesi’ne. Siz de zorla çocuğu yatırmıştınız. Kapıda sizinle kavga etmiştik. Sonra da sinirlenerek çekip gitmiştik ama bir hafta sonra çocuk, sapasağlam iyileşerek taburcu olduğunda, annesiyle sevinçten ağlamıştık. Biliyor musunuz, ben sizi hiç unutmadım. Haydi şimdi inin! Sizden para falan almam ben!”

Ne diyeceğimi şaşırılmışım. Sevinssem mi, üzülsem mi bilemedim. Yüzüm kıpkırmızı bir şekilde, adama veda bile edemeden arabadan indim ve eve doğru yürümeye başladım.